ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ବି' ଗ୍ରୁପ ଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ

ଅଶାନ୍ତ ଗ୍ରହ

(ନାଟକ)

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ମିଶ୍ର
(ବାଲେଶ୍ୱର)

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ
୧୯୬୪

ପ୍ରକାଶକ—
ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର
ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ— ଦୁଇ ଟଙ୍କା ପଞ୍ଚାନବେ ନୂଆ ପଇସା

ଅଭିନୟ ସ୍ୱତ୍ୱ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ଚ' ଗ୍ରୁପ୍‌ର ;ବ୍ୟବସାୟ ସୂତ୍ରେ ଅଭିନୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ବ' ଗ୍ରୁପ୍‌ର ଅନୁମତିସାପେକ୍ଷ ।

— ମୁଦ୍ରାକର —
ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ମିଶ୍ର
ତାରା ପ୍ରେସ,
କଟକ-୨

— ମୁଖଶାଳା —

ଜଣେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସାହିତ୍ୟିକ କହିଛନ୍ତି, "ଔପନ୍ୟାସିକର ବକ୍ତବ୍ୟ ତା'ର ଘଟଣା ବିନ୍ୟାସରେ ଏବଂ ନାଟ୍ୟକାରର ବକ୍ତବ୍ୟ ତା'ର ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟମରେହିଁ ପରିସ୍ଫୁଟ ହୋଇଥାଏ ।" ଏ ନାଟକର ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ମୋହର କଥା କହୁଥା'ନ୍ତି ତେବେ ମୋ'ର ବା କହିବା ଦରକାର କ'ଣ ?

ତଥାପି ନାଟକ ପଢ଼ିବା ବା ଦେଖିବା ପଶ୍ଚାତରେ ଯେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ନ କହିବା କଥା ଘଟିଯାଏ, ତା'ର ହିସାବ ବା କେତେ ଜଣ ରଖନ୍ତି ?

ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଇଏ ହେଉଛି ମୋ'ର ଦ୍ୱିତୀୟ ନାଟକ । ଏଇ ନାଟକ ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ତିକ୍ତ ଅଭିଜ୍ଞତା ମୋତେ ବିବ୍ରତ କରିଛି । ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଛି । ତେଣୁ ସେ ସବୁର ପ୍ରତିଫଳନ ଯେ ଏ ନାଟକରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଭାବରେ ପଡ଼ିଛି, ଏକଥା କହିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏଇ ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ଭାବାବେଗକୁ ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଫୁଟେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ତେଣୁ ହୁଏତ ନାଟକଟି କାହାଣୀ ପ୍ରଧାନ ନ ହୋଇ, ଚରିତ୍ର ପ୍ରଧାନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ଏହି ନାଟକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ମୁଁ ଆସିଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଭାବରେ

ଦେଖିଚ, ଭାବିଚ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧି କରିଚ ନାଟକଟିକୁ ସେଇ ଢଗରେ ଗଢ଼େଇ ନବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚି । ସଫଳ ହୋଇଚି କି ନାହିଁ ତାହା ଆପଣମାନଙ୍କର ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ବି' ଗ୍ରୁପ୍‌ରେ ଏ ନାଟକ ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ଝଡ଼, ଅନେକ ଝଞ୍ଜା ବୋହି ଯାଇଚି । ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଦେଖିବା ବ୍ୟତୀତ ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ମୋ'ର ନ ଥିଲା ଏବଂ ସେଇ ଝଡ଼—ଝଞ୍ଜାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ନାଟକଟି ଯେତେବେଳେ ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହେଲା ତା'ର ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି ମୁଁ ମୁଗ୍‌ଧ ହେଲି । ନିଜ ସୃଷ୍ଟିରେ ମୁଗ୍‌ଧ ବିଭୋର ହେବା ବୋଧହୁଏ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପ୍ରାପ୍ତି ।

ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ଭାଷାରେ ଏହା ଏକ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ନାଟକ । କାରଣ, ଏଥିରେ ନାଚ ନାହିଁ, ଗୀତ ନାହିଁ, କାହାଣୀର ଚମତ୍କାରିତା ନାହିଁ । ଗୁଡ଼ାଏ ଉଦ୍ଭଟ ହାସ୍ୟରସ ବା ଭାବପ୍ରବଣତାର ରୋମାଞ୍ଚ ନାହିଁ । ଅଛି କେବଳ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚରିତ୍ରର କ୍ରମ ବିକାଶ ଏବଂ ଆପେକ୍ଷିକ ପରିଣତି । ଏ ପରି କି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏଇ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଏ ଭଳି ଏକ ନାଟକ ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ପରିବେଷଣର ସୁଯୋଗ ଲଭ କଲା ।

ଯେଉଁ ଦିନ ଏ ନାଟକର ଶୁଭାରମ୍ଭ, ସେଦିନ ସମସ୍ତେ ଏହାର ଆର୍ଥିକ ସଫଳତାରେ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ନିଜେ ମଧ୍ୟ; କେବଳ ଜଣେ ଲୋକ ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ତାଙ୍କ ରାସ୍ତାରେ ଆଗେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ହେଉଛନ୍ତି, ନାଟକଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେ-

ଶକ ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ଚରିତ୍ରାଭିନେତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମୁଏଲ ସାହୁ (ବାଚ) । ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଏବଂ ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପହିଁ ଏ ନାଟକଟିର ଅଦ୍ଭୁତ ସାଫଲ୍ୟ ଆଣି ଦେଇଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ମତ, ସୁଚିନ୍ତିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ନ ହୋଇ ଥିଲେ, ନାଟକଟି ସଫଳ ହୋଇ ପାରି ନ ଥା'ନ୍ତା ।

ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ଏବଂ ସନ୍ଦେହକୁ ଦବେଇ ଦେଇ ନାଟକଟି ବ୍ୟବସାୟିକ ସାଫଲ୍ୟ ଆଣି ପାରିଚି ଏବଂ ମୋ'ର ଆଶା, ଯା' ପରଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ନୂତନ ଧରଣର ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ନାଟକ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଭିନେତା ଏବଂ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଏ ନାଟକଟିର ସୁନାମ ପାଇଁ ଦାୟୀ । ସେମାନେ ହରିଚନ୍ଦ୍ର ଏ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏବଂ ପୁରାତନ କର୍ମୀ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଯାହା ଆଶା କରାଯାଇଚି, ସେଇୟା ମିଳି ପାରିଚି । ମାଧି ବାବୁ, ପୀର ବାବୁ, କେଶବ ବାବୁ, ବାବାଜି ବାବୁ, ଲୀଳା ଦେବୀ, ରୁକ୍ମଣୀ ଦେବୀ, ସରୋଜମୀ ଦେବୀ ଏବଂ ସତ୍ୟଭାମା ଦେବୀ ସମସ୍ତେ ମୋ'ର ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ।

ମଡ଼ର୍ଣ୍ଣ ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର୍‌ର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଗଣ ନାଟକଟିକୁ ଛାପିବାର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଋଣୀ ।

। ଇତି ।

ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ମିଶ୍ର
ଭଦ୍ରକ ତା ୫ । ୩ । ୭୪

'ମନ୍ଦାକିନୀ' ଏକ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ । ଏ ଭଳି ଚରିତ୍ର ଅଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସରେ ପଢ଼ିବାକୁ ମିଳେ, ନାଟକ ସିନେମାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସବୁଠାରେ କିନ୍ତୁ ଏ ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ ହୋଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏ ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? ତେଣୁ ଏଠାରେ ଏ ଚରିତ୍ରକୁ ସେମିତି ଛାଡ଼ି ଦିଆଗଲା । ସମାଧାନର ଭାର ଆପଣମାନଙ୍କ ଉପରେ ।

ଲେଖକ

ଶୁଭାରମ୍ଭ

ତା ୯ । ୨ । ୬୪ ରବିବାର ରାତ୍ର ଘ ୭-୩୦ ମିନିଟ୍

—ଆରମ୍ଭ ରଜନୀର ଶିଳ୍ପୀଗଣ—

ଭୂମିକାରୁ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କଲେ

ପୁରୁଷ

ହେମନ୍ତ—ଶ୍ରୀ ସାମୁଏଲ ସାହୁ
ରାଜୁ—ଶ୍ରୀ ବାବାଜି ଚରଣ ସାହୁ
ବିଧୁ—ଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
ବିଭୁ—ଶ୍ରୀ ମାଧବାନନ୍ଦ କର
Uncle John—ଶ୍ରୀ କେଶବଚନ୍ଦ୍ର ଶତପଥୀ
ସୀତାକାନ୍ତ—ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ର
ବୁଢ଼ା—ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ପଲାଇ
ଅଜୁ—ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ମିଶ୍ର
ଗୋବିନ୍ଦ—ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ହୋତା
ବାଳକ—ଭୈବନ ପାତ୍ରୀ
ପୋ: ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର—ଜୟ ରାମ
କନଷ୍ଟେବଲ—ବାହାଦୁର, ମାଲୁ
ରାମ—ଦୁର୍ଗାଚରଣ

ସ୍ତ୍ରୀ

ମୀନାକ୍ଷୀ—ଲୀଳାଦୁଲାଲୀ
ମନ୍ଦାକିନୀ—ରୁକ୍ମଣୀ
ଗାୟତ୍ରୀ—ସରୋଜିନୀ
ରାଧି—ସତ୍ୟଭାମା

ନୃତ୍ୟରେ—ପଦ୍ମ, ରୁକ୍ମଣୀ, କୃଷ୍ଣା, ସରୋଜିନୀ
ଗୀତରେ—ଉମାଶଶୀ, ମାଲ୍ଲ
ନୃତ୍ୟ ପରିକଳ୍ପନା—ଲିଙ୍ଗରାଜ ନନ୍ଦ
ନୃତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ—ପଙ୍କଜଚରଣ ଦାସ
ସଙ୍ଗୀତ—କାଳୀଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ
ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା—ଭୁବନେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର
ସ୍ୱର ଶିକ୍ଷକ—ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି
ଆବାଦ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ—ଧନେଶ୍ୱର, ମଧୁ, ରଘୁ,
ବୃନ୍ଦାବନ, ରାଧା, କେଶବ
ଆଲୋକ ସଂପାତ—ପଦ୍ମଚରଣ, କାଳନ୍ଦି
ସ୍ମାରକ—କେଶବ, ବାବାଜି, ବାଣିନ୍ଦ୍ର
ମଞ୍ଚ ପରିକଳ୍ପନା—ସର୍କାର ବ୍ରଦର୍ସ
ମଞ୍ଚ ସଜ୍ଜା—ଦୁର୍ଗାଚରଣ
ମଞ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତୁତି—ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ
ପରିଛଦ—ସେବକ, ପଦ୍ମ
ମ୍ୟାନେଜର—ରାଜକିଶୋର ମହାନ୍ତି
ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀ—ଲିଙ୍ଗରାଜ ନନ୍ଦ
ଲେଖକ—ବିଜୟ କୁମାର ମିଶ୍ର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ—ସାମୁଏଲ ସାହୁ

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏ ଦେଶର ଦାୟିତ୍ୱହୀନ ବାପ ମା'ମାନଙ୍କୁ—
ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଅଧଃପତନ ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ଦାୟୀ

'ବିଜୟ'

[illegible] ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ. 0/1135
ତା.....................
ରାଉରକେଲା

ପ୍ରଥମାଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

—ମୀନାକ୍ଷୀର ଘର—

(ବାହାରେ ଝଡ଼ ବର୍ଷା ଲାଗି ରହିଛି । ଦୂରରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଳତି ଶୁଭୁଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ ପଶି ଆସିଲେ ମୀନାକ୍ଷୀ କବାଟଟାକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ କିଛି ସମୟ ଠିଆ ହେଲେ । ଆଲଣାରୁ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ଟାଣି ଭିତରକୁ ଗଲେ, ପୁଣି ପୋଛି-ପାଛି ହୋଇ ଆସି ଡାକିଲେ)

ମୀନାକ୍ଷୀ— ବାବା, ବାବା ! (ଭିତରୁ ଶ୍ଳୋକ ଆବୃତ୍ତି କରି କରି ଆସିଲେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ, ଶ୍ମଶ୍ରୁଳ ମୁହଁ, ବଳିଷ୍ଠ ଏବଂ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଚେହେରା)

ବୃଦ୍ଧ— ଦୀପଂ ଜ୍ୟୋତି ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ
ଦୀପଂ ଜ୍ୟୋତି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ,
ଦୀପଂ ଜ୍ୟୋତି ହରତେ ପାପ
ସନ୍ଧ୍ୟା ଦୀପୋ ନମସ୍ତୁତେ ।୦।

(ମୀନାକ୍ଷୀକୁ ଭିଜା ଯିବାର ଦେଖି କହିଲେ)-

ବୁଢ଼—ଏ ବର୍ଷାଟାରେ ଭିଜି ଭିଜି ଆସିଛୁ, ମା !

ମୀନା—ସଞ୍ଜବେଳଠୁ ଏମିତି ଗୁଆଁକୁ ଗୁଆ ବର୍ଷା ହଉଚି, ଗୁଡ଼ୁନ ! ଭାବିଥିଲି, ଅଦିନଆ ମେଘ, ହୁଏ ତ ଗୁଡ଼ିଯିବ । ହେଲେ ଯାହୁଁ ଯାହୁଁ ରାତି ହେଉଚି ବର୍ଷାର ବେଗ ବଢ଼ି ଚାଲିଚି । ଶେଷକୁ ବର୍ଷାଟା ଟିକେ ଗୁଡ଼ିଲାରୁ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଚଳେଇ ଆସିଚ । ପବନ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସହ ପୁଣି ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଲା) ହେଇ ଫେର୍ ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲାଣି ।

ବୁଢ଼—ସକାଳଠୁ ତ ପାଗ ଏମିତି କରୁଚି । ସ୍କୁଲ ବାହାରିଲୁ ଯେତେବେଳେ, ଛତାଟା ନେଇ ଗଲୁନି ।

ମୀନା—ଶୀତ ଦିନେ ଫେର୍ ଏମିତି ହେବ ବୋଲି କ'ଣ ଜାଣିଥିଲି ? (ଟିକିଏ ରହି) ଭାଇ ଆସିଲାଣି ?

ବୁଢ଼—କାହିଁ, ନାଁ ତ ।

ମୀନା—କାହିଁକି ଆସିବ ! ଆଜି ଏମିତି ପାଗଟାରେ ଟିକିଏ ନାଲି-ପାଣି ନ ପଡ଼ିଲେ କ'ଣ ମିଜାଜ୍ ଠିକ ରହିବ !

ବୁଢ଼—କ'ଣ ଏସବୁ କହୁଚୁ ? ବର୍ଷାଟାରେ ହୁଏତ ଆସି ପାରି ନାହିଁ ।

ମୀନା—ଦେଖ ବାବା, ତା'ଲାଗି ତମେ ଆଉ ଓକିଲାତି କର ନାହିଁ । ଏତେ ଦିନ ଡ୍ରାଇଭର କାମ କଲାଣି, ପଇସା ଟିଏ ଘରକୁ ଦେଉଚି ?

ବୁଢ଼—ପିଲା ମନ । ଘର ଆଡ଼କୁ ମନ ଡାକୁ ନାହିଁ······

ମୀନା—ଅଥଚ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଲୋକ ଖଟି ଖଟି ମରୁଚି । ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍କୁଲର ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀ, କେତେ ବା ମୋର ଦରମା ! ଘରକୁ ଯାହା

ସେ କିଛୁ କିଛୁ ଦଅନ୍ତା ତେବେ ମୁଁ ଦ୍ୱନସ୍ତ ଟିଉସନ୍ କରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ବୃଦ୍ଧ—(ସହାନୁଭୂତି ସହ) ଭାରି ପରିଶ୍ରମ ପଡୁଚି । ନାଁ ରେ ?

ମୀନା—ସେ କଥା ସେ କ'ଣ ବୁଝୁଛି ? ତମେ ବି ତାକୁ ପଦେ ଦି' ପଦ ଆକଟ କରି କହୁନା । ପଇସାଗୁଡ଼ାକ ଫୁଙ୍କି କରି ଉଡ଼େଇ ଦଉଚି । ଏଣେ ଜମିଗୁଡ଼ାକ ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଲଣି ଯେ, ତା'ଉପରେ ଟିକିଏ ଆଖି ପକଉ ନାହିଁ ।

ବୃଦ୍ଧ—ପଚେଇବ, ପଚେଇବ । ବେଳ କାନ୍ଧରେ ପଡ଼ିଲେ ଶିଖିବ । ସେତେବେଳେ କାହାରି ଆକଟ କରିବା ଦରକାର ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଖାଲି ହାତକୁ ଦି'ହାତ ହେଇଗଲେ, ଦେଖ୍ କ'ଣ ହଉଚି ।

ମୀନା—ହାତକୁ ଦି'ହାତ ହେବ ? କିଏ, ଭାଇ ?

ବୃଦ୍ଧ—କାହିଁକି ? ଡାଇଭର ଚାକିରି, ଜମିବାଡ଼ି ଅଛି......

ମୀନା—ତାକୁ କିଏ ଝିଅ ଦବ ? ହଁ, କାହା ଝିଅକୁ ଯଦି ବର ମିଳୁ ନ ଥିବ.............

ବୃଦ୍ଧ—(କିଛି ନ କହି ହସୁଥାନ୍ତି)

ମୀନା—ତମେ ଖାଇଲଣି ?

ବୃଦ୍ଧ—ହଁ ।

ମୀନା—କୋଉଠି ଖାଇଲ ?

ବୃଦ୍ଧ—ମନ୍ଦିରକୁ ଆଜି ଜଣେ ମାନସିକ ଭୋଗ କରିବାକୁ ଆଣିଥିଲା, ସେଇଥିରୁ ଯାହା ମିଳିଲା, ଖାଇଦେଲି । ରାତିରେ ଆଉ ମୋର

ଖାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ରାତି ବି ତ ଗୁଡ଼ାଏ ହେଲାଣି । ଦେଲୁ ମା, ମୋ ଲଣ୍ଠନଟା ଦେ । ମୁଁ ଖାଲି ଆଲୁଅଟା ନବାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି ।

ମୀନା—ତନେ ଏ ବର୍ଷାଟାରେ ମନ୍ଦିରକୁ ଫେରି ଯିବ ?

ବୃଦ୍ଧ—ମନ୍ଦିରକୁ ନ ଗଲେ କ'ଣ ଚଳିବ ମା ? ତା'ଛଡ଼ା ତୁ କ'ଣ ଜାଣିନୁ । ଠାକୁରଙ୍କର ଗହଣାପତ୍ର ଅଛି । ଆଉ ଆଜିକାଲି ଯେମିତି ଚୋରର ଭୟ... ......

ମୀନା—(ହରକ୍ତରେ ଆଲୁଅ ଲଗାଉଁ ଲଗାଉ) ହଁ, ଏ ବର୍ଷା ରାତିରେ ଚୋର ଖାଲି ଦୌଡ଼ି ଆସୁଛି. ଠାକୁରଙ୍କର ଅଧ ଭରିଏ ସୁନାର ମୁକୁଟ ଚୋରି କରିବାକୁ । ବେଶ୍, ତମର ଯାହା ଇଚ୍ଛା, ସେଇଆ କର । (ଲଣ୍ଠନ ଦେଇ) ହେଇ ନିଅ ।

ବୃଦ୍ଧ—(ହସି) ପାଗଳି········କ'ଣ ରାଗିଲୁ ମା ?

ମୀନା—ନାଇଁ ରାଗିବି କାହିଁକି । ଏଇ ଟେଣ୍ଟା ଟେଣ୍ଟା ପିଲାଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ପଢ଼େଇ ପଢ଼େଇ ମୋ ମୁଣ୍ଡ କ'ଣ ଠିକ୍ ରହୁଚି ?

ବୃଦ୍ଧ—(ହସି ହସି) ଆଚ୍ଛା ମା, ତୁ ଦରଜା ବନ୍ଦ କର । (ଲଣ୍ଠନ ଧରି ଚାଲିଗଲେ)

ମୀନା—(ଦରଜା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ, ଗର ଗର ହୋଇ ଘର କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲା । ବର୍ଷାର ବେଗ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସହ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ଝରକା ଦେଇ ମେଞ୍ଚାଏ ପାଣି ପଶି ଆସିଲା । ଝରକା ବନ୍ଦ କରୁ କରୁ କହିଲା ନିଆଁ ଲଗା ବର୍ଷାଟା· ······ କହି ଭିତରକୁ ଯାଉଥିଲା । ଏଇ ସମୟରେ ଦରଜା ଖଡ଼ ଖଡ଼ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା

ମୀନା—କିଏ ? (କିଛି ଜବାବ ନ ପାଇ, ପୁଣି ଖଡ ଖଡ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଖିଙ୍କରି ଉଠିଲା ।) ମୁଁ ଜାଣେ ପରା, ନିଶା ଜୋରରେ ପାଟିରୁ କ'ଣ କଥା ବାହାରୁଚି ଯେ, କଥା କହିବୁ ହଉ, ରହ ! ଆଜି ସବୁ ନିଶା ଛଡ଼ଉଚି । ଗୋଟାଏ ବୋଲି ପଇସା ଘରକୁ ଆଣିବାକୁ ନାହିଁ, ଏଣେ ଲାଟ ସାହେବ ମଦ ଖାଇ ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବାରେ ଲାଗିଚି ।

(କବାଟ ଖୋଲି ଦେଲା; କିନ୍ତୁ ପଶି ଆସିଲା ଯିଏ, ସିଏ ଅପରିଚିତ ମୀନାର । ଦେହରେ ବର୍ଷାତିଟି ପୁରାପୁରି ଭିଜି ଯାଇ ପାଣି ଥପ ଥପ ଖସି ପଡ଼ୁଚି । ମୁଣ୍ଡର ଟୋପି ଖୋଲି ବର୍ଷାତିଟି କୋଉଠି ରଖିବ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିଲେ । ମୀନା କିନ୍ତୁ ନିର୍ବାକ୍ ନିସ୍ପନ୍ଦ, ଭୟ ଆତଙ୍କରେ କହିଲା)—

ମୀନା—କିଏ ! କିଏ ଆପଣ ! (ଅପରିଚିତ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ, ଯେମିତି ମନେ ହେଉଥାଏ, ସେ ଏ ଘର ସହିତ ପରିଚିତ ।)

ମୀନା—(କଠିନ ଗଳାରେ) ମୋ' ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ—(ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ) କିନ୍ତୁ ଏ ବର୍ଷାତିଟା କୋଉଠି ରଖିବି କୁହନ୍ତୁ ତ । ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି, କେମିତି ଭିଜି ଯାଇଚି । ଘର ଭିତରଟାରେ କିଛି ସମୟ ରଖିଦେଲେ ଘରଟା ଓଦା ହୋଇଯିବ ।

ମୀନା—କିନ୍ତୁ ଆପଣ କିଏ ?

ହେମନ୍ତ—(ନ ଶୁଣିଲା ପରି) ବାବାରେ କି ବର୍ଷା । ଅଦିନରେ ଏମିତି ଅଗୁଣିକ ବର୍ଷା ହେବାର କେବେ ଦେଖା ଯାଇ ନ

ଥିଲ ! ନା କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି । (ବର୍ଷାଡିଟା କବାଟରେ ଟାଙ୍ଗି ଦେଇ) ଏଇଠି ତା' ହେଲେ ଥାଉ ।

ମୀନା—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ବଡ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲୋକ ତ ଆପଣ ! ଚିହ୍ନା ନାହିଁ, ଜଣା ନାହିଁ··· ········

ହେମନ୍ତ—(ଖଟ ଉପରେ ଆରାମରେ ବସି, ସିଗ୍ରେଟ୍ ବାହାର କରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗଂଲେ)

ମୀନା—ଦେଖନ୍ତୁ···············

ହେମନ୍ତ—ଦେଖନ୍ତୁ, ଭାବିଥିଲି କୋଉଠି ଟିକିଏ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବାର ଭରସା ଆଜି ନାହିଁ । ଦୈବାତ୍ ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିବାର ଦେଖି ଏଠିକି ଚାଲି ଆସିଲି ସିନା ।

ମୀନା—(ବିରକ୍ତିରେ) ଏଠିକି ଚାଲି ଆସି ମତେ ଆଉ ମୋର ସପ୍ତପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି·······

ହେମନ୍ତ—ସତେ ନା କ'ଣ ! ବାଃ·······

ମୀନା—(ରାଗରେ ଫାଟିପଡ଼ି) ଆସିଲାବେଳଠୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ପଚାରୁଚି । ଅଥଚ ଆପଣ ତା'ର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଇଆଡ଼ୁ ସିଆଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଗପୁଛନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—ଓଃ ତା'ହେଲେ ଆପଣ ମୋ ପରିଚୟ ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଭଲ କଥା । ମୋ ନାଁ ହେମନ୍ତ ।

ମୀନା—ମାନେ ?

ହେମନ୍ତ—ହେମନ୍ତ ! ହେମନ୍ତ ମାନେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ହେମନ୍ତ ଗୋଟାଏ ଋତୁ । ଏଇ ଧରନ୍ତୁ ଯେମିତି ଗ୍ରୀଷ୍ମ, ବର୍ଷା, ଶରତ, ହେମନ୍ତ............

ମୀନା—ଏ ସବୁ ଆପଣ ବନ୍ଦ କରିବେ ନା ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ଆଚ୍ଛା କଥା । ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି ପଚାରି ନାହିଁ । ଜବାବ ସୁଆଲ ବି ଆରମ୍ଭକରି ନାହିଁ । ଆରମ୍ଭ କଲେ ଆପଣ, ପୁଣି ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହୁଚନ୍ତି ଆପଣ !

ମୀନା—ଆପଣ ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଚନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—ମଣିଷ ଘରକୁ ମଣିଷ ଆସିଲେ, ତାକୁ ଯଦି ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କୁହାଯାଏ ତେବେ ଅଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚାଟା କୋଉଠି ହବ, କହି ପାରିବେ ? ବାଘ ଗୁମ୍ଫାରେ ନା ସାପ ଗାତରେ ?

ମୀନା—(ଚିତ୍କାର କରି) ଆପଣ ଯିବେ ନା ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ମତେ ଦେଖି ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ମନେ ହଉଚି ?

ମୀନା—(ଅସହ୍ୟ ରାଗରେ କେବଳ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା)

ହେମନ୍ତ—କି ଚୁପ୍ ରହିଲେ କାହିଁକି । ତା' ହେଲେ କ'ଣ ମୁଁ ଧରି ନେବି ଯେ, ଆପଣଙ୍କର ଆଉ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ !

ମୀନା—ଇତର, ଅଭଦ୍ର ।

ହେମନ୍ତ—ଗାଳିଟା କିନ୍ତୁ ପିଲାଳିଆ ହେଇ ଯାଉଚି ।

ମୀନା—ଯା'ନ୍ତୁ । ବାହାରି, ଯାନ୍ତୁ, କହୁଚି ।

ହେମନ୍ତ—ଧରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଯଦି ନ ଯାଏ ? କ'ଣ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ?

ମୀନା— ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା

ହେମନ୍ତ—(ହସି) ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ ଶିବ ନୁହନ୍ତି କି ମୁଁ କାମଦେବ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଅଗ୍ନିଦାହୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୁଁ କେବେ ଭସ୍ମ ହୋଇଯିବି ନାହିଁ । (ଘଣ୍ଟା ଦେଖି) ସମୟ ତ ବିଶେଷ ହୋଇନାହିଁ । ରନ୍ଧାବଢ଼ା ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇ ନଥିବ !

ମୀନା—କ'ଣ ଆପଣ କହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ହେମନ୍ତ – ଏଇ ଧରନ୍ତୁ । ଆପଙ୍କର ଅତିଥିପରାୟଣତା ପରୀକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ମୁଁ ଯଦି ଦୁଇଟା ଆହାର କରେ··· ?

ମୀନା—ଆପଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଲଜ୍ଜା ଲାଗୁନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ –ନା—

ମୀନା—ନା ?

ହେମନ୍ତ – ନାଁ । କାରଣ ମୁଁ ପୁରୁଷ । ପୁରୁଷ ଜାତିର ଲଜ୍ଜାଟା ଗୁଣ ନୁହେଁ, ଦୋଷ । ବାସ୍, ଏଥର କଥା ତ ବହୁତ ହେଲା । ଏଣିକି ପେଟଟା କେମିତି ଭରିବ ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । କଥାରେ ତ ଆଉ ପେଟ ପୂରିବ ନାହିଁ !

ମୀନା – ଆପଣଙ୍କ ସାହସ ତ କମ୍ ନୁହେଁ । ଜାଣନ୍ତି, ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରି ଏଠି ଲୋକ ଜମା କରେଇ ଦେଇପାରେ ।

ହେମନ୍ତ— ସେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅସୁବିଧା କ'ଣ ହବ ଜାଣନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କ ଗାଁର ଘରଗୁଡ଼ାକ ଆପଣଙ୍କ

ଘରଠାରୁ ଟିକଏ ଦୂରରେ । ଏତେ ରାତିରେ ଏ ଝଡ଼ବର୍ଷା ଅତିକ୍ରମ କରି ଆପଣଙ୍କ ଡାକ ସେମାନଙ୍କ କାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମୀନା—(କାତର କଣ୍ଠରେ) ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ । ଦୟାକରି ଯା'ନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ—ଏତେଗୁଡ଼ାଏ କଠିନ କଥା ଯେତେବେଳେ ମତେ ଭୟ ଦେଖେଇ ପାରିନାହିଁ, ଏ ଅନୁନୟ ବିନୟ ବି ମତେ ତରଳେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଚେଷ୍ଟା ନକରି ବରଂ ଶୋଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ସତରେ, ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଭାରି ଶୋଇକାତର ।

ମୀନା—ଆପଣ ତା'ହେଲେ ଯିବେ ନାହିଁ ? ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ବାବାଙ୍କୁ ଡାକୁଚି ।

ହେମନ୍ତ—ବାବା ?

ମୀନା—ହଁ, ବାବା !

ହେମନ୍ତ—ମୋର ହାତ ଦୁଇଟାକୁ ଦେଖୁଚନ୍ତି ? ଏଥିରେ ଅନେକ ବଳ ସଞ୍ଚିତ ଅଛି ।

ମୀନା—କ'ଣ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ?

ହେମନ୍ତ—ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ନ କରିବି କାହିଁକି ?..........
ତା'ହେଲେ ଦେଖୁଚି ଆପଣ ଶୋଇବା କରିବେ ନାହିଁ । ବେଶ୍, ତେବେ ମତେ ଶୋଇବାଘରଟା କୋଉଠି, ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମୀନା—ମାନେ ?

ହେମନ୍ତ—ଭୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନହାତି ଅଖାଦ୍ୟ ମୁଁ ଗନ୍ଧିବ ନାହିଁ । ବରଂ ଖାଇଲେ ଆପଣ ଖୁସି ହେବେ । ଆମ ମେସ୍‌ରେ ପୂଜାରୀ ନଥିଲା ବେଳେ ମ୍ୟାନେଜର ବାବୁ ବେଳେ ବେଳେ ମୋ' ହାତରେ ସେ ଅପକର୍ମ ଟିକକ କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ, ଆଉ ଡେରି କରି କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ ।

(ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲେ, ଏତିକିବେଳେ ବୃଦ୍ଧ ଡାକ ଡାକ ଆସିଲେ)

ବୃଦ୍ଧ—ମା' ମୀନୁ ! ମୀନୁ ! (ହେମନ୍ତ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦେଖି ବିମୂଢ଼ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁଲେ ମୀନାକୁ)

ମୀନା – ବାବା !

ବୃଦ୍ଧ—ମୋ' ଛୁଦରଟା ଛୁଟିଗଲା ମା ! ଘର ଅଣ୍ଡା ପଡିଚି । ଛୁଦର ନହେଲେ ଶୋଇ ହବନି । (ହେମନ୍ତକୁ ଦେଖି) କିଏ ?

ମୀନା – (ଆଶ୍ୱସ୍ତି ସହ) ଏ ଲୋକଟାକୁ ଟିକେ ବିଦା କରିଦିଅ, ବାବା ।

ବୃଦ୍ଧ – କିଏ ତୁମେ ?

ହେମନ୍ତ—ଜଣେ ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀ ।

ବୃଦ୍ଧ—ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀ ?

ହେମନ୍ତ – ହଁ, ଏଠି ରାତିଟା ରହିବାକୁ......

ବୃଦ୍ଧ – କାହିଁକି, ରହିବାପାଇଁ କ'ଣ ତୁମକୁ ଆଉ ଜାଗା ମିଳିଲା ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ – ମିଳିଥିଲେ, ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ସୁଯୋଗ କ'ଣ ଆପଣ ପାଇଥାନ୍ତେ ?

ବୃଦ୍ଧ—ବୁଝିଲି, ଏସବୁ ଏ ଗାଁବାଲାଙ୍କ ଫନ୍ଦ । ବଦନାମ କରିବାକୁ ଆଉ କିଛି ବାଟ ପାଇଲେ ନାହିଁ ଯେ, ଶେଷରେ ତମକୁ ପଠେଇ ଦେଇଚନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—ଛି ଛି , ଆପଣ ଯେ ସବୁ କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ? ସନ୍ଧ୍ୟା-ବେଳଠୁ ବର୍ଷାମାଡ଼ ଖାଇ ଖାଇ, ଆଉ ପାଦେ ବି ଆଗେଇବାର ଶକ୍ତି ନଥିଲା । ଏ ଗାଁର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଘର ଆଗରେ ଠିଆହେଇ, ମୁଁ ଟିକିଏ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲି । ଶୁଣିବା ତ ଦୂରର କଥା, କେହି ଟିକିଏ କବାଟ ଖୋଲିଲେ ନାହିଁ । ସେତିକିବେଳେ ମୋ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା, ଆପଣଙ୍କ ଘରର ଆଲୁଅ । ଠିକ୍ କଲି, ଯାହା ଆସୁ ପଛକେ ମୁଁ ଏଇଠି ଆଜ ରାତିକ ଅଶ୍ରୟ ନେବି ।

ମୀନା—(ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ) ନା—ଏଠି ଆପଣ ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ । (ମୀନାର ଏ କଥାରେ ବୃଦ୍ଧ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ) ତାଙ୍କୁ ତମେ ଯିବାକୁ କହି ଦିଅ, ବାବା !

ହେମନ୍ତ—ସେ କଥା ତ ଆପଣବି କହି ପାରନ୍ତେ ।

ମୀନା – ହଁ, ଆପଣ ଯା'ନ୍ତୁ ।

ବୃଦ୍ଧ—ମୀନା ! !

ମୀନା—ତମେ କ'ଣ ଏ ଗାଁ କଥା ଜାଣିନାହଁ, ବାବା ? କାଲି ସମସ୍ତେ ଲାଗେଇ ଦେଖେଇ କେତେ କଥା କହିବେ ।

ହେମନ୍ତ—(ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ) ସାମାନ୍ୟ ଅପବାଦ ଉପରେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ମାନବିକତା ଟିକକ ବଳି ଦେଇ ପାରନ୍ତି, ସେ ଧାରଣା ମୋର ନଥିଲା ।

ମୀନା—କାହିଁକି ମୁଁ ନିଷ୍ଠୁର ହେଉଛି, ସେ କଥା ଆପଣ ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ । ନିନ୍ଦା, ଅପବାଦ, ଠାଟ୍ଟା, ଟାପରା ଶୁଣି ଶୁଣି ମୁଁ ଏତେ ବିବ୍ରତ ଯେ, ଆଉ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—ମାନେ ?

ମୀନା—ମୋ' ଭାଇ ମଦ ଖାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପଦେଶକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି, ମୁଁ ବାହା ନହୋଇ ଚାକିରି କରୁଛି ।

ବୃଦ୍ଧ—ଥାଉ ମା, ଥାଉ—

ମୀନା—କାହିଁକି ଥିବ, ବାବା ! ମୁଁ ଚାହେଁନା ଯେ, ଗୋଟାଏ ଲୋକ ମୋ' ଉପରେ ଭୁଲ ଧାରଣା ରଖି ଏଠୁ ଯାଉ । (ହେମନ୍ତକୁ) ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ? କାଲି ସକାଳେ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ଏଇ ରାତ୍ରି ଯାପନର ଇତିହାସ ବିଭିନ୍ନ ରୂପ, ରଙ୍ଗ, ରସ ନେଇ ମୁହଁରୁ ମୁହଁକୁ ପ୍ରଚାରିତ ହେବ, ବିଦ୍ରୂପର ଝଲକ ଆଖିରେ ଖେଳି ବୁଲିବ; କେମିତି ବରଦାସ୍ତ କରିବ ?

ହେମନ୍ତ—ବାସ୍ତବିକ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।

ମୀନା—ଆପଣଙ୍କର ଏଇ ଅନୁଶୋଚନା, ବା ମୋର ଅତିଥି-ସତ୍କାରତା କ'ଣ ଗାଁବାଲାଙ୍କ ମନ ଭରିଲେଇ ପାରିବ ?

ସେଇମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏଇ ସମ୍ବନ୍ଧଟା ଯଥେଷ୍ଟ । କାଲି ସକାଳୁ ଦଳ ଦଳ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମୋ ଘରକୁ ଆସିବେ । ବାଁରେଇ ବାଁରେଇ ପଚାରିବେ---କାଲି ରାତିରେ ତମ ଘରକୁ କିଏ ଆସିଥିଲା କ'ଲୋ ମୀନା ? କ'ଣ ତୋର ବନ୍ଧୁ ?

ହେମନ୍ତ---ଏଇଠୁ କ'ଣ ପ୍ରମାଣ କରେଇ ଦିଏ ନାହିଁ ଯେ, ଆପଣମାନଙ୍କ ସମାଜ ଆଜ କେତେ ତଳକୁ ଖସି ଯାଇଚି ? ତା' ଭିତରଟା ଘୁଣ ଖାଇ କେମିତି ଫମ୍ପା କରି ଦେଇଚି ?

ବୃଦ୍ଧ--କ'ଣ କହୁଚ ତୁମେ ? କାହା ଉପରେ ତମର ଏ ଅଭିଯୋଗ ?

ହେମନ୍ତ---ଅଭିଯୋଗ ! (ହସି) ଅଭିଯୋଗ ନୁହେଁ ବିଷୋଦ୍‌ଗାର; କିନ୍ତୁ ଫଳ ମିଳୁଚି କାହିଁ ? ଆଚ୍ଛା, (ଚାଲି ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ)

ମୀନା---ଶୁଣନ୍ତୁ !

ହେମନ୍ତ---(ଫେରିପଡ଼ି) କିଛି କହିବେ ?

ମୀନା---ଆପଣ ବରଂ ଆଜ ରାତିଟା ବାବାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମନ୍ଦିରରେ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ---ଲୌକିକତାର ଦରକାର କ'ଣ, କୁହନ୍ତୁ ? କାଲି ହୁଏତ ମନ୍ଦିରରୁ କିଛି ଚୋରି ହେଲେ ମୁଁ ଦାୟୀ ହେବି । ନିଜ ଉପରୁ ଦୋଷ ଛଡ଼େଇ, ପର ମୁଣ୍ଡରେ ବୋଳି ଦବାପାଇଁ ଭାରି ଧୁରନ୍ଧର, ଭାରି ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଏ ଲୋକମାନେ !

ମୀନା --ରାତି ଅଧରେ ଚାଲି ଯିବାଟା ଅନ୍ୟାୟ ହବ ନାହିଁକି ?

ହେମନ୍ତ---ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରଶ୍ନ ମଣିଷର ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ସାଙ୍ଗରେ ତାଳ ଦେଇ ନପାରି ଅନେକ ଦିନରୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଚି, ମୀନା ଦେବୀ। ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ଏଠି ନିହାତି ଅବାନ୍ତର।
(ଏତିକିବେଳେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସିଚି ଗୋବିନ୍ଦ। ୧୫।୧୬ ବର୍ଷର ପିଲାଟିଏ—ବର୍ଷାରେ ଭିଜି ଯାଇଚି)

ଗୋବିନ୍ଦ---ମୀନୁ ଅପା! ମୀନୁ ଅପା।

ମୀନା---କି'ରେ ଗୋବିନ୍ଦ! ତୁ ଏତେ ରାତିରେ?

ଗୋବିନ୍ଦ---ମୁଁ ସହରରୁ ଆସୁଚି, ଅପା!

ବୃଦ୍ଧ---ଅଜୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା?

ଗୋବିନ୍ଦ---ମୁଁ ମନା କରୁଚି, ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ମଦ ପିଇ ଗାଡ଼ି ଚଳାଅ ନାହିଁ!

ମୀନା---ଏଁ, ନିଶାଜୋରରେ କାହାକୁ ମଡ଼େଇ ଦେଲା ନା କ'ଣ?

ବୃଦ୍ଧ---କ'ଣ ହେଇଚି, ଗୋବିନ୍ଦ?

ଗୋବିନ୍ଦ---(କିଛି କହିପାରୁ ନଥାଏ)

ମୀନା---ଆରେ, ତୁ କିଛି କହୁନାହୁଁ କାହିଁକି;

ଗୋବିନ୍ଦ---ଅଜୁ ଭାଇ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ।

ମୀନା---କ'ଣ କହିଲୁ?

ବୃଦ୍ଧ---ଡାକ୍ତରଖାନାରେ? କ'ଣ ହେଇଚି

ଗୋବିନ୍ଦ—ଗାଡ଼ି ଓଲଟି ଗଲା! ତା' ମୁଣ୍ଡ ଫାଟି ଯାଇଚି। ତା'ର ହୋସ୍ ନାହିଁ।

ମୀନା — ଏଁ, ହୋସ୍ ନାହିଁ, ବାବା ?

ବୃଦ୍ଧ — ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋ'ନା, ମା ! ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି । ଚାଲ୍ ଗୋବିନ୍ଦ । ମୁଁ ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ।

ମୀନା — ନାଁ ବାବା ! ମୁଁ ଯିବି । ତମେ ଥାଅ ।

ବୃଦ୍ଧ — ତୁ ଏତେ ରାତିରେ ଏକା ଯିବୁ ?

ମୀନା — କିଛି ଭୟ ନାହିଁ । (ହେମନ୍ତଙ୍କୁ) ଆପଣ ଟିକଏ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦୟାକରି ଯାଇ ପାରିବେ ?

ହେମନ୍ତ — ମତେ କହୁଛନ୍ତି ? ବେଶ, ଚାଲନ୍ତୁ ।

(ମୀନା, ହେମନ୍ତ ଓ ଗୋବିନ୍ଦ ଚାଲିଗଲେ)

ବୃଦ୍ଧ — ହେ ଭଗବାନ୍, ଏ ତୁମେ କ'ଣ କଲ । ଆଜି ଯଦି ସତକୁ ସତ ଅଜୁର କିଛି ହୋଇ ଯାଏ । ···ତେବେ, ଗୋବିନ୍ଦ ! (ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି) ନା-ନା-ତମେ ଯାଅ । ମୁଁ ପଛରୁ ଡାକିବି ନାହିଁ । ରାଧା ମାଧବ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

—ମେସ୍ ଅଳନ୍ଦ—

ଗର ଗର ହୋଇ ଭିତରୁ ବାହାରିଲା ରଧି ଗୃହକର୍ତ୍ରୀ ।
ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଲା ମେସ୍ ପ୍ରକାଶ ରାମ ।

ରଧି—ଭାରି ବାବୁ ଦେଖେଇ ହଉଚ ! ଦିନକୁ ତିରିଶ ଥର ଫରମାସି ଖଟୁଥିବ ? କଥା କଥାକେ ମୁହଁ ଝାଙ୍କୁଚ ।

ରାମ—କ'ଣଟାଏ ହୋଇଗଲା ଏମିତି ? ହକ୍ ଦରମା ନେଉଚୁ, କାମ କରୁଚୁ । ବାବୁମାନଙ୍କ କାମଦାମ ନକରି ଦେଲେ ତୋ' ଗୁହରି ରହିବଟି ?

ରଧି—କି, କାହିଁକି ବା ! ଏ ମେସ୍‌ରେ କ'ଣ ଅଉ କେହି ବାବୁ ଅଛନ୍ତି, ନା ସେ ଏକା ଅଛି ? ହେମବାବୁ, ରଜୁବାବୁ·· ଏଠି ତ ଦି'ବରଷ ହେଲା ରହିଲେଣି । ସେ ତ କେବେ ଏମିତି କଥା କହି ନାହାନ୍ତି ।

ରାମ—ସେଇଠୁ ?···କାମଟାଏ କରିଦବାକୁ କହିଲାରୁ ରାଧାଙ୍କ ଦେହରେ ବାଧା ପଶିଗଲା ।

ରଧି—କ'ରେ ଖଣ୍ଡିଆ । ତତେ ଭଲଲୋକ କରିବାକୁ କିଏ କହୁଚି, ତୁ ମତେ ଦରମା ଦେଇ ରଖିଚୁ ?

ରମା—ହେ ରାଧି ! ଘର ତ ବଡ଼ି ବଡ଼ି କଥା କହୁଚୁ ? କ'ଣ କହିଲୁ, ତୁ ଚାଲିଗଲେ କ'ଣ ବାବୁମାନଙ୍କର କାମ ଅଟକି ଯିବ ? ଆରେ ···ଏ ମାଇକିନିଆଁକୁ ଭଲରେ କଥା ନାହିଁ ।

ରାଧି—ସେଥିପାଇଁ ଘର ଗୁଡ଼ା ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ କାହିଁକି ଲଗେଇଚୁ ? ତୋ' ଗୁମର ଯଦି ପଦାରେ ପକେଇଦେବି ନା, ପଥ ପଟୃଣ ପିଠା ଘର ଯିବୁ ! ଜାଣିଚୁ !

ରମା—ଯା' ବା ! ଏମିତି କେତେ ମେସ୍ ଦେଖିଚି । ବୁଝିଲୁ ରାଧି । ବାରବରଷ ବେଳୁ ମୁଁ ଏମିତି ରାନ୍ଧିବାଡ଼ି ମେସ୍‌ରେ ବାବୁମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଆସିଚି ।

ରାଧି—ମୁଁ ବି ବାରବରଷ ବେଳୁ ଏମିତି ଟାଇଟିଦେଇ କରି ଆସିଚି ।

ରମା—ହଁ ତା' ମୁଁ ଆଉ ଦେଖୁନି । ଆଖି ପିଳୁଲାକେ କଲାକନା ବୁଲେଇ ଦବାଟା, ସେଇ ବାରବରଷ ବେଳୁ ନ ଶିଖିଥିଲେ ଏମିତି କରିଥା'ନ୍ତୁ କେମିତି ?

ରାଧି—କ'ଣ କହିଲୁ, ମୁଁ ଚୋର ? ନାଇଁ, ନାଇଁ ମୁଁ ଚୋର ?

ରମା—ନାଇଁ ଲେ, ଚୋର ନୁହଁ, ଚୋରଣୀ ।

ରାଧି—(ଲୁଗାପଟା ସଜାଡ଼ି) ଆଉ ଥରେ କହିଲ, ତୋ ମୁହଁ ଭାଙ୍ଗିଦେବି ନାଇଁ ।

ରମା—ଆବେ କ'ଣ କହିଲୁ ? ମୁଁ ମଣ୍ଡ ପିଲଟି ? ମତେ ତୁ ମୁଠା ଦେଖଉଚୁ ? ମାଲି ମାରି ତୋ' ଥୋମଣି ଫଟେଇ ଦେବିଟି । ତୁ ମତେ କ'ଣ ବୋଲି ପାଇଚୁ କି ?

(ଦୁହେଁ ହାତାହାତି ହେଇ ପିଟାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଆସିଲେ ମେସ ର ମ୍ୟାନେଜର ବପ୍ରବାବୁ, ମୁହଁରେ ସାବୁନ ବୋଳା ହେଇଚି; ହାତରେ ରେଜର୍ ଧରି)

ବପ୍ର—ମଲ, ମଲ, ଏଠି ସ୍ଲେକ ପାଲ ଲଗିଚି ? ହଇହୋ ଭାଇନା, ସ୍ଲେ କ'ଣ ?

ରାଧି—ଯୋଗମଣିଆ ! ମାରୁନୁ, ମାର୍ ; କେତେ ବହପ ଅଛି ! ମେନେଜର ବାବୁ ସାମନାରେ ମାର୍ ! ତୁ କେମିତି ମରଦପିଲା ମୁଁ ଦେଖିବି ।

ବପ୍ର—ହେ ରାଧି, ତୁ ଚୁପ୍‌କର ଭଲା ।

ରାମ—ଆଁ'ରେ, ଲୁହା କଅଁଳ ଦେଖି ବରାଡ଼ କାମୁଡ଼ ଗୋଡ଼ାଉଚି ?

ବପ୍ର—କହୋ ଭାଇନା, କଥା କ'ଣ ? ତମେ ଅସମୟରେ ରୋଷେଇ-ଘର ଛାଡ଼ି ଏ ବାରଣ୍ଡାରେ କାହିଁକି ? ଆଉ ରାଧିର ତ ଏତେବେଳକୁ କାମସାରି ତା' ଘରକୁ ଚାଲିଯିବାର କଥା । ସିଏ ବା ଏଠି କାହିଁକି ?

ରାଧି—ଖୁସି ଲଗୁଚି ! ବୁଝିଲ ବାବୁ, ମତେ ଖୁସି ଲଗୁଚି ।

ବପ୍ର—ଓହୋ, ମଣିଷ ଅଜ୍ଞା ଝମେଲରେ ପଡ଼ିଲ !

ରାମ—ଏଇଟା ସେମିତି, ଅଜ୍ଞା । ତୁ ଚାକରି କଟିଚୁ, ହକ ଦରମା ନେଉଚୁ । ବାବୁମାନଙ୍କର ପାନ ସିଗ୍ରେଟ୍ ଟିକିଏ ବଜାରରୁ ନେଇ ଆସି ପାରିବୁ ନାହିଁ ?

ରାଧି—କି, କାହିଁକି ବା ! (ବିଦ୍ରୁପେ) ତମେ କହିଲ, ବାବୁ । ମତେ କ'ଣ ଏମିତି କଥାକରି ରଖିଥିଲ ? ମୁଁ ବାସନ ମାଜିବି, ପାଣି ଟାଣିଦେବି । ମସଲା ବାଟିଦେବି । ଏଇ କାମ ତ !

ବିପ୍ର—ହଁ ତ !

ରାଧି—ତା' ହେଲେ ? ·· ମୁଁ କାହିଁକି ଘୃଣା'ର ସାବନ ଆଣିବି, ତା'ର ଗୁଡ଼ାଖୁ ଆଣିବି ? ମତେ କ'ଣ କଏ ପାଞ୍ଚ ପଚିଶି ଦେଇ ପକଉଚନ୍ତି ?

ରାମ—ହଁ, ସେଥିକି ନାଇଁ ବୋଲି ତ ତୁ ଏମିତି ଲକ୍ଷୁଚୁ । ନହେଲେ ହକ୍ ଭରସା ନଥିଚୁ···

ରାଧି—ହେ ରାମା···!

ରାମ—କ'ଣ କହିଲୁ, ହେ ରାମା ? (ପିନ୍ନି ଆସିଲା)

ବିପ୍ର—(ଅଟକାଇ ଦେଇ) ଓଃ ହଉନା, ତୁମେ ଗଲ ତମ କାମରେ ! ସେ କଥା ମୁଁ ବୁଝିବି । ଯାଅ !

ରାମ—ଆରେ······ (ରାଗ ଗର ଗର ହୋଇ ଚାଲିଗଲା)

ବିପ୍ର—(ରାଧିକୁ) ଏଥର କହିଲ ରାଧିକେ ! ହଠାତ୍ ତମ ରାଗଭି ଟେମ୍ପରେଚରଟା କାହିଁକି ବଢ଼ିଗଲା ।

ରାଧି—କି ? ମୁଁ କାହିଁକି ରାଗିବି ବା ?

ବିପ୍ର—ଆଜି କ'ଣ · ତୋ' ଉପରେ କଏ ରାଗିଲା ?

ରାଧି—କ'ଣ କହିଲ ? ମୋ' ଉପରେ ରାଗିବ ? କାହିଁକି ? ମୁଁ କ'ଣ · କାହାର ଖାଏନା, ଧାରେ, ତା' ଜଭ ଓପାଡ଼ି ଦେବି ନାହିଁ ?

ବିପ୍ର—ଠିକ୍ କଥା ତ । ତୋ ଉପରେ ରାଗିବ, ପୁଣି ଏ ମେସ୍‌ର ମେମ୍ବର ହୋଇ ? ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ମେମ୍ବରମାନଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ସେକଥା ଲେଖା ହୋଇଚି, ଜେ ରାଧିକେ । ସେମାନେ

ଏଠି ମେମ୍ବର ହେବେ, ତୋ ପାଖରୁ ଗାଳି ଶୁଣିବେ, ପୂଜାଘର ପଛ ଚଙ୍ଗ ଡଖୋଳ, ପାଣିଆ ଡାଲି, ଆଉ ନଗୋଡ଼ମିଶା ଭାତ ଖାଇ ବ ଟିଁ ଟିଏ ଶବ୍ଦ କରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଖାଲି ଭାବୁଚି ରାଧିକେ, କିଏ ସେହି ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ପୁରୁଷପୁଙ୍ଗବ, ଯିଏ କି ତୋ' ଭଳିଆ ଖଣ୍ଡା ଖର୍ପର-ଧାରିଣୀକୁ ପତ୍ନୀ କରି ପାଇବାର ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ପାରିଚି ?

ରାଧି—କିଏ ଆଉ ହବ ? ସେଇ ବଧୂବାବୁଟା !

ବପ୍ର—ଏହେ···ଛି ଛି । କାଲିକାର ମେଞ୍ଚଡ଼ ଟୋକାଟା । କଲେଜରୁ ପାଶ କରିଆସି, ନୂଆକରି ଚାକିରି କରିଚି । କଲେଜରୁ ଖାଲି ଫେରିଚି ବୋଲି ତା' ପାଟି ଗଲୁ ମରିନାହିଁ । ଟିକିଏ ଡେରି ହେଇ ଯାଉ, ଦେଖିବୁ, ମାଇଲି ମୂଷା ଭଳିଆ ପଡ଼ିଥିବ ।

ରାଧି—ହଁ ପଡ଼ିବ । ତା' ଚୋଡ଼ ତମେ ଦେଖିନାହଁ, ବାବୁ ।

ବପ୍ର—ଆରେ, କରାଣୀ-ରୂପକ ଫାଇଲବାହୀ ବଳୀବର୍ଦ୍ଦ । ଫାଇଲ ବୋହୁ ବୋହୁ ଛ ନଇଁ ପଡ଼ିବ, ଆଉ କଜିଆ କରିବ କେତେବେଳେ ?

(ଏଇ ସମୟରେ ବଧୂବାବୁ ଡାକିଲେ ଭିତରୁ)

ବଧୂ—ଆରେ, ହେ ରାଧି !

ରାଧି—(ରାଗିଯାଇ) ଦେଖିଲ, ଦେଖିଲ ବାବୁ ! ଦେଖୁଚ ସେ ବାବୁଟାକୁ । କେଡ଼େ ଧାଏଁ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ୁଚି ?···କହୁଚି କ'ଣ ନା ଆରେ ହେ ରାଧି ।

ବଜ୍ର ଆହା, ଭୁଙ୍କାଟାରେ କାହାଁକ ନିଜର ବଳଗୁଡ଼ାକ ସାରୁଚୁ । କହିଲି ପରା--ଫେ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବେ, କିନ୍ତୁ ତୁ ଆଉ ମୁଁ ଏମିତି ରହିଥିବା ! ମୋର ଏ ମେସ୍‌ରେ ହେଲା କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ । ତୋର ବି ହେଲା ପନ୍ଦର ବର୍ଷ । ସେମାନେ ଏମିତି କେତେ ଯାଉଚନ୍ତି, ଆସୁଚନ୍ତି; ଯିବେ, ଆସିବେ । ହେଲେ ଏ "ପତିତପାବନ" ମେସ୍‌ର ପତିତ ଚାକରିଆମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ, ତୋର ଆଉ ମୋର ଏଠି କାଏମ୍ ଅଧିକାର ସେମିତି ରହିଥିବ ।

ଏତିକି ବେଳେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ବଧୂବାବୁ

ବଧୂ—ଆରେ ହେ ଗଧି ! ତତେ ମୁଁ ସାବୁନ ଖଣ୍ଡେ ଆଣିବା ପାଇଁ କେତେବେଳୁ କହିଲିଣି ?

ଗଧି—ଦେଖୁଚ, ଦେଖୁଚ ବାବୁ ! କେମିତି ଚାକରାଣୀ ରଖିଲା ମିତି କହି ପକାଉଚନ୍ତି···?

ବଧୂ—ଆଉ ତୁ କଏ ବା ? ଲାଟ ସାହାବାଣୀ !

ଗଧି—ହେଇଟି କହି ଦଉଚି, ବଧୂବାବୁ । ଏମିତି କଥା ମତେ କହିବ ନାହିଁ, ରାଗିଗଲେ ମୁଁ କାହାରି ନୁହେଁଟି !

ବଧୂ—ଦେଖୁଚନ୍ତି ତ ବଜ୍ରବାବୁ ? ଏସବୁ ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁବଢ଼ା ଯୋଗୁ ହଉଚି ।

ଗଧି—ସିଏ କଣ ଦେଖିବେ ? ମୁଁ କହୁଚି ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ କଥା କୁହ !

ବଧୂ—ହେ ଗଧି ! କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଥିଲାବେଳେ ମୁଁ ପହିଲା ନମ୍ବର ଗୁଣ୍ଡା ଥିଲି । ଜାଣିଚୁ ? [ଚେହେଁକି ଆସି ଏକା

ଯାହାଉଟକ ତୋ' ମୁଣ୍ଡ ଦ'ଫାଳ କରଦେବ, ଜାଣିଥା ! ଖାଲି ମ୍ୟାଲେରିଆ ଭୋଗି ଭୋଗି ଦେହଟା ମୋର·····

ରଧି—କ'ଣ କହିଲ ? ଏତେ ମାରିଲବାଲି···?

ବପ୍ର—(ହଠାତ୍ ମଝିରେ ଠିଆହେଇ) ହାଁ, ହାଁ, ଶାନ୍ତି, ଶାନ୍ତି ! ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧରୁ ଏକାବେଳକେ ହାତା ହାତି ଉପରକୁ କାହିଁକି ?

ବଧୂ—ଏ ସବୁ ଆପଣଙ୍କ ଅପାରଗପଣିଆ ଯୋଗୁଁ । ନ ହେଲେ ଆପଣ ତ ନିଜେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ବପ୍ର—ମୁଁ ସବୁ ଦେଖୁଛି, ସବୁ ଶୁଣୁଛି, ବଧୂବାବୁ ! ହେଲେ ସବୁ ଦେଖି ଶୁଣି ସାରିଲା ପରେ ବିଚାର କଲେ, ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ପୁରାପୁରି ଦୋଷଟା ପାଉଛି ।

ବଧୂ—କ'ଣ କହିଲେ·····?

ବପ୍ର—କହି ନ ଥା'ନ୍ତି ଯେ, ହେଲେ ଅଗତ୍ୟା କହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ରଧି—ମତେ ମୋ' ପାଉଣାଗଣ୍ଡାକ ବୁଝେଇ ଦେଲ, ବାବୁ, ମୁଁ ଚାଲିଯିବ ।

ବପ୍ର—ଏଇଟା କୋଉ କଥାର କଥା ଯେ, ତୁ ତାକୁ ଏମିତି ଧରି ବସୁଚୁ ? ଯା, ଆପଣା କାମରେ ଯା—

ରଧି—ନାଇଁ, ବାବୁ ।

ବପ୍ର—ହେ ରଧି ! ବଧୂବାବୁଙ୍କ କଥା ମତେ ଲାଗେ ! ତୁ ଗଲୁ·· (ରଧି ରାଗରେ ଗର ଗର ହେଇ ଭିତରକୁ ଗଲା)

ବଧୂ—ଆପଣ ତ ବେଶ୍ ଲୋକ ?

ବପ୍ର—କେମିତି ଜାଣିଲେ, ଆଜ୍ଞା ?

ବଧୂ—ତୁର ଗୃହକର୍ତ୍ତ୍ରୀଟାର ପଟ ନେଇ···

ବପ୍ର—ଓଃ ଆସ୍ତେ, ଆସ୍ତେ କୁହନ୍ତୁ ! ଶୁଣି ପାରିବ ଯଦି ନାଁ।—ଫେର ଗାଳି ଲଗେଇବ ।

ବଧୂ—ବାଃ, ଖାସା ନ୍ୟାୟ ! ଏଣିକି ଗୃହକର୍ତ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଡରି ଚୁପ୍ ଚୁପ କଥାବାର୍ତ୍ତା କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ !·····ଆପଣଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଆମ ମାନ ସମ୍ମାନ ପଦାରେ ପଡ଼ିଲା ।

ବପ୍ର—[ପାଖକୁ ଯାଇ] ଭରି ବାଧିଲା, ନାହିଁ ? ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବେତ ? ଦେଖି ଆପଣଙ୍କ ହାତଦ'ଟା— ବପ୍ରବାବୁ ବଧୂବାବୁ ହାତ ଦୁଇଟି ନିଜ ଗାଲ ପାଖକୁ ନେଇ] ଲଗାନ୍ତୁ, ଯେତେ ଇଚ୍ଛା, ସେତେ ଲଗାନ୍ତୁ ।

ବଧୂ— ଅପ୍ରତିଭ ହୋଇ ମାନେ ?

ବପ୍ର—ମାନେ ଆଉ କ'ଣ ? ଗୃହକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଥିବା ରାଗତକ ମୋ' ଗାଲ ଉପରେ ଶୁଝେଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଆପତ୍ତି କରିବ ନାହିଁ । ହେଲେ ଆପଣ କରୁଚନ୍ତି କ'ଣ ? ଏଠି ପଇସା ଦେଲେ ବାପା ମା' ମିଳିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଗୃହକର ପ୍ରଜାଶୀ ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏ ଯୁଗରେ ସେମାନେ ହେଲେ ଚଳନ୍ତି ବସ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ ହାତ ଦେବେ ···କିଭରେ କ'ଣ ଆପଣଙ୍କର ହାତ ଟଳିଗଲାଣି କି ?

ବଧୂ—ତା' ବୋଲି·····

ବପ୍ର—ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ ନାହିଁ, ବଧୂବାବୁ । ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ସେଇଟା ହେଲା ନିୟମ । ଗୃହକର 'ପ୍ରଜାଶୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ମେମ୍ବରମାନଙ୍କୁ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ବାହାର କରି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ; କିନ୍ତୁ ମେମ୍ବରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିଧୁ—ତାହେଲେ ସେମାନେ କ'ଣ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ?

ବିପ୍ର—ମୋଟେ ନୁହେଁ, ଆପଣ ଟଙ୍କା ଦେଇ ରହୁଚନ୍ତି, ଖାଉଚନ୍ତି । ସେମାନେ ଟଙ୍କା ନେଇ ରହୁଚନ୍ତି, ଖାଉଚନ୍ତି । ସମାନ ହେଲେ କୋଉଠୁ ? ଏଇ ହେମନ୍ତବାବୁ ଆଉ ରାଜୁବାବୁଙ୍କ କଥା ଦେଖନ୍ତୁ ! ମେସ୍‌ରେ ସେମାନେ ହେଲେ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ମେମ୍ବର । ମାସ୍‌ରେ ଷାଠିଏକୁ ଷାଠିଏ ମିଲ୍, କେବେ କମ୍ ନାଇଁ କି ବେଶୀ ନାଇଁ, ପଇସା ଗଣ୍ଡାକ ବି ସେମିତି ଦେଇ ଦିଅନ୍ତି, ପହିଲାକୁ ପହିଲା । କିନ୍ତୁ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେମନ୍ତବାବୁ ବା ରାଜୁବାବୁଙ୍କ ମାୟା ମଧ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କ'ଣ କରାଯିବ ? ଯୋଉଟା ନିୟମ ।

ଏଇ ସମୟରେ ରାଜୁ ଭିତରୁ ଆସିଲା, ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ । ଏଇ ରାଜୁବାବୁ ତ ଆସିଗଲେଣି, ତାଙ୍କୁ ପଚାରି ନିଅନ୍ତୁ, କଥାଟା ଠିକ୍ କି ନୁହେଁ ?

ରାଜୁ—କି କଥା ?

ବିଧୁ—ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ସେ କଥାରୁ କ'ଣ ମିଳିବ ! (ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ବିପ୍ର—ଆଉ ସଞ୍ଜେ ସଞ୍ଜେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ?

ରାଜୁ—ନାଇଁ ଏମିତି ବୁଲି ! ଆଚ୍ଛା ବିପ୍ରବାବୁ ! ହେମନ୍ତଭାଇର କ'ଣ କାଲିରାତିରୁ ଦେଖାନାହିଁ ?

ବିପ୍ର—(ହସିଲେ)

ରାଜୁ—(ବିବ୍ରତ ହୋଇ) ହସିଲେ ଯେ ?

ହପ୍ର—ଆଗ ନାହିଁ, ପଛ ନାହିଁ ବୋଲି ହେମନ୍ତବାବୁ ଯେତେ ସଫେଇ ଦଅନ୍ତୁ ରାଜୁବାବୁ, ମୁଁ କହିବ, ତାଙ୍କର ପଛ ଥିଲା, ଆଜି ଆଗ ବି ଅଛି । ତେବେ ଆମେମାନେ ହେଲୁ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ।

ରାଜୁ—ଆପଣଙ୍କ କଥା ତ ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ?

ହପ୍ର—ହସପିଟାଲ୍‌କୁ ଗଲେ ସବୁ ବୁଝି ପାରିବେ ଯେ ।

ରାଜୁ—ହସପିଟାଲ୍ ?

ହପ୍ର—ଆହା, ଊରୁଚନ୍ତ କାହିଁକି ? ହେମନ୍ତବାବୁ ରୋଗୀ ନ ହେଲେ ବି କ'ଣ ତାଙ୍କର ହସପିଟାଲ୍‌କୁ ଯିବା ମନା !

ଠିକ ଏଇ ସମୟରେ 'ରାଧା ଓ ରାମର ଝଗଡ଼ା ଶୁଭିଲା _

ସାବାସ୍, ଏ ପାଖରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରକୁ ସେ ପାଖରେ ରାଧିକା, ଦି' ଜଣଙ୍କ ବୈଠକ୍କା ବସିଗଲା । ଯା'ନ୍ତୁ ଅପଣ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚନ୍ତି ମୋର ଡିଉଟି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲେ । (ରାଜୁ ଚାଲିଗଲା) ·· ହୋ ଭାଇନା, ଭାଇନା— ଡାକି ଡାକି ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

—ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କ ଘର—

ଆଧୁନିକ ରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଜସଜ୍ଜା । ମନ୍ଦାକିନୀ ଓ ସୀତାକାନ୍ତ ଦୁହେଁ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ

ସୀତାକାନ୍ତ—ମୋର ପରିସ୍ଥିତିଟା ତମେ ବୁଝୁନାହଁ କାହିଁକି ?

ମନ୍ଦାକିନୀ–ତମର ପରିସ୍ଥିତି ଜାଣି ମୋର ଲାଭ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଚିତ୍କାର କରି, ଗଳାର ଜୋର ଦେଖାଇ ତମର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ମୋ' ଉପରେ ଚପେଇ ଦବାକୁ ଚାହଁ, ସୀତାକାନ୍ତ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅନ୍ତତଃ ଅବସ୍ଥାଟା ତମେ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିବ ବୋଲି ମୋର ଖୁବ୍ ଆଶା ଥିଲା । ସେଇ ଭରସାରେ ମୁଁ ସହରର ସମସ୍ତ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ Dinner Party (ଡିନର ପାର୍ଟି) ଦବାପାଇଁ ହୋଟେଲରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲି, ଅଥଚ ତମେ କହୁଚ······

ମନ୍ଦାକିନୀ—ତମ ଏ ସହରର ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ଲୋକଗୁଡ଼ାକଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାକୁ ମୋର ଆଉ ବାକି ନାହିଁ । ମୁଁ ତମକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଚି, ତମେ ମତେ ବାଧ୍ୟ କରନାହିଁ, ଜୋର କରନାହିଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—କାହିଁକି ? ଏତିକି ଟିକିଏ ଦାବୀକରିବାର କ'ଣ ମୋର ହକ୍ ନାହିଁ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଏ ଦେଶର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏ ସହରର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଟେଲରେ ସମ୍ମାନିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ Party ପାର୍ଟି ଦବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟର Good will ଗୁଡ୍‌ଉଇଲ୍ ବଢ଼ିବ । ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରସାର ହବ । କିନ୍ତୁ ମତେ ସେଠିକି ଟାଣିବାର ଅର୍ଥଟା ତ ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ । କହି ପାରିବ, ସେଠି ମୋର ଭୂମିକା କ'ଣ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଶୁଣ ମନ୍ଦାକିନୀ ! ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟାଏ ନାରୀର ପ୍ରଭାବ ଅନେକ ବେଶୀ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ବିଦ୍ରୂପ କଣ୍ଠରେ) ଓ, ତମର ସ୍ତ୍ରୀ ତା' ହେଲେ ତମ ବ୍ୟବସାୟର show room ସୋ ରୁମ୍ !

ସୀତାକାନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଦେଖ, ମୁଁ ତମର ସ୍ତ୍ରୀ । କ୍ରୀତଦାସୀ ନୁହେଁ, ବା ତମ ବ୍ୟବସାୟର Public Relation Officer ପବ୍ଲିକ୍ ରିଲେସନ ଅଫିସର) ନୁହେଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅଥଚ ତମରି ଭରସାରେ ଭଦ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମୁଁ କଥା ଦେଇ ସାରିଛି, ସେମାନେ ସସ୍ତ୍ରୀକ ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ହୋଟେଲକୁ ଆସିଯିବେ । ନିମନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଡ ଦେଖାଇ ଦେଖ, ପଢ଼, ଏଥିରେ କ'ଣ ଲେଖା ହୋଇଛି; Mr. and Mrs

Mohapatra requrst the pleasure of tlie Company of (ମିଷ୍ଟର୍ ଏଣ୍ଡ୍ ମିସେସ୍ ମହାପାତ୍ର ରିକ୍ୱେଷ୍ଟ ଦି ପ୍ଲେଜର୍ ଅଫ ଦି କମ୍ପାନି ଅଫ)······

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଘୃଣା ଧରି ଗଲାଣି ! ବିଶ୍ୱାସ କର । ସବୁ ଲୌକିକତା ଉପରୁ ମୋର ଆସ୍ଥା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତୁଟି ଗଲାଣି । ମାସକ ତଳର ଠିକ୍ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ପାର୍ଟିର ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବେ ବି ମୋ ମନରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ରହିଚି । ଇସ୍, ସେ କଥା ଭାବିଲେ ଆଜି ମୋ' ଦେହ ଘୃଣାରେ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଯାଏ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଏ ଯୁଗର ଚଳଣି ସାଙ୍ଗରେ ଖାପ ଖୁଆଇ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମନ୍ଦାକିନୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—(କରୁଣ ଭାବରେ) ଚାଲିଚି । ପ୍ରାଣପଣେ ତାଳ ମିଶେଇ ମୁଁ ଦୌଡ଼ିଚି । ଶିକ୍ଷା, ସଭ୍ୟତା ନାଁରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ଉନ୍ମାସିକତାକୁ ମୁଁ ପ୍ରଗତି ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଚି । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଖେସରତ୍ ମୋର ତିଳ ତିଳ ରକ୍ତ ବିନିମୟରେ ପରିଶୋଧ କରିଚି । ମତେ ତୁମେ କ୍ଷମା କର !··

(ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

ସୀତାକାନ୍ତ—ଶୁଣ, ମନ୍ଦାକିନୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଠିଆ ହୋଇଯାଇ ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ)

ସୀତାକାନ୍ତ—ଏମିତି ଭାବରେ ମତେ ଅପମାନ କରିବା ମାନେ···

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଅପମାନ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ ? ସେମାନେ ତମ ବିଷୟରେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁବେ, ମୁଁ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବି ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ସେମାନେ ମୋ' ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ ସୁଦ୍ଧା କରିବେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର Cock Tail କକଟେଲ୍ ରଞ୍ଜିତ ରଙ୍ଗୀନ୍ ଆଖି, Trade Syndicate (ଟ୍ରେଡ଼ ସିଣ୍ଡିକେଟ୍)ର ଅଭ୍ୟର୍ଥନାକାରିଣୀ ମିସ୍ ଶର୍ମା ଆଉ ମୋ ଭିତରର ପାର୍ଥକ୍ୟଟା ମୋଟେ ଧରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆଜି ତମେ କ'ଣ କହୁଛ, ତମର ତଥାକଥିତ ମାନ୍ୟବର ଅତିଥିମାନଙ୍କର ଅଶ୍ଳୀଳମତ୍ତ ଦେହ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି କରୁଥିଲା ବେଳେ, ସେଠି ମୁଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ବସି ପାରିବି ? ମତେ ତମେ କ୍ଷମାକର, ସୀତାକାନ୍ତ । ମୁଁ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ । ଏ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ମୋର ମୋଟେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଅବଜ୍ଞାରେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ, ସୀତାକାନ୍ତ କିନ୍ତୁ ଅସହ୍ୟ ରାଗରେ ଫାଟି ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଆହତ ପୁରୁଷତ୍ୱ ଯେମିତି ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବରେ ପଧାଗ୍ରହଣ କରି ପିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହଉଥିଲେ, ଏତିକବେଳେ ମୀନାକ୍ଷୀ ଆସିଲେ । ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ନ ପାରିବାରୁ ସେ ଆସିବାର ସଙ୍କେତ ଦେଲେ । ଏଥର ସୀତାକାନ୍ତ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଚାହିଁଲେ)

ସୀତାକାନ୍ତ—କିଏ ତୁମେ ? ~~କୁଆଡ଼େ ଆସିଛ ?~~

ମୀନା—ମୋ ନାଁ ମୀନାକ୍ଷୀ, ମୁଁ ଅଜୟର ଭଉଣୀ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅଜୟ ?

ମୀନା—ଆପଣଙ୍କ ଡ୍ରାଇଭର ଅନୁ ! ଆକ୍‌ସିଡେଣ୍ଟ୍ କରି ଯିଏ ହସପିଟାଲରେ ଅଛି ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଓଃ । କୁଆଡେ ଆସିଚ ?

ମୀନା—ଦେଖନ୍ତୁ ! ମୁଁ ଭାରି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଚ; ଡାକ୍ତରମାନେ କହୁଚନ୍ତି—ରକ୍ତ ଦରକାର । ଅଥଚ ରକ୍ତ ଦବାପାଇଁ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସୀତାକାନ୍ତ— ବିରକ୍ତିରେ ହଉ; ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାର କାରଣଟା କହି ମତେ ଏଥର କୃତାର୍ଥ କର ।

ମୀନା—କିଛି ଟଙ୍କା ଯଦି ଦେଇପାରନ୍ତେ .....

ସୀତାକାନ୍ତ— ତାଚ୍ଛଲ୍ୟରେ ଟଙ୍କା ?

ମୀନା—ହଁ, ଭାଇ ତ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାୟ ଆଜକୁ ବର୍ଷେ ହେଲା ଚାକରି କଲାଣି ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ବର୍ଷକର ଚାକରି କ'ଣ ତା' ଚରିତ୍ରର ସୁପାରିଶ । ନାଁ ତା experience ଏକସ୍‌ପେରିଏନ୍‌ସ୍ ସିକୁରିଟି (security) !

ମୀନା—ଟଙ୍କା କେଇଟା ମୋ'ର ବଡ଼ ଉପକାରରେ ଲାଗନ୍ତା, ଆଜ୍ଞା । ବଡ଼ ଜରୁରୀ ଦରକାର ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଓ...ସେଇଥିପାଇଁ ଏଠିକି ସିଧା ଚାଲିଆସିଲ ହାତ ପାତିବାକୁ ?

ମୀନା—ହାତ ପାତିବାକୁ ? (ଟିକିଏ ମର୍ମାହତ ହୋଇ) ମୁଁ କ'ଣ ଭିକ ମାଗିବାକୁ ଆସିଚ, ମୋ' ଭାଇର କଣ କିଛି ପାଉଣା ନାହିଁ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ନାଁ—ନାହିଁ ।

ମୀନା- ନାହିଁ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ନା—କାରଣ ଦୁ’ମାସର ଦରମା ମୋ’ ପାଖରୁ ସେ advance ଆଡ଼ଭାନ୍‌ସ ନେଇ ଯାଇଛି । ମୋ’ ପାଖରେ ତା’ର କିଛି ପାଉଣା ନାହିଁ ।

ମୀନା—ଆପଣଙ୍କର ଡିଉଟି କରୁ କରୁ ସେ ଆକ୍‌ସିଡ଼େଣ୍ଟ କରିଚି, ଏ କଥା ସ୍ୱୀକାର କରୁଚନ୍ତି ତ ? ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଆପଣ··

ସୀତାକାନ୍ତ—ନିୟମ ? ତମେ କ’ଣ ଲେବର୍ ୟୁନିୟନରୁ ସିଧା ଏଠିକି ଆସୁଚ ?

ମୀନା—ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ଲେବର ୟୁନିୟନର ନିୟମ କ’ଣ କହୁଚି, ସେ କଥା ମୁଁ ଜାଣେନା । ମୁଁ ଆସିଚି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ କେଇଟା ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ସାହାଯ୍ୟ ! ଆକ୍‌ସିଡ଼େଣ୍ଟ କରି ମୋର ସେ ଯୋଉ କ୍ଷତି କରିଚି, ଜାଣିଚ ! ନୂଆ ଟ୍ରକଟାକୁ ଏକାବେଳେ ଅକାମୀ କରି ଦେଇଚି । ସେ ଖାଲି ଟ୍ରକରେ ଧକ୍‌କା ଲଗେଇ ନାହିଁ ତ, ମୋ’ ମାଲିକପଣିଆ ଉପରେ ବି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଧକ୍‌କା ଦେଇ ଯାଇଚି ।

ମୀନା – କ’ଣ ଆପଣ କହୁଚନ୍ତି ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ତମେ ନ ମାନିଲେ ବି ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣେ, ତମକୁ ଲେବର୍ ୟୁନିୟନ ଏଠିକି ପଠେଇଛି ମତେ ଫାନ୍ଦରେ ପକେଇବାକୁ । ଏଇଟା ସେମାନଙ୍କର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ । ତମେ ଯାଅ । ମୋ’ ଦେଇ କିଛି ହେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ମୀନା—[ବିଦ୍ରୂପ କରି] ଆପଣ କୁହୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ବନ୍ୟାର ଭୟ କରୁଚନ୍ତି ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁ ! ଲେବର୍ ୟୁନିୟନର ଧାର ମୁଁ ଧାରେନା; କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେମିତି କଥା ଉଠେଇଲେଣି ମତେ ଶେଷରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେଇ ଲେବର ୟୁନିୟନର ଆଶ୍ରୟ ନବାକୁ ହବ ।

ସୀତାକାନ୍ତ – (କ୍ରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠରେ) ବେଶ, ଥରେ ଯାଇ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖିପାର, ଏଠିକି ଆସି କାହାଁକି ମତେ ବିରକ୍ତ କରୁଚ ?

ନାଓ—(ଏହିକବେଳେ ମନ୍ଦାକିନୀ ଆସିଚନ୍ତି ପାଖିକୁଣି)

ମନ୍ଦାକିନୀ—କ'ଣ ହେଉଚି, (ମୀନାକ୍ଷୀକୁ ଦେଖି) ତମେ କିଏ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅଜୁ ଡ୍ରାଇଭରର ଭଉଣୀ । (ବିଦ୍ରୂପରେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ସେ କିମିତି ଅଛି ?

ମୀନା—ତାକୁ ଚିକିତ୍ସା ଦରକାରୁ ପଡ଼ିବ । ଟଙ୍କା କେଇଟା ନବାପାଇଁ ମୁଁ ଆସିଥିଲି ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ସେ ପୁଣି ଆଇନର ଧମକ ଦେଖେଇ ?

ମୀନା—(ଚିଡ଼ି ଉଠି) କ'ଣ ଆପଣ କହୁଚନ୍ତି ?

ମନ୍ଦାକିନୀ— କେତେ ଟଙ୍କା ତମର ଦରକାର ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ତା ମାନେ ? ତମେ ଟଙ୍କା ତମେ ଦବ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ – ତମର ବିଶ୍ୱଟି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ତଳେ ମୋ'ଭଳି ଜଣେ ନାରୀର ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ବଳ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ଏ କଥା କେହି ନ ଜାଣନ୍ତୁ, ଅନ୍ତତଃ ତମର ଜାଣିବା ଉଚିତ । ତମରି ଟଙ୍କା, ତମେଇ ଦବ ।

ଶ୍ରୀତାକାନ୍ତ—ଅସମ୍ଭବ ! ଟଙ୍କା ଦବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ପାରେନା । ମୁଁ ଆଜି ଟଙ୍କା ଦବା ମାନେ Labour Union (ୟୁନିୟନ୍)ର trap (ଟ୍ରାପ୍) ଭିତରକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼େଇ ଦବା !

ମୀନା—ଟଙ୍କା ଆପଣ ନ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ! କିନ୍ତୁ ଆପଣମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଏଇ ଯୋଉ ଲେବର୍ ୟୁନିୟନର ଭୂତ ଚଢ଼ିଛି, ତାକୁ ବାହାରନ୍ତୁ । ନ ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ବହୁତ କ୍ଷତି ହବ ।

ଶ୍ରୀତାକାନ୍ତ – ବାଃ, କଥା ତ ବେଶ୍ କହିଆସେ ତମକୁ ? କିନ୍ତୁ ମୋର Principle (ପ୍ରିନ୍‌ସିପ୍‌ଲ୍) ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ଅଛି, ସେଥିରୁ ମୁଁ ତିଳେହେଲେ ଘୁଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁନା ।

ମୀନା---ତା' ହେଲେ ଯାହାକୁ ଆପଣ ଭୟକରୁଚନ୍ତି ମତେ ସେଇ ଲେବର୍ ୟୁନିୟନର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଶ୍ରୀତାକାନ୍ତ---ମତେ ଧମକ ଦେଖାଉଚ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ---ଆଃ, ଟଙ୍କା କେଇଟା ପାଇଁ କାହିଁକି ଏତେ ତଳକୁ ଖସି ଯାଉଚ, କହିଲ ? ପ୍ରକୃତରେ ତାର ଦରକାର ! ତମ ଡ୍ରାଇଭର ବିପଦ—ଗ୍ରସ୍ତ । ତମେ ତାର ମାଲିକ !

ଶ୍ରୀତାକାନ୍ତ--(ଅପମାନ ବୋଧକରି) ନିଜର ସୀମା, ଅଧିକାର ଅ... ଦାବୀ ବିଷୟରେ ଏଇ ଟିକିଏ ଆଗରୁ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ଶୁଣେଇଗଲ ନା, ମନ୍ଦାକିନୀ ? ଏତେ ଶୀଘ୍ର କହିଥିବା କଥା-ଗୁଡ଼ାକ ଭୁଲିଗଲ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ--ମାନେ ?

ସୀତାକାନ୍ତ---ଟଙ୍କା ଦବା ନବାର ପ୍ରଶ୍ନ କ'ଣ ତମର ପାରପାର୍ଶ୍ୱ ଭିତରେ ?

ମନ୍ଦାକିମୀ---ମାନେ ?

ସୀତାକାନ୍ତ---ଏଇଟା ବ ମୋ ବ୍ୟବସାୟ, ମନ୍ଦାକିମୀ । You are third person. (ୟୁ ଆର ଏ ଥାର୍ଡ୍ ପରସନ୍)

ମନ୍ଦାକିମୀ---ତମେ ମତେ ଅପମାନିତ କରୁଚ ?

ସୀତାକାନ୍ତ---ନାଁ, ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଚେତା ଦଉଥିଲି । ତମେ ବି ତ ମତେ 'କମ୍ ଆଘାତ ଦେଇନାହଁ । ନିଜକୁ ସଯତ, ସଙ୍କୁଚିତ, କର ମନ୍ଦାକିମୀ ! ନ ହେଲେ ଏମିତି ଅପମାନିତ ହେଉଥିବ । (ଚାଲିଗଲେ ବାହାରକୁ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଆହତ ସର୍ପିଣୀ ଭଳି ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ଗୃହିଁ ଆଛି । (ମୀନାକ୍ଷୀକୁ ଗୃହାଯାଉଥିବାର ଦେଖି) ଶୁଣ ।

ମୀନା— ଜିଆ ହେଲେ

ମନ୍ଦାକିମୀ—ଆପାତତଃ କେତେ ଟଙ୍କା ହେଲେ ତମର ଚଳିବ ?

ମୀନା—କାହିଁକି, ଦେବେ ନାଁ କ'ଣ ?

ମନ୍ଦାକିମୀ—ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

ମୀନା—ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ବୋଧହୁଏ ଠିକ୍ କଥା କହୁଚନ୍ତି । ମାଲିକ ଆଉ ଶ୍ରମିକର ସମ୍ପର୍କ ଭିତରେ ଆପଣ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ।

ମନ୍ଦାକିମୀ—ବର୍ତ୍ତମାନ ମାନ ଅଭିମାନ କରିବାର ସମୟ ନୁହେଁ । ଟଙ୍କା କେଇଟା ନେଲେ ହୁଏ ତ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିପିବ ।

ମୀନା—ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଗରିବ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଭିଜାତ୍ୟର ଘନତା ବିଷୟରେ ମୋର କିଛି କିଛି ଧାରଣା ଅଛି । ଆପଣ ଦରକାର ପଡିଲେ ପାଞ୍ଚ ହଜାର, ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଚେକ୍ କାଟି ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କାର ଗହଣା ଆପଣଙ୍କ ଦେହ ମୁଣ୍ଡରେ ଅଛି; ସିନ୍ଦୁକରେ ବି ଥାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ନଗଦ ପାଞ୍ଚ, ଦଶଟା ଟଙ୍କା ଚାହିଁଲେ ଆପଣ ମୋତେ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଯଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରି ଲାଭ କ'ଣ, କୁହନ୍ତୁ ?

ହେମନ୍ତ—(ହଠାତ ପ୍ରବେଶ କରି) ସମୟ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ତା'ହେଲେ କିଛି ସମୟ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଚମକିପଡ଼ି) କିଏ ?

ହେମନ୍ତ—ଏଇ ଭଦ୍ର ମହିଳାଙ୍କର male accomplice ଅର୍ଥାତ୍ ଟଙ୍କା ନବାର ଅପକର୍ମ ଠିକକର ପୁରୁଷ ସହଯୋଗୀ । (ମୀନାକୁ) ଆରେ, ଆପଣ ତଥାପି ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ? ଯାନ୍ତୁ ।

ମୀନା—ହେମନ୍ତବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—କଥା ବଢ଼େଇବା ଦରକାର କ'ଣ, କୁହନ୍ତୁ ? ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ ଦୁଇଜଣଯାକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସି ପାରନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—(ମୀନାକୁ) ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ, please (ପ୍ଲିଜ୍) ! (ମୀନା ଚାଲିଗଲେ ବାହାରକୁ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ ବି······

ହେମନ୍ତ—ଅପରିଚିତର ଛଳନା କରି ଆଜି ଅଖିରେ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଗଲା, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! ଏଥର କାମର କଥାକୁ ଆସନ୍ତୁ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମୋଠି ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ଦରକାର ?

ହେମନ୍ତ—ସେଇ ପୁରୁଣା ପ୍ରଶ୍ନ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ହେମନ୍ତବାବୁ ?

ହେମନ୍ତ—ବାରମ୍ବାର କ'ଣ ମୋର ଆସିବାର କୈଫିୟତ୍ ଏମିତି ଦବାକୁ ପଡ଼ୁଥିବ ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ଆପଣ ଆସିଥିଲେ ନା ?

ହେମନ୍ତ—ସେ ଦିନ କିନ୍ତୁ ବହୁତ ଦିନ ପରେ ଆସିବି ବୋଲି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ତ ଦେଇ ଯାଇ ନଥିଲି । ଅଚ୍ଛା, ସେ କଥା ଥାଉ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ପାଉଣାଟା ମତେ ମିଳିଯାଉ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଦବାରେ ମୁଁ କେବେ କାର୍ପଣ୍ୟ କରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କାଟା ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚୁଚି କି ନାହିଁ, ଏ ଭରସା ମତେ ଦେଇ ପାରିବେ ?

ହେମନ୍ତ—କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମୁଁ କେବେ ଦେଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ଲାଭ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—What ? (ହ୍ୱାଟ୍) ?

ହେମନ୍ତ—କୌଣସି ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଯେତେବେଳେ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଖାଲି ମୌଖିକ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କ'ଣ ଉପାୟ ଅଛି, କୁହନ୍ତୁ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—All right (ଅଲ୍ ରାଇଟ୍), କେତେ ଦରକାର ?

ହେମନ୍ତ—ବେଶୀ ନୁହେଁ···ଏଇ ଧରନ୍ତୁ ଠଙ୍କା ହଜାରେ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ଏକାବେଳକେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ?

ହେମନ୍ତ—କେବେ ନ ଦେଖିଲା ଭଳି ଚମକି ପଡ଼ୁଚନ୍ତି ଯେ, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! ହଜାରେ ଟଙ୍କା ତ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ନୁହେଁ, ଆପଣଙ୍କର ସେଠି ମୋଟା purse ର ପର୍ସ ଗୋଟାଏ କଣକୁ ନୁହେଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଅଜୟର ଭଉଣୀ ଆପଣଙ୍କ ସାମାନାରେ କ'ଣ କହିଗଲା ଶୁଣିଚନ୍ତି ତ ?

ହେମନ୍ତ—ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଅଜୟର ଭଉଣୀ ପରି ବୋକା ? କଥା ବଦଳେଇ) ଯା'ନ୍ତୁ, ମୋର ସମୟ ବଡ଼ ଅଳ୍ପ । ଯା'ନ୍ତୁ ନେଇ ଆସନ୍ତୁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ ତା' ହେଲେ ମତେ black mail (ବ୍ଲାକ୍‌ମେଲ୍) କରୁଚନ୍ତି ?

ହେମନ୍ତ—(ମୁହଁରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଇ) ସ୍ ସ୍ ସ୍··· । ଆପଣଙ୍କର ଭୁଲ ପାଇଁ ଏ ଖେସଖତ୍ ମତେ ଗଣି ଦଉଚନ୍ତି । ସେଇ ଭୁଲର ଗଭୀରତା ମୋ' ଅପେକ୍ଷା ଆପଣ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଚନ୍ତି । ତେଣୁ ସେଇ କଥାଟାକୁ ବାରମ୍ବାର କହି କିଛି ଫାଇଦା ନାହିଁ ! Wal's have ears (ୱାଲ ହାଭ୍ ଇଅରସ୍)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମତେ ଆପଣ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ମୋ ଭୁଲର କ'ଣ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ହୋଇନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ – (ନିରୁତ୍ତର)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ । ଅତୀତଟା କ'ଣ ମୋର ଏତେ ବିଭତ୍ସ । ତାକୁ ଭୁଲିଯିବାର ଅଧିକାର କ'ଣ ମୋର ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ – ସେ କଥା ମୁଁ କିମିତି କହିବି, କୁହନ୍ତୁ ? ମୁଁ ତ ଆଉ ଆପଣଙ୍କ ସମାଜର ସୂତ୍ରଧର ନୁହେଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ – ମତେ ଆପଣ ଛୁଟି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୋର ସଂସାର ଭିତରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବା ପାଇଁ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ । ଆଜି ଆପଣ ଫେରିଯା'ନ୍ତୁ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ।

ହେମନ୍ତ --Very sorry, Madam ! (ଭେରି ସରି; ମ୍ୟାଡ଼ମ୍) ମୁଁ ଖାଲି ହାତରେ ଫେରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ---ଆଚ୍ଛା ! (ଭିତରକୁ ଯାଉଥିଲେ)

ହେମନ୍ତ---Cheque (ଚେକ୍) ନୁହେଁ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍ Cash (କ୍ୟାସ୍) !

ମନ୍ଦାକିନୀ---Cash (କ୍ୟାସ୍) !

ହେମନ୍ତ---ବୁଝି ନାହାନ୍ତି, ଚେକ୍ ନେଇ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରେ ମହା ଝମେଲା !

ମନ୍ଦାକିନୀ---କିନ୍ତୁ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ତ ମୋ' ପାଖରେ ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ---ନିଶ୍ଚୟ ଥିବ । ଅଜୁର ଭଉଣୀ ସିନା ଜାଣି ପାରିଲ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କା ଅଛି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ---(ଖାଲି ତୀବ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ) (ଟିକିଏ ପରେ ହାତରେ ବିଡ଼ାଏ ନୋଟ ଧରି ଆସି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ହେମନ୍ତ ଉପରକୁ) ନିଅନ୍ତୁ । (କାନ୍ଦି ବସି ପଡ଼ିଲେ)

ହେମନ୍ତ --Thank you, Madam, (ଥ୍ୟାଙ୍କ ୟୁ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍) (ଝିଙ୍କା ପକେଟରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ବଲ ଚଢ଼ିଲାବେଳକୁ ଗାୟତ୍ରୀ ପହଞ୍ଚିଯାଇଛି, ତାଙ୍କୁ ବାଟ କାଟି ହେମନ୍ତ ଚାଲିଗଲେ । ଗାୟତ୍ରୀ ଏ ରହସ୍ୟ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କୁ ଡାକିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଲୋକଟା କିଏ ? ଅପା (ମନ୍ଦାକିନୀ କିଛି ଜବାବ୍ ଦେଲେ ନାହିଁ) ଅପା !

ମନ୍ଦାକିନୀ--(ଚମକିପଡ଼ି) ଆରେ ଗାୟତ୍ରୀ । କଲେଜରୁ ଫେରିଲୁଣି ? ବସ୍, ମୁଁ ଚା' ଅଣିବାକୁ ପୂଜାରୀକୁ କହୁଛି ।

ଗାୟତ୍ରୀ---କିନ୍ତୁ ଲୋକଟା କିଏ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଲୋକଟା······?

ଗାୟତ୍ରୀ---ହଁ ଏଇମାତ୍ର ଯିଏ ଏ ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା ?

ମନ୍ଦାକିନୀ---(ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ) ଲୋକଟା······ମାନେ--ଲୋକଟା ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ । ମାନେ ଧର, ଏଇ ପଡ଼ୋସାଥୀ । ଆଜି ରାସ୍ତାରେ ହଠାତ୍ ଦେଖା ହେଲା, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହବା ପାଇଁ ଧରି ଆଣିଲି ।

ଗାୟତ୍ରୀ---(ରୂଢ଼କଣ୍ଠରେ) ଅପା ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମାନେ···? ତୁ କ'ଣ କିଛି ସନ୍ଦେହ କରୁଚୁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ---ଏ ଘରର ଆଭିଜାତ୍ୟ ସାଙ୍ଗକୁ ଲୋକଟାର ଚେହେରା ମୋଟେ ଖାପ ଖାଉନି, ଅପା ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—କ'ଣ କରିବି ? ବଦ୍ଭୁତ ଢଙ୍ଗର ସାଙ୍ଗ । ନ ଡାକିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲା ! ନ ଡାକିଥିଲେ କ'ଣ ଭାବିଥାନ୍ତା, କହିଲୁ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ନିଶ୍ଚୟ ହବଥାନ୍ତା । ବନ୍ଧୁ କ'ନା ?·····ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିଛି--ପୁଳାଏ ନୋଟ୍ ପକେଟରେ ଭର୍ତ୍ତି କଲ ! ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା କ'ଣ ତୋ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ସ୍ମୃତି ଉପହାର ।

ମନ୍ଦାକିନୀ---ଏସବୁ ତୁ କ'ଣ କହୁଚୁ ? ମୁଁ ତ କିଛିବୁଝି ପାରୁନ, ଗଲୁ, ଲୁଗାପଟା ବଦଳି ଆସିବୁ । ଟିକିଏ marketing ମାର୍କେଟିଂ) କରିବାକୁ ଯିବା ! (ଯାଉଥିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଦୃଢ଼କଣ୍ଠରେ) ଅପା !

ମନ୍ଦାକିନୀ--(ବିସ୍ମିତଭାବରେ ସ୍ଥିରଭାବ ସହିତ ଦୃଢ଼କର) କ'ଣ ?

ଗାୟତ୍ରୀ— କଣ୍ଟି ଦିନ ତଳେ ସେ ଏଠିକି ଆଉ ଥରେ ଆସିଥିଲା ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଗାୟତ୍ରୀ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଗଲବେଳେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଗଣିଗଣି ଯାଉଥିଲା ! ଆଉ··· (ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ) ଲୋକଟାର ନାଁ । ବୋଧହୁଏ ହେମନ୍ତ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ) ନାଁ—ନାଁ--

ଗାୟତ୍ରୀ---ଅପା, ଛଳନାଟା ଭାରି ଦୁର୍ବଳ । ଚିତ୍କାରର ଜୋର ଦେଇ ତାକୁ ସବଳ କରି ହୁଏନା; ଧର, ତୁ ମୋ' ଆଗରେ ସବୁ ସତକଥା କହିଲୁ·····

ମନ୍ଦାକିନୀ---(ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲେ) ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ, ଗାୟତ୍ରୀ ! ମତେ ତୁ କ୍ଷମାକର ।

ଗାୟତ୍ରୀ---ଅପା, (ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ

ଚତୁର୍ଥଦୃଶ୍ୟ

—ରାଜପଥ—

(ଆଗେ ଆଗେ ମୀନାକ୍ଷୀ, ପଛେ ପଛେ ହେମନ୍ତ ଚାଲୁଥା'ନ୍ତି)

ମୀନାକ୍ଷୀ---ଆପଣଙ୍କ ମତଲବ ତ ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁନି ?

ହେମନ୍ତ---ନ ବୁଝିଲେ ତ ଭଲ କରନ୍ତି । ମୋ' ପାଇଁ ଯେ ଆପଣ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ, ସେଇତକ ଯଥେଷ୍ଟ ।

ମୀନାକ୍ଷୀ---(ଟିକିଏ ଉଷ୍ମତା ପ୍ରକାଶକରି) ଆଚ୍ଛା, ନମସ୍କାର ।

ହେମନ୍ତ---ତା' ମାନେ ?

ମୀନାକ୍ଷୀ---ମାନେ ଆଉ କ'ଣ ? ଏଥର ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ବାଟରେ । ମୋ ବାଟରେ ମୁଁ—

ହେମନ୍ତ---କିନ୍ତୁ ସବୁ ରାସ୍ତା ଯାଇ ଯେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣଙ୍କର ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ?

ମୀନାକ୍ଷୀ---(କିଛି ନ କହି ଚାଲିଯିବାକୁ ବସିଲା, ହେମନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପଛେ ପଛେ ଅନୁସରଣ କଲା । ଫେରି ଚାହିଁ ଦେଖେତ ହେମନ୍ତ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛନ୍ତି) ବାଃ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଫେରିଯିବା ପାଇଁ କହିଲି ନା ?

ହେମନ୍ତ---କ'ଣ କହିବି ? ମୋର ଫେରିବା ବାଟ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଆଗେଇବା ବାଟ ସାଙ୍ଗେ ସମାନ ହୁଏ ତେବେ ମୋର ଦୋଷ କ'ଣ, କୁହନ୍ତୁ ?

ମୀନାକ୍ଷୀ---(କ୍ରୁଦ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲେ ଏବଂ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦ୍ରୁତ-ଗତିରେ ଚାଲିବାକୁ ବସିଲେ ।)

ହେମନ୍ତ---ଆରେ ଶୁଣନ୍ତୁ, ଶୁଣନ୍ତୁ !

ମୀନାକ୍ଷୀ---ଦେଖନ୍ତୁ, ସେଦିନ ଗାଡିରେ ଆପଣ ମୋ'ର ଅନେକ ଉପକାର କରିଚନ୍ତି, ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଚି । କିନ୍ତୁ ତା ମାନେ ନୁହେଁ ଯେ, ଏଠି ଆପଣଙ୍କର ମୁଣ୍ଡାଏ ବାଜେ କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଅଯଥା ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବି ।

ହେମନ୍ତ---କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଭାଇର ତ ଟଙ୍କା ଦରକାର ?

ମୀନା-- ହଁ ।

ହେମନ୍ତ---ସେଥିପାଇଁ ତ ଟଙ୍କା ଦରକାର ?

ମୀନା---ହଁ ।

ହେମନ୍ତ---ତା'ର କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଚନ୍ତି ?

ମୀନା---ଗୋଟାଏ ଆଡ଼େ ଚେଷ୍ଟା କରି ତ ବିଫଳ ହେଲି, ଦେଖେ ଯଦି ଆଉ କୋଉଠୁ କିଛି ସୁବିଧା ହୋଇପାରେ ।

ହେମନ୍ତ—ମୋ' ପାଖରେ ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖନ୍ତୁ ନା !

ମୀନା---(କ୍ଲିଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ) ମାନେ ?

ହେମନ୍ତ --ମାନେ ? ମାନେ·····ଆପଣ କଥା କଥାକେ ହଠ ଏମିତି ରାଗିଯାନ୍ତି କାହିଁକି, କହିଲେ ? ଆପଣଙ୍କ ଗୁହାରିଗୁଡ଼ ଆପଣଙ୍କ ବାଘ ଭଳି ନିଷ୍ଠୁର ଉଠୁଚିବେ !

ମୀନା--(ବିରକ୍ତରେ) ଏତେ କଥା ଜାଣି ଆପଣଙ୍କର ଲାଭ ? ଶୁଣିଲେ ତ, ମୋ ହାତରେ ସମୟ ବହୁତ କମ୍ ? ଯା ଭିତରେ ମତେ କିଛି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ହବ ।

ହେମନ୍ତ---ମୁଁ ଜାଣେ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ । ଆଜି ସଂଧ୍ୟାରୁ କାଲି ସକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି, ଏ ସହରରେ ଟଙ୍କା କେଇଟା ଆପଣ ଯୋଗାଡ଼ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । (ଟିକିଏ ପରିହାସ କରି) ଅବଶ୍ୟ ହଠାତ୍ ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ଆଲ୍ଲାଦିନର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦୀପ ପଡ଼ିଯାଏ, ଅବା କୋଉଠି ଚୋରାମାଲ୍‌ର ସନ୍ଧାନ ପାଆନ୍ତି, ସେ ଅଲଗା କଥା ।

ମୀନା-- (ଗଡ଼ଉଠି) ଏ ସବୁର ମାନେ କିଛି ହୁଏନା, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ଗାଁକୁ ପୁଣି ମତେ ଫେରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହେମନ୍ତ--କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଏତେଟା ଦୌଡ଼ା ଦୌଡ଼ି କରିବେ ? (ପକେଟରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ବାହାର କରି) ନେଇ ଯାନ୍ତୁ, କାମରେ ଲାଗିବ ।

ମୀନା---(ଚମକି ପଡ଼ି) ଏ ଟଙ୍କା ? ଆପଣ······

ହେମନ୍ତ—ହଁ, ମୁଁ ଦଉଛି । ମୁଁ ନ ଦେଲେ, କେହି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବେ ନାହିଁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ଏ ଟଙ୍କା ନେଇଯାନ୍ତୁ !

ମୀନା—କୋଉଠୁ ଆଣିଲେ ଏ ଟଙ୍କା ?

ହେମନ୍ତ—ଗ୍ରହୀତା କ'ଣ ଦାତାକୁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରେ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ନେଇଯାନ୍ତୁ !

ମୀନା—ଦେଖନ୍ତୁ········

ହେମନ୍ତ—ସେଦିନ ମୋର ପରିଚୟ କିଛି କିଛି ପାଇଚନ୍ତି । ମୁଁ ଭାରି ଜବରଦସ୍ତ୍ ଲୋକ । ବନ୍ଧୁମାନେ ଅତି ସ୍ନେହରେ ମତେ ବେଳେବେଳେ "ନଟ୍ଗୁଡ୍ ବନ୍ଧା" ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । (ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ) ଏ ଟଙ୍କା ଆପଣଙ୍କୁ ନବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ !

ମୀନା— (ହେମନ୍ତର କଥାରେ ଏମିତି ଏକ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା, ମୀନାର ହାତ ସେ ଟଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ଯନ୍ତ୍ରଭଳି ନେଇ ଆସିଲା । ହଠାତ୍ ଏକ ଆତ୍ମୀୟତା ସ୍ପର୍ଶରେ ସେ ଯେମିତି ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଆଖି ସଜଳ ହୋଇ ଉଠିଲା) ହେମନ୍ତ ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ— (କଥାକୁ ହସି ଉଡ଼େଇଦବା ଭଙ୍ଗୀରେ) ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ଭାବପ୍ରବଣ ହୋଇ କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖେଇବେ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ସଂସାରରେ ତିଷ୍ଠିବାକୁ ହେଲେ ଏଇ ଭାବପ୍ରବଣତା ଟିକକୁ ବାଦ୍ ଦିଅନ୍ତୁ । ମାନବିକତାର ସହଜ ଆଲୋକରେ ନିଜର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ।

ମୀନା—(ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ) ଆଲୋକକୁ ମୋର ବଡ଼ ଭୟ, ହେମନ୍ତବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—କାରଣ ଆଖିବୁଜି ଆପଣ ଅନ୍ଧାରରେ ବାଟ ଚାଲୁଚନ୍ତି । ଆଖି ଖୋଲିବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଡର ଲାଗୁଚି । (ଏତିକିବେଳେ ରାଜୁ ପଶି ଆସି ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଫେରି ଯାଇଚି)

ମୀନା—କାହାଠୁଁ ମୁଁ ସମବେଦନା ପାଇନି । କୟସ ହବାଠୁଁ ନିଷ୍ଠୁର ବାସ୍ତବତା ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଚାଲିଚି ।

ହେମନ୍ତ—Keep the watch runing (କିପ୍ ଦ ଓ୍ୱାଚ୍ ରନିଙ୍ଗ୍) ସଂଗ୍ରାମ ଚଳେଇ ରଖନ୍ତୁ । ଯୋଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆପଣ ଅସ୍ତ୍ରତ୍ୟାଗ କରିବେ, ଆପଣଙ୍କର ସମାଜ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଶରଶଯ୍ୟା ତିଆରି କରିଦେବ ।

ମୀନା—(ହେମନ୍ତର ଗମ୍ଭୀରତା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ହେମନ୍ତ ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! (କହି ମୁହଁ ଫେରାଇଲେ । ମୀନାକ୍ଷୀ କ'ଣ କହିବ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲା, କିନ୍ତୁ ହେମନ୍ତର ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ଦେଖି ନୀରବରେ ଚାଲିଗଲା । ହେମନ୍ତ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସଂଯତ କରିପାରୁ ନଥିଲା । ଚାହିଁଥିଲା ମୀନାକ୍ଷୀର ଯିବା ବାଟକୁ । ଏଇ ସମୟରେ ଭିକାରୀ ପିଲାଟିଏ ଆସି ହେମନ୍ତକୁ ଦେଖି)

ବାଳକ—ବାବୁ, କିଛି ଖାଇନାହିଁ, ବାବୁ ?

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ କହିଲୁ ?

ବାଳକ—କିଛି ପଇସା ଦିଅ, ବାବୁ ।

ହେମନ୍ତ—ପଇସା ? ତୋ' ବାପା କ'ଣ ଅର୍ଜି ରଖିଥିଲା ? ପଇସା ଦେଲେ ରାତି 'ସୋ'ରେ ସିନେମା ଆଗରେ ଲାଇନ୍ ଲଗେଇବୁ ?

ବାଳକ—ବାବୁ, ମୋର କେହି ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—(ଚମକି ପଡ଼ି) କେହି ନାହିଁ ? ତୋ' ବାପ ?

ବାଳକ—ନାଁ, ବାପକୁ ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—(ବଦ୍ଧ୍ରୁପରେ) ଆଉ ମା ?

ବାଳକ—ମା' ଥିଲା, ବାବୁ । ଆମେ ଦି' ଜଣଯାକ ଭିକ ମାଗୁଥି

ହେମନ୍ତ—ତା'ପରେ ଦିନେ ହଠାତ୍ ତୋ' ମା' ତତେ ଫୁଟ୍
ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ କୁଆଡେ଼ ଗ୍ଲଲଗଲା ।

ବାଳକ—ତମେ କେମିତି ଜାଣିଲ, ବାବୁ?

ହେମନ୍ତ—(ଅସହ୍ୟ ସ୍ୱରରେ ତା' ଗାଲରେ ଗୋଟାଏ ଗ୍ଲପ୍
ଲଗେଇ) Bastard (ବାଷ୍ଟାର୍ଡ) ।

ବାଳକ—(ପଡ଼ିଯାଇ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି) ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—(ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି) ନାଁ, ତୋ'ର ଦୋଷ କ'
(ଟିକ୍ ତାକୁ ଉଠାଇ ଆଦର କରି) ତୋ' ବାପର ଠି
ମତେ ଦେଇ ପାରିବୁ ?

ବାଳକ—(ସେମିତି କାନ୍ଦୁଥାଏ)

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଜାଣେ, ତା'ବ ତୁ ଦେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ;
କାହିଁକି ବଞ୍ଚିଚୁ ତୁ ? ରେଲ ଲାଇନ୍ ବ ତମପାଇଁ ଲ
ହୋଇ ପଡ଼ିଚି ?

ବାଳକ—(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗ୍ଲଲି ଯାଉଥାଏ)

ହେମନ୍ତ—ହେ, ଶୁଣ୍—(ପିଲଟି ଠିଆହେଲା) ପଇସା ନବୁ

ବାଳକ—ନାଇଁ ବାବୁ, ଥାଉ ! ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋର
ଦରକାର ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ଅଭିମାନ ? (ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ଦଶଟଙ୍କିଆ
ବାହାର କରି) ନେ—

ବାଳକ—(ଚମକି ପଡ଼ି) ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ ହେଲ ? ଓ, ଦଶଟଙ୍କା ଦେଖି ଡରି ଯାଉଚୁ ? ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ନେଇ ବା ତୁ କ'ଣ କରିବୁ ? ଆଚ୍ଛା, ତୁ ଗୋଟାଏ କାମ କର ! ଏଇ···ସେ ପାଖରେ ଯୋଉ ପାଖ ଘରଟା ଦେଖୁଚୁ···ଦେଖି ପାରୁଚୁ ? ସେଇଠି ମୁଁ ରହେ ! ମୋ ନାଁ ହେମନ୍ତ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଯାଇ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବୁ, ମୁଁ ତତେ ନିତି ଗୋଟାଏ ଲେଖାଏଁ ଟଙ୍କା ଦେବି ।

(ବାଳକଟି ଖୁସି ହୋଇ ଚାଲିଗଲା, ହେମନ୍ତ ତାକୁ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଥାଏ, ଏଇ ସମୟରେ ଆସିଚି ରାଜୁ)

ରାଜୁ—ଚାରି ବରଷ ଝିଅକୁ ଟଙ୍କାଏ ବା ଆଠଣା ଦେଇ, ତମେ ଢାଙ୍କି ପାରିବ, ହେମ ଭାଇ ?

ହେମନ୍ତ—ରାଜୁ !

ରାଜୁ—ହଁ, ମୁଁ ! ଦୂରରେ ଥାଇ ମୁଁ ଅନେକ କିଛି ଦେଖି ପାରିଚି । ତମର ହାତ ଦି'ଟା ଆଜି ଖୁବ୍ ଦାନଶୀଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଚି । ସେ ମହିଳାଟି କିଏ, ହେମଭାଇ ?

ହେମନ୍ତ—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ସେ କଥା ଜାଣିବା କ'ଣ ତତେ'ର ନିହାତି ଦରକାର ?

ରାଜୁ—ନାଃ, ଦରକାର କ'ଣ ? ତେବେ ମଣିଷର ଅପର ନା ହେଲେ ସନ୍ଦେହ ।

ହେମନ୍ତ—(ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ) ରାଜୁ !

ରାଜୁ—କୁହ !

ହେମନ୍ତ—ସେ ମହିଳାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏତେଟା ଉତ୍କଣ୍ଠା ନ ଦେଖେଇଲେ ବା ?

ରାଜୁ—ମଣିଷର କ୍ରମବିକାଶ ବା କ୍ରମପରିଣତି ବିଷୟରେ ମୁଁ ଯଦି ଇତିହାସ ଲେଖିଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହେମଭାଇ, ତମେ କ'ଣ ନିଜେ ଜାଣନା ଯେ ତମେ Psycologically Sick (ସାଇକୋଲୋଜିକାଲି ସିକ୍) ଦିନ ଦିନ ଧରି ତମେ inferiority complex (ଇନ୍‌ଫେରିଅରିଟି କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସରେ) ଭୋଗୁଚ । ଯୋଉଥି ପାଇଁ ତମେ ଗୃହକର୍ମ ଖଣ୍ଡେ ଏ ବି କରି ପାରୁନାହଁ । ମଣିଷଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସହଜରେ ମିଳାମିଶା କରି ପାରୁନାହଁ ।

ହେମନ୍ତ—ସେ କଥା ଏଠି ଅବାନ୍ତର ନୁହେଁ କି ?

ରାଜୁ—ଭୁଲି ଯାଅନି, ହେମଭାଇ । ଯୋଉ ଭୟରେ ତମେ ନିଜକୁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଲୁଚେଇ ଲୁଚେଇ ବୁଲୁଚ, ସେଇ ଭୟ ଏ ମହିଳାଠାରୁ ଦିନେ ତମକୁ ଦୂରେଇ ନବ ।

ହେମନ୍ତ—ଭୟ ?

ରାଜୁ—ହଁ, ଭୟ ! ନିଜ ପରିଚୟର ଭୟ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ମୁଁ ମନ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଡାକୁଚି, ହେମ ଭାଇ ! ସେ ସୁଯୋଗ ତମ ଜୀବନରେ ନ ଆସୁ । ତମେ ତମର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ବୁଝ ! ଅନ୍ତତଃ ନିଜକୁ ଠକିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ନ କର ।

ହେମନ୍ତ---(ବଜ୍ରକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲିଗଲା)

ରଜ୍ଜୁ--(ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ) ହେମଭାଇ, ତମେ ପୁରୁଷ । ଯେତେ ଗ୍ଲାନି ଥିଲେ ବି ତମେ ହେଲ ପୁରୁଷ, ନାରୀ ପାଶରେ ଯୋଉ ପ୍ରକୃତିଟା ସବୁବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ଆସିଚି । (ମନବେଦନାର ସହ ହେମନ୍ତର ଯିବାବାଟକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆସିଲେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇ ବପ୍ରବାବୁ ଓ ରମ । ଏମାନଙ୍କ ପାଟି ଶୁଣି ରଜ୍ଜୁ ଚାଲିଗଲେ)

ବପ୍ର—ଚଞ୍ଚଳ ଟିକିଏ ଗୋଡ ପକେଇ ଆସ, ଭାଇନା !

ରମ—ଶାଗ କିଣିବେ ପରା ?

ବପ୍ର—ଆଉ ଶାଗ ! କେମିତି ଜଲଦିରେ ଭଲରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଗୋଟାଏ ବଡ ଖବର ମିଳିଯିବ ।

ରମ—କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି, ଅଜ୍ଞା ?

ବପ୍ର--ତମେ କ'ଣ କିଛି ଦେଖି ପାରିଲ ନାହିଁ ?

ରମ---କ'ଣ ଦେଖିବି ?

ବପ୍ର---ହାୟ, ଭାଇନା, ଚୁଲି ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ତମ ଆଖିରେ ଧୂଆଁ-ଗୁଡାକ ଚରି ଗଲେଣି ନା କ'ଣ ? ହଉଦେ, ସେ ପଶରା ଦୋକାନରୁ ମୋର ଚାଳିଶା ଆଖିକି ବିନା ଚଷମାରେ ଜଳ-ଜଳ କରି ଦିଶିଲା । ତମକୁ କିଛି ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ।

ରମ --ଅଜ୍ଞା, ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପଶରା ବୋଝଟା ଥୋଇଚି ଯେ, କେତେବେଳୁ ମୁଣ୍ଡଟା କଟ କଟ କଲାଣି । ମୋ' ଆଖିକୁ ତ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନି ?

ବପ୍ର—ଆହେ, ଅମ ମେମ୍ବର ବାଘ, ଯନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଗଲା ଭଳି ଲାଗୁଚି ।

ରାମ—କ'ଣ କହୁଚ, ବାବୁ ?

ବପ୍ର—ହେମବାବୁ ହେ ! ଯାହାର ଏ କୂଳ ସେ କୂଳ ଦୁଇ କୂଳ ନାହିଁ ବୋଲି ଆମେ ଆଜଯାଏ ଶୁଣି ଆସୁଥିଲେ, ସେ ଏବେ ବର୍ ରାସ୍ତାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ହାଓ୍ୱା ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେଣି । ସେଇଥିପାଇଁ କହନ୍ତି—କିସ ପୁଣି ଦେଖା ନ ଯାଏ......

ରାମ—କାହିଁ, ମୁଁ ତ ସେମିତି କିଛି ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ବପ୍ର—କାହିଁକି ଦେଖନ୍ତ ? ତମେ ତ ମନେ ମନେ ହିସାବ କରୁଥିଲ, ଡ଼ାଲିରେ କେତେ ପାଣି ମିଶାଇଲେ କିଛି ବଢ଼ିବ ! ମାଛକୁ କେତେ ଖଣ୍ଡ କରି କାଟିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଯାଇ, ତମ ଭାଗକୁ ଦି'ଖଣ୍ଡ କି ତିନିଖଣ୍ଡ ଅଧିକା ରହିବ ।

ରାମ—ମେନେଜର ବାବୁ !

ବପ୍ର—ତମେ ଏମିତି ଡରକୁଚ କାହିଁକି ହେ ? ଆମେ ପିନା କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ଚାକିରି କରି ବି ପରମାନେଣ୍ଟ୍ ହୋଇ ପାରିଲୁନି ଯେ, ସରକାର ଘର ମାସେ ନୋଟିସ ଦେଇ ବିଦା କରିଦେବେ । ହେଲେ ତମେ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଚାଲି ନଗଲେ ତମକୁ ବାହାର କରୁଚି କିଏ ?

ରାମ—ହେମବାବୁ ହାଓ୍ୱା ଖାଉଥିବେ ଅ.ଜ୍ଞା ?

ବପ୍ର—ଏ ହାଓ୍ୱା ? ଏ ରାସ୍ତାରେ କ'ଣ ପେଟ୍ରୋଲ ଧୂଆଁ ମିଶା ହାଓ୍ୱା ଖାଉଚନ୍ତ ? ବୁଝିଲ ଭାଇନା, ଏ ସହରରେ ମୋର କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ରହଣି ହେଇଗଲା । ଏଇ ରହଣି କାଳ ଭିତରେ କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ହାତରେ ବଜେଇ, ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଚପି, ଗୁଡ଼ି ଦେଇଚି । ଆସ ଭାଇନା, ମେସ୍‌ରେ ଟିକଏ ପଡ଼ା ଲଗେଇବାକୁ ହବ । ଆସ ହେ ଶୀଘ୍ର । (ଆଗେ ଆଗେ ଗଲେ, ପଛେ ରାମ ଚାଲିଗଲା)

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

—ମୀନାକ୍ଷୀର ଘର –

(ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ଘୂରି ବୁଲୁଚି ଅଞ୍ଜୁ, ବୃଦ୍ଧ ବସିଚନ୍ତି । ଦୁହିଁଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ବାତାବରଣ ଗରମ ହୋଇ ଉଠୁଚି)

ଅଞ୍ଜୁ—ଦିନେ ନୁହେଁ, ଅଧେ ନୁହେଁ, ଦିନ୍ ଦିନ୍ ଧରି ସେ ଏମିତି ଡେରିକରି ଆସୁଚି । ତମେ ସବୁ ଦେଖୁଚ, କିଛି କହୁନା ?

ବୃଦ୍ଧ—ମୁଁ କ'ଣ କହିବି ? ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝିବାର ତା'ର ବୟସ ହୋଇଚି । ସେ ଯଦି ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତ ନ ବୁଝେ, ତେବେ ଆମେ କହିଲେ କଣ ହବ ?

ଅଞ୍ଜୁ—ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ହଉଚି ଗୃ'ରିଟାରେ; କିନ୍ତୁ ସେ ଘରକୁ ଫେରୁଚି ରାତି ଆଠଟା କି ନ'ଟାରେ । କୋଉ ଦିନ ବି ରାତି ଦଶଟା, ଏଗାରଟା ହୋଇ ଯାଉଚି । ମୁଁ ପଚାରୁଚି, ତମ ଆଖିରେ କ'ଣ ଏ ସବୁ ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ ?

ବୃଦ୍ଧ—ଅଞ୍ଜୁ, ତମେମାନେ ଏବେ ବଡ଼ ହୋଇଚ । ତମମାନଙ୍କ ବାପଙ୍କୁ, ତା' ମରିଗଲାବେଳେ ଦେଇଥିବା କଥା ମୁଁ ରଖିଚି । ଏଣିକି ମୋର ଛୁଟି । ତମମାନଙ୍କର ନିଜ କଥା ଗ୍ଭହିବାର ଶକ୍ତି ହୋଇଲାଣି. ଏଥର ନିଜ କଥା ନିଜେ ବୁଝ ।

ଅଜୁ—ହଁ, ନିଜ କଥା ବୁଝିବ । ଟଙ୍କା କେଇଟା ଘରକୁ ଆଣୁଚି ବୋଲି ଅଉ ତାକୁ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । ଆଜି ଦଉଚି ସବୁ ଠିକ୍ କରି ।

ବୃଦ୍ଧ—ହୋ ଭଉଣୀ, ତୁ ତାକୁ ଯେମିତି ଶାସନ କରିବୁ ସେ ସେମିତି ଚାଲିବ । ଏଥିରେ ମୋର କ'ଣ କହିବାର ଅଛି ? ତଥାପି ମୁଁ କହୁଚି ଅଜୁ, ଏ ବିଷୟରେ ହଠାତ୍ ଏମିତି ମୁଣ୍ଡ ଗରମ କରିବାଟା ଠିକ୍ ହଉନାହିଁ ।

ଅଜ—(ଝିଙ୍କାରି ହୋଇ) ମତେ ଆଉ ସେ ସବୁ କଥାଗୁଡ଼ାକ ବୁଝାଅ; ନାହିଁ ବାବା । ମୁଁ ସବୁ ବୁଝି ପାରୁଚି । ତମେ ଦେଖିବ, ଏଇ ହେମନ୍ତ ଟୋକାଟା ଲାଗି ସେ ତ ଭାସିବ, ଶେଷରେ ଆମକୁ ବି ବୁଡ଼େଇ ଦେଇସିବ ।

ବୃଦ୍ଧ—ବେଶ୍, ତୁ ଯଦି ହେମନ୍ତକୁ ଖରାପ ବୋଲି ଭାବୁଚୁ, ଆସିବାକୁ ମନା କରିଦେ !

ଅଜୁ---କୋଉ ସାହସରେ ମନା କରିଦେବି ? ଆପଣା ଲୋକ ତ ଚାଲେ ଚାଲେ ଗୋଛି କାଟୁଛନ୍ତି, ଆଉ··· (ଏଇ ସମୟରେ ମୀନା ଆସିଚି)

ଅଜୁ--ଓ, ରାଣୀ ସାହେବା ନଗର ଭ୍ରମଣ କରି ଫେରିଲେ ପରା ?

ମୀନାକ୍ଷୀ--(କିଛି ନ କହି, କେବଳ ତୀବ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା)

ଅଜୁ---ଶୁଣ୍, ମୀନା !

ମୀନା---(ଠିଆ ହେଲା)

ଅଜୁ---(ଘାଖକୁ ଯାଇ) ନ'ଟା ବୋଧହୁଏ ବାଜିଗଲାଣି ?

ମୀନା---ହଁ ।

ଅଜୁ --ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ହେଲା ଚାରିଟାରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ନ'ଟା ବାଜିଚି । ଏଇ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା ତୁ କୋଉଠି ଥିଲୁ, କ'ଣ କରୁଥିଲୁ, ମତେ ତାର ହିସାବ ଦେ ?

ମୀନା --ନାଁ ।

ଅଜୁ--ନା ?

ମୀନା --ନାଁ ଦେବି ନାହିଁ ।

ଅଜୁ -- ମୀନା ?

ମୀନା---କାହିଁକି ଏମିତି ଚିତ୍କାର କରୁଚୁ ? ଏଇଟା ଭଦ୍ରଲୋକରଘର ।

ବୃଦ୍ଧ---ଛି ମୀନା ! ସେ ତୋର ବଡ଼ ଭାଇ । ସେ ହୁଏତ ତୋ' ଭଲ ପାଇଁ କହୁଚି । ତା' କଥା ଆଗ ଶୁଣ !

ମୀନା---ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝିବା ବୟସ ମୋର ହେଇଚି---ବାବା ! ତା'ଛଡ଼ା ଗୋଟାଏ ମଦୁଆ, ମୋ' ଭଲ ମନ୍ଦ ବିଷୟରେ କ'ଣ ବୁଝିବ ?

ଅଜୁ--(ଜୋର ଗଳାରେ)ମୀନା !

ମୀନା—ଥରେ ପରା ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ମନାକଲି ? କ'ଣ ଶୁଭୁ ନାହିଁ ?

ଅଞ୍ଜୁ—ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁ କୋଉଠି ଥିଲୁ ?

ମୀନା—ସେ କଥା ଜାଣି ତୋ'ର ଲାଭ ?

ଅଞ୍ଜୁ—ମୋ'ର ଜାଣି ଲାଭ ନାହିଁ ?

ମୀନା—ଦେଖ୍ ଭାଇ, ଯୋଉ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମୁଁ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ପଚାରି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ଅଞ୍ଜୁ—ଶୁଣିଲ ତ ବାବା ! ତମେ ମୁଁ, ଆମେ ତା'ର କେହି ନୋହୁଁ । ଆମ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ସେ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ବୃଦ୍ଧ—ମା' ମୀନା ! ତୋ'ର କ'ଣ ହୋଇଚି ? କାହିଁ, ତୁ ତ ଆଗରୁ ଏମିତି ନ ଥିଲୁ ?

ମୀନା—ବାବା !

ବୃଦ୍ଧ—ଏତେ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ପିଲା ଥିଲ, ତୋ ବାପ ମରିଗଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ମୋତେ ତମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଭାର ଦେଇ ଯାଇଥିଲା । ଆଜି ଯଦି ତମେମାନେ ମଣିଷ ନ ହୁଅ, କିଛି ଗୋଟାଏ ଭଲ ମନ୍ଦ କାମ କରି ବସ, ତା'ହେଲେ ମୁଁ ତା' କଥା ରଖି ପାରିବି ନାହିଁ ମା' !

ଅଞ୍ଜୁ—ସେ କଥାଗୁଡାକ କାହିଁକି ତାକୁ ଶୁଣାଉଚ, ବାବା ! ନିଶା ଧରିଲେ କେହି କ'ଣ ନିଜକୁ ଠିକ୍ ରଖିପାରେ ?

ମୀନା—(ଘୃଣାରେ) ଭାଇ !

ଅଞ୍ଜୁ—ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ହେଲା ପରେ ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ସହରକୁ ଯାଉନୁ ? ସେଠି ହେମନ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା କରୁନୁ ? ଦେ-ଜବାବ ଦେ, ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲୁ କାହିଁକି ?

ବୃଦ୍ଧ—(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ମୀନା ! ! ଏ ସବୁ କ'ଣ ସତ ?

ମୀନା—ହଁ, ସତ ।

ବୃଦ୍ଧ—(ଚମକପଡ଼ି) ମୀନା !

ମୀନା—କିନ୍ତୁ ତମମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ହେମନ୍ତ ଯେ କାହିଁକି ଏତେ ଖ୍ରୋପ ହୋଇଗଲା, ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ, ବାବା ।

ଅଜୁ—ହେମନ୍ତ ବିଷୟରେ ତୁ କ'ଣ ଜାଣିଚୁ ?

ମୀନା—ଅନ୍ତତଃ ମୋର ଯେତିକି ଜାଣିଲେ ଚଳିବ, ସେତିକି ।

ଅଜୁ—ନା—ତା ବି ତୁ ଜାଣିନୁ । ତା'ର ଗୋଟାଏ ସାଙ୍ଗ ଅଛି ବିଜୁ. ତାର ପାଖରୁ ମୁଁ ଶୁଣିଚି । ମୋ କଥା ମାନ୍, ମୀନା ! ତା' ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା କରିବା ଛାଡ଼ିଦେ । ତାର ଏଠିକି ଆସିବା ବି ବନ୍ଦ କରଦେ ।

ମୀନା—(ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ) ନାଁ । ତମମାନଙ୍କର ହୁଏ ତ କୃତଜ୍ଞତା ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ମୋର ଅଛି । ଜାଣିଚୁ ଭାଇ, ସେ ମତେ କେତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚି ? ତୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପଡ଼ିଥିଲୁ । ତୋର ରକ୍ତ ଦରକାର । ଔଷଧ ଦରକାର, ଫଳ ଦରକାର । ··· ମୋ' ମାଷ୍ଟରୀ ଚାକିରୀରେ ଏମିତି କେତେ ପଇସା ମୁଁ ତୋ' ପିଛା ଖରଚ କରିଥା'ନ୍ତି ?

ଅଜୁ—କାହିଁକି ? ମାଲିକକୁ ପଦଟିଏ କହି ଦେଇଥିଲେ ତ ସେ ଟଙ୍କା ଦେଇଥା'ନ୍ତା ।

ମୀନା—ତୋ' ମାଲିକଟା ଭାରି ଭଲଲୋକ, ନାଁ ?·····ହେମନ୍ତ ନଥିଲେ ତୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ବୋଧହୁଏ ଫେରି ନଥା'ନ୍ତୁ !

ଅଞ୍ଜୁ—ଆଉ ସେହି ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାପାଇଁ ତୁ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା କରୁଚୁ ?

ମୀନା—ବେଶ୍ କଲ, ଭଲ କଲ । ଆଉ କିଛି କହିବାର ଅଛି ?

ଅଞ୍ଜୁ—ମୀନା ! ଲୋକଟାକୁ କେମିତି ସାବାଡ଼୍ କରିବାକୁ ହୁଏ, ସେ ବାଟ ମତେ ବେଶ୍ ଜଣାଅଛି ।

ମୀନା—ଖବରଦାର୍, ଭାଇ ! କେବେ ଯଦି ତୁ ତା'ର ଅସମ୍ମାନ କରିବୁ, ତେବେ ସେଇଦିନ ମତେ ଚିହ୍ନିବୁ ।

ଅଞ୍ଜୁ—ଚୁପ୍ କର । ତା'ର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ମତେ ଅଛପା ନାହିଁ ।

ମୀନା—(ବିଦ୍ରୂପରେ) ତୋ'ର ଏ ହୀନ ଆଖି ଦୁଇଟାରେ ହେମନ୍ତକୁ କେବେ ତୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବୁନି ଭାଇ, ତୋ'ଠୁଁ ସେ ଢେର ଉପରେ ।

ବୁଢ଼ା—କେମିତି କ'ଣ ତମମାନଙ୍କର କଥା ଚାଲିଥିବ ? ଛି, ଛି, ତମେମାନେ ପରା ଭାଇ ଭଉଣୀ ?

ଅଞ୍ଜୁ—ତା' ଆଖିରେ ହେମନ୍ତର ରୂପଟାକୁ ଟିକିଏ ଦେଖେଇଦିଅଁ ବାବା, ତା'ହେଲେ ସେ କଣ କରୁଚି, ବୁଝି ପାରିବ । (ଟିକିଏ ରହି, ମୀନାକୁ) ତୁ ଜାଣିଚୁ । ତା ବାପ, ମା'ର ପରିଚୟ ନାହିଁ । ସେ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ବଢ଼ିଚି । ସେଠାକାର ପାଦ୍ରୀ ବୁଢ଼ାକୁ ପଚାରିଲେ ସେ କହିବ ।

ମୀନା—(ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ)

ବୁଢ଼ା—ଏ କଥା ଯଦି ସତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ମା' ମିନୁ·····

ମୀନା—(ହଠାତ୍ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା) ନା—

ଅଞ୍ଜୁ—ନାଁ ? ତୋର ଅବିଶ୍ୱାସ ହଉଚି, ଯା—ସେଇ ପାଦ୍ରୀବୁଢ଼ାକୁ ପଚାରିବୁ । ଆଜି ତା' ସାଙ୍ଗଟୋକା ରଞ୍ଜୁ ପାଖରୁ ବୁଝିବୁ ?

ବୁଢ଼ା—ନା, ନା, ମା' । ଏମିତି କାମ ତୁ କେବେ କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ତା'ହେଲେ ତୋ' ବାପକୁ ଦେଇଥିବା କଥା ମୁଁ ମୋଟେ ରଖି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ମୀନା—(ବିଶ୍ୱାସ ନକରି) ମିଛ କଥା । ସବୁ ମିଛ କଥା । ଏ ସବୁ ଭାଇର ଚାଲାକି ! ମୁଁ ହେମନ୍ତକୁ ଭଲ କରି ଚିହ୍ନେ ।

ଅଞ୍ଜୁ—ଉଃ, ଦରିଦ୍ର ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ପିଲାଟା । ଯୋଉଦିନ ସେ ତତେ ରାସ୍ତାରେ ବସେଇ ଦବ......

ମୀନା—ଭାଇ !

ବୁଢ଼ା—ଅଞ୍ଜୁ ! ଏସବୁ କ'ଣ ହଉଚି ? ସେ ନା ତୋ ଭଉଣୀ !

ଅଞ୍ଜୁ—ତମେ ଚୁପ୍ କର, ବାବା ! ତମେ ଯାଅ ମଝିଘରେ ଆରାମରେ ଶୋଇବ । ମୁଁ ସବୁ ଠିକ୍ କରି ଦଉଚି ।

ବୁଢ଼ା—(କ୍ଳାନ୍ତ ବୋଧକରି) ବେଶ୍, ତମେମାନେ ମଣିଷ ହେଇଚ, ନିଜକୁ ବୁଝି ପାରିବାର ଶକ୍ତି ହେଇଚି, ଏଣିକି ତମ କଥା ତମେ ବୁଝ । ମୋର ରହିବା କ'ଣ ଦରକାର ? (ଚାଲିଗଲେ)

ଅଞ୍ଜୁ—ହେମନ୍ତର ପରିଚୟ ମୁଁ ତତେ ଦେଲି । କହ, ତା' ସାଙ୍ଗରେ କ'ଣ ତୋ'ର ବିବାହ କେବେ ହେଇ ପାରିବ ? ତାକୁ ବିବାହ କଲେ ଆମ ସମାଜରେ ଯେଉଁ ଝଡ଼ ଉଠିବ........

ମୀନା—ହ-ହା-ହ !!! (ହଠାତ୍ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୂଢ଼ ହୋଇଗଲା, ଏମିତି ସେ କେବେ ଆଶା କରି ନ ଥିଲା, କିଛି କ୍ଷଣପାଇଁ ଲଜ୍ଜାରେ ରକ୍ତିମ ହୋଇ ମୁହଁ ଢାଙ୍କିଲା)

ଅଜୁ—ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍‌ରେ ତୁ ହୁଏ ତ ଏମିତି ଭୁଲଟାଏ କରି ବସିବୁ। କିନ୍ତୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତୁ ଧରା ପଡ଼ିବୁ। ସେତେବେଳେ କେହି ତୋର ଏ ଭୁଲପାଇଁ ତତେ କ୍ଷମା କରିବେ ନାହିଁ, ମୀନା!

ମୀନା—ନାଁ, ନାଁ—ମୁଁ ଏତେଟା ଭାବି ପାରିନାହିଁ। ଉସ୍—(ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ଅଜୁ—(ଆଶ୍ୱସ୍ତିରେ ଖୁସି ହୋଇ) ମୁଁ ଜାଣେ ମୀନା, ତୁ ମୋର ଭଉଣୀ! (ଏତିକିବେଳେ ହେମନ୍ତ ଆସିଚି)

ଅଜୁ—କିଏ?

ହେମନ୍ତ—ମତେ ତ ନ ଚିହ୍ନିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଅଜୁ! ମୀନା କାହିଁ?

ଅଜୁ—ତା' ସାଙ୍ଗରେ ତମର କ'ଣ ଦରକାର?

ହେମନ୍ତ—(ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ) ନାଇଁ··· ମାନେ···

ଅଜୁ—ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳଠୁ ରାତି ନଅଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଠୋ ଠୋ ହୋଇ ବୁଲି ସାରିଲା ପରେ ବି ·····

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ କହୁଚ, ତମେ ଅଜୁ? ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲା?

ଅଜୁ—(ସନ୍ଦିହାନ ହୋଇ) ଚାରିଟାଠୁ ରାତି ନଅଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ତା'ହେଲେ କୋଉଠି ଥିଲା?

ହେମନ୍ତ—[ବିଦ୍ରୂପ କରି] ତମେ ଭଲ ହୋଇ ଯଦି ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇପାର, ମୁଁ କେମିତି ଦେଇ ପାରିବି, କୁହ ? ତେବେ ମୁଁ ଏତିକି କହିପାରେ, ଘର ଚଳେଇବା ପାଇଁ ସେ ମାସେ ହେଲା ଆଉ ଦୁଇଟା ଟିଉସନ୍ କରୁଛି ।

ଅଜୁ—ଟିଉସନ୍ ?

ହେମନ୍ତ—ହଁ, ନିଜ ଯୋଗ୍ୟ ଭାଇର ପେଟ ପୂରେଇବା ପାଇଁ, ଆଉ ମଦ ଯୋଗେଇବା ପାଇଁ ।

ଅଜୁ—ହେମନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ—ହଁ ଅଜୁ; ବାହାର ଲୋକ ହୋଇ ବି ମତେ ଏକଥା କହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଶକ୍ତସମର୍ଥ ପୁରୁଷ, ଗୋଟାଏ ସ୍ତ୍ରୀର ରୋଜଗାରରେ ଚଳୁଚନ୍ତି !

ଅଜୁ—(ଚିତ୍କାର କରି) ତମେ ବାହାରି ଯାଅ, କହୁଛି । ମୀନା ସାଙ୍ଗରେ ତମର ଦେଖା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—ମତେ ତମେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନି ନାହଁ, ଅଜୁ । ମୋର ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ ତମର ଟିକିଏ ହେଲେ ଧାରଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ଯୋଉଟା ଚାହେଁ; ଠିକ୍ ସେଇଟା ଆଦାୟ କରି ଛାଡ଼େ । (ଟିକିଏ ରହି) ମୀନାକୁ ମୋର ଦେଖା କରିବା ନିହାତି ଦରକାର ।

ଅଜୁ—(ଚିହିଁକି ଆସି) ବାହାରି ଯାଅ, କହୁଛି—ନହେଲେ......
(ଏଇ ସମୟରେ ଆସିଛି ମୀନା)

ମୀନା—ହେମନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ—ଓ, ମୀନା ! ତା'ହେଲେ ଏତେବେଳେଯାଏ ଆମ କଥାବାର୍ତ୍ତା ତମ କାନରେ ପଡ଼ିଲା ?

ମୀନା—(ରୁଷ୍ଟଗଳାରେ) କୁଆଡ଼େ ଆସିଚ ତମେ ?

ହେମନ୍ତ—(ଥତମତ ହୋଇ) ମାନେ ?

ମୀନା—ମାନେ ମୁଁ ପଚାରୁଚି; ଏଠିକି ତମେ କାହିଁକି ଆସିଲ ?

ହେମନ୍ତ—ଦେଖ ମୀନା, ମୁଁ କାହିଁକି ଆସିଲି, ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କ'ଣ···?

ମୀନା—ନାଁ···ତମର ଏଠିକି ଆସିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ହେମନ୍ତ—ଏ କଥା ତମେ କହୁଚ ?

ମୀନା—ହଁ, ମୁଁ କହୁଚି ! ସ୍ଥିର ବୁଦ୍ଧି, ଧୀର ଚିତ୍ତ, ଆଉ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ଥାଇ ମୁଁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଚି, ଠିକ୍ ଯୋଉ କଥା ଏମାନେ ଆଜି ମତେ ପଚାରୁଥିଲେ, ସେଇ ପ୍ରଶ୍ନ—କୋଉ ସ୍ୱାର୍ଥ ନେଇ ତମେ ଏଠିକି ଆସ ?

ହେମନ୍ତ—ମୋ' ଆସିବା ପଛରେ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥର ଗନ୍ଧ ନାହିଁ, ଏ କଥା ତମେ ଭଲକରି ଜାଣ !

ମୀନା—ହଁ, ସ୍ୱାର୍ଥ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ଏଇମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ? ମୁଁ ହାତଛଡ଼ା ହୋଇଗଲେ ଏମାନଙ୍କର ନିଶ୍ଚିତ ଆହାର ଗଣ୍ଡାକ ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ।

ଅଞ୍ଜୁ—(ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା) ମୀନା !

ମୀନା—(ଜୋର୍‌ରେ) ତୁ ଚୁପ୍ କରି ରହ, ମତେ କହିବାକୁ ଦେ ! ହୁଏତ ଏ ସୁଯୋଗ ମୁଁ ପାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । କୁହ, ହେମନ୍ତ ! ଉତ୍ତର ଦିଅ ! ତମେ ମତେ ବିବାହ କରି ପାରିବ ?

ହେମନ୍ତ—(ଚମକିପଡ଼ି) ବିବାହ ?

ମୀନା—ହଁ, ବିବାହ । ଗୋଟାଏ ପୁରୁଷ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ୱାର୍ଥଗନ୍ଧହୀନ ବନ୍ଧୁତାର ମାନେ କିଛି ହୁଏନା ! ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପର୍କହୀନ ଯୁବକ ଆଉ ଯୁବତୀର ବନ୍ଧୁତ୍ୱର ଶେଷ ପରିଣତି, ଏମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଏକମାତ୍ର ବିବାହ ।

ହେମନ୍ତ - ବିଶ୍ୱାସ କର, ମୀନା ! ମୁଁ ...

ମୀନା—ଦ୍ୱିଧାର ପ୍ରଶ୍ନ ଆଉ ଉଠେନା, ହେମନ୍ତ ! ଆକାଶର ରଙ୍ଗ କ'ଣ ସବୁବେଳେ ରଙ୍ଗୀନ୍ ଥାଏ ? ରଙ୍ଗୀନ୍ ହୋଇ ଉଠିଥିବା ଏଇ ମନକୁ ଥରେ ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କର ।

ହେମନ୍ତ—ମୀନା !

ମୀନା—ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ, ମୋ' ମୁହଁରେ ଶୋଭା ପାଉନି ହେମନ୍ତ କିନ୍ତୁ ନିଜ ଛଡ଼ା, ନିଜ ପାଇଁ ଆଉ କିଏ କହିବାକୁ ଅଛି ?

ଅନୁ—(ରାଗି) ମୀନା !

ମୀନା—ମୁଁ ହେମନ୍ତକୁ କହି ଦେଉଚି, ଭାଇ ! ସେ ତା'ର ବାପ, ମା, ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ଯିଏ ଅଛି, ତାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣି ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଯାଉ ।

ହେମନ୍ତ—ବାପ, ମା, ଭାଇ, ବନ୍ଧୁ...

ମୀନା—ଦରକାର । ନିହାତି ଦରକାର, ହେମନ୍ତ । କାହାରି ନିଜସ୍ୱ ପରିଚୟରେ ଏମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ଏମାନେ ଗୃହାନ୍ତି, ତମେ ତମ ବାପ, ଭାଇ, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ, ହୋଇ ପରିଚିତହବ ।

ହେମନ୍ତ—(ଆତଙ୍କରେ) ବନ୍ଦକର, ମୀନା ବନ୍ଦକର, । ଏ ବିବାହ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ମୀନା—(ହସି ଉଠି) ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ହେମନ୍ତ ! କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ବୟସର ମନକୁ ଟାଣି ଓଟାରି, ଯେତେ ରଙ୍ଗ କଲେ ବି ସେ ଟକ୍‌କାରଙ୍ଗ ହୋଇପାରେ ନା— ତମେ ଯାଅ ।

ହେମନ୍ତ—ମୀନା ! ! ତମ ମନରେ ବି ଏ ବିଷ ଅଛି ? ବେଶ୍ ((ଚାଲିଗଲା ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ)

ମୀନା—ଦେଖିଲୁ ଭାଇ, ସେ କେମିତି ଚାଲିଗଲା । ଦେଖିଲ ବାବା, ତା' ମୁହଁରୁ ପଦଟିଏ କଥା ବି ବାହାରିଲା ନାହିଁ ! ଭାଇ, ତୁ ଏଇ ଭଳିଆ ଅସହାୟ, ଦୁର୍ବଳ ଲୋକଟାକୁ ପିଟିବାକୁ ଯାଉଥିଲୁ, ଯିଏ କଥା ପଦକରେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଚାଲିଗଲା ? ମୁଁ ତାକୁ ତଡ଼ି ଦେଇଚି ! ଦେଇନି ଭାଇ ? ଦେଇନି ବାବା ? (ଦୁଃଖରେ ହସି ଉଠିଲା) ସେ ଆଉ ଆସିବନି ! ନା—ସେ ଆଉ ଆସିବନି ।··· ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

– ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କ ଅଳନ୍ଦ –

(ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ସୀତାକାନ୍ତ ଆସୁଥିଲେ ପଛେ ପଛେ, ଗାୟତ୍ରୀ ଆସି ଡାକିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଶୁଣିଯାଅ, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ! ଆରେ, ଟିକିଏ ଶୁଣିଯାଅ !

ସୀତାକାନ୍ତ – ଶୁଣିଯିବି ? ନିରବରେ ଶୁଣିଯିବାର ସମସ୍ତ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମୁଁ ଆଜି ହରେଇ ବସିଚି, ଗାୟତ୍ରୀ ! ମୋର ଅପମାନିତ, କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ପୌରୁଷକୁ ମାଟିରେ ଗଡ଼େଇ ନ ଦେଲେ କ'ଣ ତମମାନଙ୍କର ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ଏକଥା ତମେ କହୁଚ, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ? ତମେ ପରା ଅପାର ସ୍ୱାମୀ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ମୁଁ ବି ଠିକ୍ ସେଇ ପ୍ରଶ୍ନ ତତେ ପଚାରୁଚି ଗାୟତ୍ରୀ, ତୁ ପରା Psycology (ସାଇକୋଲୋଜି)ର ଛାତ୍ରୀ ? ମୋର ଆଉ ତୋ' ଅପାର ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କଟାକୁ ତୁ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଥରେ ବିଚାର କରିବୁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ– ମୁଁ ମାନୁଚି, ଏଇଟା ଅପାର ଭୁଲ୍ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଭୁଲ ? ନା—ତୋ ଅପାର ଭୁଲ କାହିଁକି ହବ ? ମୋର ଭୁଲ । ମୋ' ବଞ୍ଚିତ, ପୁରୁଷତ୍ୱ, ଲାଞ୍ଛିତ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ, ଆଉ ପରାଜିତ ଅଧିକାରର ଭୁଲ !

ଗାୟତ୍ରୀ—ତମେ ତାକୁ କ୍ଷମାକର ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ । ତା' ନଜର ଭୁଲ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତତଃ ତାକୁ ଥରେ ସୁଯୋଗ ଦିଅ । ସ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ସେ ଯେଉଁ ଭୁଲ କରିଚି, ସ୍ୱାମୀ ହିସାବରେ ତାକୁ ଆଉ ବଢ଼େଇ ଦି'ଅ ନାହିଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ଏଇଆ ? ମୋ' ପରିବାରର ସୋ'କେଶ୍ ଭିତରେ ମୋ' ସ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ ସଜା ହୋଇଥିବା ଗୋଟାଏ କଣ୍ଢେଇ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ବାହା ହବା ପରେ ତିନ ତିନଟା ବର୍ଷ ସେ ସୁଯୋଗ ପାଇ ସୁଦ୍ଧା ତମେ ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ସଜାଡି ପାରିଲ ନାହିଁ, ତେବେ ଆଜି ଏ ନିଷ୍ଫଳ ଆସ୍ଫାଳନ କାହିଁକି ? ସେତେବେଳେ ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ ତମେ ଏକାନ୍ତ ଶିଶୁ ଭଳି ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲ । ଆଜି ଅଉ ଅନୁଶୋଚନା କରୁଚ କାହିଁକି ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ତୁ ଜାଣିନୁ, ଗାୟତ୍ରୀ ! ମାତ୍ର ବର୍ଷେ ହେଲା ତୁ ଏଠିକି ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଆସିଚୁ । ତୁ କଣ୍ଟ ଜାଣିବୁ ? ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ମୋ'ର ବିଫଳ ହୋଇଚି । ତା' ସାଙ୍ଗରେ ପାଦ ମିଳେଇ ମୁଁ ଚାଲିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଚି, କିନ୍ତୁ ସେ ମତେ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଗକୁ ଚାଲି ଯାଇଚି । ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରି ଦୂରେଇ ରହିଚି । ସେତେବେଳେ ଅଭ୍ୟାଗତ୍ତା, ନିନ୍ଦୁକର ଏଇ ଅପବାଦ ଶୁଣିଚି । ଆଜି ଯେତେବେଳେ ସବୁ

କରୁ ଭୁଲିଯାଇ, ତା' ହାତ ଧରିବାକୁ ଆଗେଇ ଯାଇଛି. ସେତିକିବେଳେ ହାତ ଘୁଞ୍ଚେଇ ନେଇ ସେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଚି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ମୁଁ ସବୁ ମାନୁଛି, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ! କିନ୍ତୁ·····

ସୀତାକାନ୍ତ—କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? ଆଜି ଯଦି ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରର ଗୃହିଣୀଙ୍କ ସ୍ଖଳନ ହୁଏ—ଲୁବ୍ଧ ହୋଇ, ସେ ଯଦି ଅନ୍ୟର ବାହୁବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରେ, ତେବେ ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ତୋ' ଅପା ପୃଥ୍ବୀ ମାନାରେ ଦାୟୀ ହବ ନାହିଁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଅତଙ୍କରେ) ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ !

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅର୍ଥ, ପ୍ରତିପତ୍ତି, ଆଉ ସମ୍ମାନର ଶୀର୍ଷରେ ଥାଇ ବି ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଆଜି ଟିକିଏ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ, ସୁଖ ପାଇଁ, ମୁଣ୍ଡ ପିଟି ଚିତ୍କାର କରି ମରୁଚି ! ଅଥଚ ତୋ' ଅପା, ମୋ ମର୍ମଦାହର ଜ୍ୱାଳା କ'ଣ କେବେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚି ? ଆଚ୍ଛା, ତୁ ଯା--- ମୋର ଡେରି ହଉଚି !
(ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ)

ଗାୟତ୍ରୀ—କ'ଣ ଏକା ଯିବ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଆଜିକି ତିନିବର୍ଷ ହେଲା ବିବାହ କରି ତୋ' ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ଏକା, ଗାୟତ୍ରୀ ! ତା' ପାଦ ସହିତ ପାଦ ମିଳେଇ ଚାଲିବାର ସାଥିଟିଏ ସେ ଖୋଜି ପାଇନି !

ଗାୟତ୍ରୀ—ନା- ତମେ ଏକା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ! ଯିବ ଯଦି ଅପାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଅ !

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅପା ? ? ପାର୍ଟି, ପିକ୍‌ନିକ୍, ଉତ୍ସବ, ଆନନ୍ଦରେ ହଜାରେ ମୁଣ୍ଡ ପିଟି ବି ମୁଁ ତୋ’ ଅପାର ସାନିଧ୍ୟ ଟିକିଏ ପାଇ ନାହିଁ । ଆଜି ସେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଅପମାନିତ ହେବା କ’ଣ ଦରକାର ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ନାରୀର ଜିଦ୍‌କୁ ପୁରୁଷର ପଶୁତ୍ୱ ଦେଇ ଦମନ କରିହୁଏ, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ !

ସୀତାକାନ୍ତ—(କ’ଣ ଭାବି ଟିକିଏ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ପୁଣି ବଦଳି ଯାଇ) ନାଁ । ଥାଉ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା ପାଖରେ କୋମଳ ନରମ ହୋଇ ବି ମନ ଟିକିଏ ପାରିଲି ନାହିଁ, ତା’ ଆଗରେ ନିଷ୍ଠୁରତାର ନାଲି ଆଖି ମୁଁ ଦେଖେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ତୋ’ ଅପା, ମୋଠୁଁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ—ନିଜର ଇଚ୍ଛା ମୁତାବକ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୁଁ କାହିଁକି ସେଥିରେ ବାଧା ଦେବି ? ନାଁ—ମୁଁ ବାଧା ଦେବି ନାହିଁ (ଚାଲିଗଲେ ବାହାରକୁ) (ଗାୟତ୍ରୀ ବିମୂଢ଼ ଭାବରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା କିଛିକ୍ଷଣ ମାତ୍ର, ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲା ମନ୍ଦାକିନୀ ବାହାର ଆସୁଥିଲେ ଯିବାପାଇଁ, ଅତିକ୍ରମ କରିଗଲା ପରେ ଗାୟତ୍ରୀ ଡାକିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଶୁଣ୍, ଅପା !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମତେ କହୁଛୁ କିବା ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ତୁ ତ ଆଗରୁ ଏମିତି କେବେ ନ ଥିଲୁ ଅପା ? ଦାଣ୍ଡକୁ ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁବାବେଳେ ତତେ କେତେ ହସ ଖୁସି ଦେଖି ନଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଆଜି ଦେଖୁଚି କ’ଣ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଯା'ଭିତରେ ଅନେକ ବର୍ଷବିତି ଯାଇଛି, ଗାୟତ୍ରୀ !

ଗାୟତ୍ରୀ—ହଁ, ଅପା । ତୁ ଏତେଟା ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ପାରିବୁ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ନ ଥିଲା, ଯେତେ ହେଲେ ସେ ତୋର ସ୍ୱାମୀ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏକାନ୍ତ ନିଃସ୍ୱ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଟଣା ଓଟରା ଶକ୍ତି ଭିତରେ ମୋ' କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମୁଁ ସ୍ଥିର କରି ପାରୁନି । ଗୋଟାଏ ଆଡ଼େ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଆଉ ସଂସାରର ନିଗଡ଼ ବନ୍ଧନ, ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ମମତା····· (କହିପକେଇ ନିଜ ପାଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ବସିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଅପା ·····!

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ସଂଯତ କରି) ତୁ ମତେ କିଛି ପଚାର ନା । ମୋ' ନିରବତା ହିଁ ତୋ'ର ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର । ନିରବ ରହିବା ବ୍ୟଥିତ ପାଟି ଖୋଲିବାକୁ ମୋର ସାହସ ନାହିଁ, ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୋର ଅଶାନ୍ତ । ପ୍ରତିଟି ଦିନ . ଭୟ, ଆବେଗ, ଆଉ ଆଶଙ୍କା ଭିତରେ କଟୁଛି । ମୁଁ ଜାଣେ, ମୁହଁ ଖୋଲିବା ମାନେ ମୋର ଅପମୃତ୍ୟୁକୁ ବରଣ କରିନେବା ! ତୁ ମତେ—ତୁ ମତେ କ୍ଷମାକର, ଗାୟତ୍ରୀ ! (ଟଳି ଟଳି ଯାଉଥିଲେ

ଗାୟତ୍ରୀ—(କିଛି ସମାଧାନରେ ପହଞ୍ଚିପାରିଲେନି) କିନ୍ତୁ, ମୁଁ ତ ଚୁପ୍ ହୋଇ ରହି ପାରିବିନି, ଅପା ! ମତେ ଯା'ର ଶେଷ ଖୋଜ ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

[ଚାଲିଗଲେ ଭିତରକୁ]

—୦—

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

— ଅନାଥାଶ୍ରମ—

[ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସଜ୍ଜିତ—ଉପରେ ମଦର ମେରୀ ଓ ଜାଇଷ୍ଟଙ୍କ ଲୌହ କଣ୍ଟା ମୁକୁଟ ଛବି।

(Uncle John ଠିଆହୋଇଛନ୍ତି, ଆଶ୍ରମର ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚାରିପଟରୁ ଘେରି ଗାଉଛନ୍ତି)

Uncle John, Uncle John
Let us dance and have some fun
Uncle John, take your seat,
Have some cofee and give us sweet.

(ଏଇ ସମୟରେ ହେମନ୍ତ ଝଡ ବେଗରେ ଆସିଛନ୍ତି)

ହେମନ୍ତ – Uncle (ଅଙ୍କଲ୍) !

Uncle—Yes, son ! (ୟେସ, ସନ୍) ଗୁହାଁଲେ ଦେହରୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ)
What happened ? (ହ୍ୱାଟ ହାପେନଡ୍) you are
Looking crazy(ୟୁ ଆର ଲୁକିଙ୍ଗ୍ କ୍ରାଜି)

ହେମନ୍ତ—(ସେମିତି ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଠିଆ ହୋଇଥା'ନ୍ତି)

Uncle—ପିଲାମାନେ ? ଯାଅ—ତୁମେମାନେ ଖେଳିବ ଯାଅ । [ପିଲାମାନେ ଚାଲିଗଲେ] Tell me, my child [ଟେଲ ମି ମାଇ ଚାଇଲଡ୍] What happened ?

ହେମନ୍ତ—(ରୁକ୍ଷସ୍ୱରରେ) ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଇ ପାରିବେ Uncle ! ଜାତି ଗୋତ୍ର ନଷ୍ଟ ନ କରି ଦେଇ ପାରିବେ ? ବାହାରକୁ ଆସିବାକୁ ଥିବା ଆଉ ଦଳେ ବର୍ଣ୍ଣ-ଶଙ୍କରଙ୍କର ଜନ୍ମ ଚିପି ହତ୍ୟା କରି ପାରିବେ ?

Uncle—My child [ମାଇ ଚାଇଲଡ୍] ତମେ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ । ରାଗରେ ତମେ ପଶୁ ପାଲଟି ଯାଇଚ ? ତମର ଜାଣିବା ଉଚିତ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କର କୌଣସି ସୃଷ୍ଟି ଅପସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତମର ହେଇଚି କ'ଣ ?

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ନୀଳକଣ୍ଠ ହେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ, Uncle ! ଘୃଣା, ବିଦ୍ୱେଷ, ସନ୍ଦେହର ବିଷକୁ ଆକଣ୍ଠ ପାନ କରି ଅମୃତର ସନ୍ଧାନ ମୁଁ କାହାକୁ ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । କୁହନ୍ତୁ ! କାହିଁକି ସେଦିନ ହତ୍ୟା ନକରି ଏମିତି ମରିବା ପାଇଁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ?

Uncle—(ଯୀଶୁଙ୍କୁ ଦେଖାଇ) ମୁଁ କେବଳ ତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାବହ ମାତ୍ର । I am performing his duty [ଆଇ ଆମ୍ ପର୍ଫରମିଙ୍ଗ୍ ହିଜ ଡ୍ୟୁଟି] ।

ହେମନ୍ତ—ମିଛ କଥା, ବରଂ ଆପଣ ଦଳେ ବର୍ଣ୍ଣଶଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି କରି ବାହାରକୁ ଛାଡ଼ୁଚନ୍ତି । ସଂସାରରେ ପଶି ସେମାନେ କ'ଣ ଦେଖିବେ ଜାଣନ୍ତି ? ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେଠି କୌଣସି seat (ସିଟ୍) ଖାଲି ନାହିଁ । ସମାଜ ତା'ର ଲାଳସା ଆଉ

କ୍ଷୁଧାର ଗ୍ଲାନକୁ ସମାଜର ବାହାରକୁ ଫୋପାଡ଼ ଦେଇଥିଲି । ଆଜିକ ସେମାନେ ସେଇ ସମାଜ ବାହାରେ ରହି ଯାଇଚନ୍ତି ।

Uncle — ତମେ ଶିକ୍ଷିତ । ତମେ ଭଲ ହବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର, My child (ମାଇ ଚାଇଲ୍ଡ୍)

ହେମନ୍ତ — ହାତରେ ଅମୃତ, ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ, ଆଉ ଛାତିରେ ଦମ୍ଭ ନେଇ, ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମର ପଦାକୁ ମୁଁ ସେଦିନ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଥିଲି । ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଥିଲି University (ୟୁନିଭରସିଟି) ର ସବୋଚ୍ଚ ଡ଼ିଗ୍ରୀ ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ କ'ଣ କରି ପାରିଲି ?

Uncle — ତମ ମନର ଗ୍ଲାନିହିଁ ତମକୁ ଧ୍ୱଂସ କରୁଚି, ହେମନ୍ତ । ତମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷର ସନ୍ଧାନ ପାଇନାହିଁ !

ହେମନ୍ତ — କେବେ ଯେ ପାଇବି, ଏ ଭରସା ମୋର ନାହିଁ । ମୁଁ Uniaersityର best graduare (ବେଷ୍ଟ ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍) ! ପ୍ରଦେଶର best sportsman, (ବେଷ୍ଟ ସ୍ପୋର୍ଟସ୍ ମ୍ୟାନ୍) ! କିନ୍ତୁ ନିଜ ପାଇଁ କ'ଣ କରି ପାରିଲି ? ନିଜର ଗଣ୍ଡାଏ ଅନ୍ନ-ସଂସ୍ଥାନ କରି ନପାରି, ମତେ ମାରୁଆଡ଼ି ଦୋକାନର ହିସାବ ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

Uncle — ତମେ ତ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତ ?

ହେମନ୍ତ — କିନ୍ତୁ କୋଉଠି ଲୁଚେଇ ଥାନ୍ତି ମୋ'ର ସେଇ ଗ୍ଲାନିକୁ ? କେତେ ଦିନ ନିଜର ଘୃଣିତ ପରିଚୟ ଗୋପନ କରିଥା'ନ୍ତି !

ମୁଁ ଆଜ ବହୁତ ତଳକୁ ଖେଞ୍ଚିଇ ଯାଇଚି, Uncle ! ବହୁତ ତଳକୁ । ଏତେ ତଳକୁ ଯେ, ଉପରେ ଥାଇ ଆପଣ ଦେଖି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

Uncle—Really, I am very sorry, may son, (ରିଏଲି, ଆଇ ଏ୍ୟାମ୍ ଭେରି ସରି ମାଇ ସନ) You Should not have done this (ୟୁ ସୁଡନଟ୍ ହାଭ୍ ଡନ୍ ଦିସ୍) ! ତମର ଏ ପରିଣତି ମୁଁ ଆଶା କରି ନଥିଲି ।

ହେମନ୍ତ—ଉପାୟ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ପାହାଚର ବଡ଼ ପଣ୍ଡାମାନେ ମତେ ଯେତେବେଳେ ଧକ୍କାରେ ଦୂରେଇ ଦେଲେ, ତଳ ପାହାଚର ଜାନୁଆରମାନେ ମତେ ଆଦରରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

Uncle—ହେମନ୍ତ । ତମେ କାହିଁକି ଏତେ ତଳକୁ ଖସିଗଲ ?

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ କରିଥାନ୍ତି, କୁହନ୍ତୁ । ଯ୍ୟା' ବ୍ୟକ୍ତି ମୋର ଆଉ କ'ଣ କରିବାର ଥିଲା ?

Uncle---ଅନେକ କିଛି କରିବାର ଥିଲା, my child; କିନ୍ତୁ ସେ ଚେଷ୍ଟା ତମେ କରିନାହଁ । ମୁଁ କହିବି, ତମେ ନିଜେହିଁ ତମର ସର୍ବନାଶକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଚ ! ଈଶ୍ୱର ତମକୁ କେବେ କ୍ଷମା କରିବେ ନାହିଁ । (ହିଁକିଏ ଉଠି) Pray Him son ! (ପ୍ରେ ହିମ୍, ସନ) He may show you light (ହି ମେ ସୋ ୟୁ ଲାଇଟ୍) Amen (ଆମେନ୍) ଗୁଣୁଗୁଣୁଲେ ଭିତରକୁ ।

ହେମନ୍ତ—ଭଗବାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଡାକି ପାରିବି ନାହିଁ, Uncle ! ମୁଁ କଠିଣ ସେଲ୍ଫ ପ୍ରେତର ପୂଜା । ଯିଏ ଖାଲି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ

ଯାରେ, କ୍ଷମା ଦେଇ ପାରେନା । ପଦଚାରଣ କରୁଥିଲେ, ଆସିଲେ ଏତିକବେଳେ ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ, ହାତରେ କଣ୍ଢେଇ ବାକ୍‌ସଟି, ହେମନ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି ଅଟକି ଗଲେ

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ ଏଠି ?

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଏଠି ନଥିଲେ, ଆପଣ ମତେ ଦେଖିଥାନ୍ତେ କେମିତି ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ କ'ଣ ମୋ ପିଚ୍ଛା ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ନିହାତି ଅଭିମାନର କଥା ହେଇଗଲା, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! ମୁଁ ବୁଝୁଚି, ମୋର ଉପସ୍ଥିତି ଏଠି ଆପଣଙ୍କୁ ବିବ୍ରତ କରି ଦେଇଚି ଯାହା ଫଳରେ କି ଆପଣଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ସ୍ନେହ ପ୍ରବଣତା ବାଧା ପାଇଚି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମିଛ କଥା ।

ହେମନ୍ତ—ବେଶ୍ ତ । ମିଛ କଥା ହେଲେ ମଙ୍ଗଳ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—Uncle କାହାନ୍ତି ?

ହେମନ୍ତ—ଦେଖା କରିବା କ'ଣ ନିହାତି ଦରକାର ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଫେରି ଯାଉଥିଲେ)

ହେମନ୍ତ—ଶୁଣନ୍ତୁ, ଶୁଣନ୍ତୁ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଫେରି ପଡ଼ି ଚାହିଁଲେ)

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ଆଜି ଚାଲିଗଲେ, ଅନାଥାଶ୍ରମର ବହୁତ କ୍ଷତି ହେବ, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! ମୁଁ ଅଛି ବୋଲି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ donation ଟା ନ ଦେଇ ଚାଲିଯିବେ   ସେ କଥା ହେଇ

ପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ବରଂ ବସନ୍ତୁ । ମୁଁ Uncle ଙ୍କୁ ଡାକି ଦଉଚି । Uncle, Uncle ! (ଡାକି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ) (ମନ୍ଦାକିନୀ କ'ଣ କରିବେ ଠିକ୍ କରି ନପାରି ନିରବରେ ବସିଲେ)। (ପିଲାମାନେ ଉଙ୍କି ମାରୁ ମାରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆସି ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କ ଚାରି ପାଖରେ ଘେରିଗଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗୋଟିକୁ ମନ୍ଦାକିନୀ କୋଳକୁ ନେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲଜେନ୍‌ସ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେଲେ । ଆସିଲେ Uncle John ।

Uncle—Good evening, Madam ! (ଗୁଡ୍ ଇଭିନିଂ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍)

ମନ୍ଦାକିନୀ—Good evening, Uncle ! (ଗୁଡ୍ ଇଭିନିଂ ଅଙ୍କଲ)

Uncle—ପିଲାମାନେ, ତୁମେମାନେ ଯାଅ ଖେଳିବ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ସେମାନେ ଥାନ୍ତୁ Uncle !

Uncle—No No, let them go (ଲେଟ୍ ଦେମ୍ ଗୋ) ଯାଅ । (ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତକୁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ କଣେଇ ଧରି ଟେବୁଲ ଉପରେ ବସି ଖେଳିଲା । ମନ୍ଦାକିନୀ ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ଅଙ୍କଲଙ୍କ ହାତରେ ଦେଇ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—Donotien ଟା (ଡୋନେସନ)

Uncle—ଓଃ, Thank you, madam ! (ଥ୍ୟାଙ୍କ୍ୟୁ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍) ତମରିମାନଙ୍କ ଭଳି କେତେ ଜଣ ମହତ ଦାତାଙ୍କ ଯୋଗୁ ତ ଏ ଆଶ୍ରମ ଚଳି ଆସୁଚି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଟିକିଏ ଇତଃସ୍ତତ ହୋଇ) Uncle !

Uncle—Yes, madam, (ୟେସ୍, ମ୍ୟାଡ଼ମ୍) what's the matter (ହ୍ୱାଟ୍ସ୍ ଦ ମ୍ୟାଟର୍) ଯେମିତି ମନେ ହଉଚି, ତମେ ଖୁବ୍ ବିବ୍ରତ । ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଆସିବା ବି ତମର କମି ଯାଇଚି । Any thing wrong with you ? (ଏନିଥିଙ୍ଗ୍ ରଙ୍ଗ୍ ୱିଇଥ୍ ୟୁ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଭଙ୍ଗିପଡ଼ି) ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ବୁଝେଇ ପାରିବି ନାହିଁ Uncle ! ଜୀବନଟା ମୋର ପାରିବାରିକ ଝଡ଼ରେ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇ ଯିବାକୁ ବସିଚି ।

Uncle—ବୁଝି ପାରିଲନି ନାହିଁ, madam !

ମନ୍ଦାକିନୀ—କେମିତି ବୁଝେଇବି, Uncle ! ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ମତେ ଅନେକ ଛଳନାର ଆଶ୍ରୟ ନବାକୁ ପଡ଼ୁଚି । ସ୍ୱାମୀକୁ ଠକୁଚି, ଭଉଣୀକୁ ଠକୁଚି, ଆଉ ଶେଷରେ ନିଜେ ନିଜକୁ ଠକୁଚି ।

Uncle—Why (ହ୍ୱାଇ) ! You have not committed any sin (ୟୁ ହାଭ୍ ନଟ୍ କମିଟେଡ୍ ଏନି ସିନ୍) You are doing His deuty (ୟୁ ଆର୍ ଡୁଇଙ୍ଗ୍ ହିଜ୍ ଡିଉଟି) ତମେ ତାଙ୍କରି କାମ କରୁଚ । ତାଙ୍କର କ୍ଷମା-ସୁନ୍ଦର ହାତ ତମ ପାଇଁ ସର୍ବଦା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଚି । ଅନ୍ୟର କଳଙ୍କକୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ବହନ କରିବାର ଗୌରବ କେତେ ଜଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଘଟେ । ତମକୁ ମୋର request, (ରିକ୍ୱେଷ୍ଟ) ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍ । ତମ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁକଥା ପରିଷ୍କାର କହିଦିଅ । Let

him know, what you are···(ଲେଟ୍ ହିମ୍ ନୋ, ହ୍ୱାଟ୍ ୟୁ ଆର)

ମନ୍ଦାକିନୀ—କିନ୍ତୁ, ମୁଁ କ'ଣ ପାରିବି, Uncle !

Uncle—ନିଜ ଉପରୁ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଅ ନାହିଁ madam !

ମନ୍ଦାକିନୀ– (ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି) ଆଚ୍ଛା, ମୁଁ ଆଜି ଆସୁଚି, Uncle ! (ଠିଆହେଲେ)

Uncle—Madam ! ତମେ ତ ଆମ ଆଶ୍ରମର ଭିତରଟା କେବେ ଦେଖିନାହଁ ! ଚାଲ, ଦେଖି ଆସିବ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆଜି ବହୁତ ଡେରି ହେଇ ଗଲାଣି ।

Uncle—ଡେରି କ'ଣ ? Doner (ଡୋନର୍) ହିସାବରେ ତମର ଟଙ୍କା ଠିକ୍ ଖରଚ ହଉଚି କି ନାହିଁ, ଆମର ଦେଖାଇବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ତମର ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଉଚିତ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆଚ୍ଛା, ଚାଲନ୍ତୁ । (ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତକୁ କୋଳରେ ଧରି Uncleଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭିତରକୁ ଗଲେ, ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଲେ ଭିତରୁ ହେମନ୍ତ ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କ ଯାଇଥିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ)

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ତମକୁ ଖାଲି ଘୃଣା କରେନାହିଁ ! ମନ୍ଦାକିନୀ, ଦୟା କରେ । (ଏତିକିବେଳେ ରଞ୍ଜୁ ଆସିଚି ବାହାରୁ—ହେମନ୍ତକୁ ଦେଖି)

ରଞ୍ଜୁ—ହେମ ଭାଇ ! ତମେ ଏଠି ?

ହେମନ୍ତ—ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏଇଟାହିଁ ଏକମାତ୍ର ସାନ୍ତ୍ୱନାର ଜାଗା ରଞ୍ଜୁ ! କୁଆଡ଼େଆ, ସିଲୁ ?

ରଜୁ—ତମକୁ ଖୋଜିବାକୁ ।

ହେମନ୍ତ—ମତେ ? କାହିଁକି ?

ରଜୁ—ଦୁଇ ତିନଦିନ ହେବ ତମର ଦେଖାନାହିଁ । ତେଣେ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳା ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ମେସ୍‌କୁ ଆସି ଫେରି ଯାଉଚନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—ଭଦ୍ର ମହିଳା ?

ରଜୁ—ହଁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ଆଜି ନିହାତି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ ...ସେଇଥିପାଇଁ ତମକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଚାଲି ଆସିଲି ।

ହେମନ୍ତ—ଭଲ କରିଚୁ । ଗୋଟାଏ କାମ କରିବୁ ?

ରଜୁ—କୁହ ?

ହେମନ୍ତ—(ପକେଟରୁ ଟଙ୍କା ବାହାର କରି) ଏ ଟଙ୍କାତକ Uncle Johnଙ୍କୁ ଦେଇଦବୁ ।

ରଜୁ—(ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ?

ହେମନ୍ତ—ହଁ, ଆଠଶହ ଟଙ୍କା ।

ରଜୁ—ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ତମେ କୋଉଠୁ ପାଇଲ, ହେମଭାଇ ?

ହେମନ୍ତ—ଆଲ୍ଲା ଛପର ଫାଡ଼ି ଦେଇଚନ୍ତି !

ରଜୁ—ହେମ ଭାଇ !

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ ହେଲା ?

ରଜୁ—Uncle ପଚାରିଲେ, ମୁଁ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବି ?

ହେମନ୍ତ—କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏମିତି ମୋ' ପାଖରୁ ସେ ପ୍ରାୟ ପାଇଥା'ନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜୁ—ମୋର କିନ୍ତୁ ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି । ମାତ୍ରଆଜି ଦୋକାନରେ ଖାତା ଦେଖି, ତମେ କ'ଣ ହଠାତ୍ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ପାଇଗଲ ?

ହେମନ୍ତ—ଏତେ ସବୁକଥା ଜାଣି ତୋ'ର ଲାଭ ?

ରଞ୍ଜୁ—ଜାଣିଲେ ବା କ୍ଷତି କ'ଣ ?

ହେମନ୍ତ—ରଞ୍ଜୁ !

ରଞ୍ଜୁ—ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମ ଭାଙ୍ଗିଯାଉ, ହେମ ଭାଇ ! ଦୁଃଖ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଏ ଟଙ୍କା ନେଇ ଅନାଥ ଶ୍ରମ ଚଳେଇବା ଲଜ୍ଜାର କଥା ।

ହେମନ୍ତ—(ହସି ଉଠି) ରଞ୍ଜୁ ଅନାଥାଶ୍ରମଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲେ କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଜାରଜ ଅଯଥା ଅପମାନରୁ ରକ୍ଷା ପାଇପନ୍ତେ, ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ପାରିବୁ ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ?

ରଞ୍ଜୁ—ହେମଭାଇ !!

ହେମନ୍ତ—ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ଏଠୁ ବାହାରିଯାଇ ସେମାନେ କରିବେ କ'ଣ ? କେମିତି ବଞ୍ଚିବେ ? ସେକଥା ତମେମାନେ କେହି ଭାବୁନାହଁ କାହିଁକି ? ମୋର inferiortiy complex (ଇନ୍ ଫେରିଓରିଟି କମ୍ପ୍ଲେକସ) ଅଛି ବୋଲି ତୁ ଅନେକ ଥର ଆକ୍ଷେପ କରିଛୁ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁ ସେଥିରୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବୁ ?

ରଞ୍ଜୁ—ତମେ ଭୁଲି ଯାଉଚ କାହିଁକି, ହେମଭାଇ ! ମୁଁ ବି ସେଇ ଅନାଥାଶ୍ରମର ପିଲା ! ମୁଁ ବି ତ ସହଜ ଭାବରେ ବଞ୍ଚି ପାରିଛି ।

ହେମନ୍ତ—ବଞ୍ଚିଛୁ, ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ କୃତି ଇଞ୍ଜିନିଅର୍ ଆଜି କୋଉ ଗ୍ଲାନିରେ, କାହା ଉପରେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ

ରାଜୁ—ହେମ ଭାଇ !

ହେମନ୍ତ—ତୋ'ର, ମୋ'ର ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମର ସମସ୍ତଙ୍କର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ନହେଲେ ଦାୟିତ୍ୱହୀନ ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାରକରି ଆଣି, ବଡ଼ ରାସ୍ତା ଉପରେ ହତ୍ୟା କରିବା ଦରକାର ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଜୀବନ ବଡ଼ ଲୋଭନୀୟ, ରେ ରାଜୁ । ମୃତ୍ୟୁ ବୋଧହୁଏ ସେଇଥିପାଇଁ ଏତେ ଭୟଙ୍କର ।

ରାଜୁ—ହେମଭାଇ । ତମେ କ'ଣ କେବେ ସହଜ ହବ ନାଇଁ ?

ହେମନ୍ତ—ସେ ତପସ୍ୟା ମୋର ନାହିଁ । ଟଙ୍କାଟିକ ରାଜୁ ପକେଟ୍‌ରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ Uncleଙ୍କୁ ଦେଇଦବୁ । (ଚାଲିଗଲା

ରାଜୁ—(ହେମନ୍ତ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ) ତମ ଭିତରେ ଶୋଇ ରହିଥିବା ମଣିଷଟା କ'ଣ କେବେ ଉଠିବ ନାଇଁ, ହେମ ଭାଇ ! ଭିତରକୁ ଗଲେ, ଠିକଏ ପରେ ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଆସିଚି ଗାୟତ୍ରୀ । ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା, ଦେଖିଲା ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥିବା ଖେଳନାକୁ । ଖେଳନାକୁ ଉଠେଇ ନେଇ ବସୁଚିରେ –

ଗାୟତ୍ରୀ—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ବ'ମ୍ବେରେ ଅଫ। କିଣିଥିବା ଖେଳନା ଏଠି କେମିତି ? (ଏତିକବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତକୁ କୋଳରେ ଧରି ଆସିଲେ ମନ୍ଦାକିନୀ, ପଛେ ପଛେ Uncle । ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତକୁ କୋଳରୁ ଖସାଇ ଦେଇ

ମନ୍ଦାକିନୀ— ଗାୟତ୍ରୀ !

ଗାୟତ୍ରୀ—(କିଛି ନକହି କେବଳ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତଙ୍କୁ ଓ ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କୁ ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ---(ସହି ନପାରି) କେମିତି ତୁ ଏଠିକି ଆସିଲୁ ? କିଏ ତତେ କହିଲା ମୁଁ ଏଠିକି ଆସିଚି ବୋଲି ? କହ ଉତ୍ତର ଦେ.........

ଗାୟତ୍ରୀ---(କିଛି ନକହି ଖାଲି ଦୁହିଁଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥାଏ)

ମନ୍ଦାକିନୀ---ନା–ନା–ତୁ ସେମିତି ଅନେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ-ନା---

ଗାୟତ୍ରୀ---ଅପା ।

ମନ୍ଦାକିନୀ---ତୁ କାହିଁକି ମତେ ନ ପଚାରି ଏଠିକି ଆସିଲୁ ? ମୋ ପଛରେ spy(ସ୍ପାଇ)ଗିରି କରିବାକୁ ତତେ କିଏ ପଠେଇଚି , ସୀତାକାନ୍ତ ?

ଗାୟତ୍ରୀ---ଘରକୁ ଚାଲ ଅପା ! ଭାଇ ତେଣେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ---ଠିକ୍ଏ ଆଗରୁ ଆପଣ କହୁଥିଲେ ନା, Uncle ! ମୁଁ ସହଜ ଆଉ ସରଳ ହେଲେ ସବୁକିଛିର ସମାଧାନ ହେଇଯିବ ? ଅସମ୍ଭବ । ଏକାବେଳକେ ଅସମ୍ଭବ ।

ଗାୟତ୍ରୀ---(ଦୃଢ଼ ଭାବରେ) ଅପା । ଘରକୁ ଚାଲ୍ । ଟାଣି ଟାଣି ନେଇଗଲା)

Uncle---(କିଛି ବୁଝି ନପାରି ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତଙ୍କୁ କୋଳେଇ ନେଇ ଯୀଶୁଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖକୁ ଯାଇ) Oh, Son of God ଓ, ସନ୍

ଅପ ଦେଓ) ପାଡ଼ିତ, ଦୁଃଖିତମାନଙ୍କୁ ତମେହିଁ ତ୍ରାଣ କରି ଆସିଛ ! ତା'ର ସମସ୍ତ ଅନ୍ତରକୁ ତମର ଦୀପ୍ତିରେ ଆଲୋକିତ କରିଛ । ପ୍ରତ୍ୟେକର ଅନ୍ତରକୁ ତମେହିଁ ଦେଖୁଛ, ପ୍ରଭୁ ! ସେଠି ଯଦି ଜଟିଳତା, ଗ୍ଲାନି, ଆଉ ପାପର ଅନ୍ଧକାର ଥାଏ, ତେବେ ତମର ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ କର । Amen !

ରଞ୍ଜୁ---(ଆସି) Uncle !

Uncle---Yes, son

ଅଷ୍ଟମ ଦୃଶ୍ୟ

—ମେସ୍ ଅଳନ୍ଦ—

(ଆଗେ ଆଗେ ହେମନ୍ତ—ପଛେ ପଛେ ଭିକାରୀ ବାଳକ ଆସିଲେ)

ହେମନ୍ତ—ତୋ' ବାପ ବୋଲି କେମିତି ଚହ୍ନିଲୁ ?

ବାଳକ—ସେ ମତେ ଚହ୍ନିଲା, ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—ଓଃ, ତା'ହେଲେ ଚହ୍ନି ପାରିଲା । କାଲଠୁଁ ଆଉ ମୋ ପାଖରୁ ଟଙ୍କା ନବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏଥର ତୁ ତୋ ବାପ ପାଖକୁ ଚାଲିଯା—

ବାଳକ—ଯାଇଥିଲି, ବାବୁ । ହେଲେ ତା' ପାଖରେ ଯୋଉ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମାଇକିନିଆ ଅଛି, ସେ ମୋତେ ମାରି ଗୋଡ଼େଇଲା ।

ହେମନ୍ତ—ତୋ' ମା' ପରେ ବି...! ଦେହର କ୍ଷୁଧା ପେଟର କ୍ଷୁଧାକୁ ବଳି ପଡ଼ିଲା ! ଚମତ୍କାର ଏଇ ମଣିଷ, ଆଉ ତା'ର ପ୍ରବୃତ୍ତି ।

ବାଳକ—ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—ହୁଁ, ତୋ' ବାପ କୋଉଠି ରହୁଚି ବୋଲି କହିଲୁ ?

ବାଳକ—ଷ୍ଟେସନ ପାଖ ସେଇ ଯୋଉ ଝଙ୍କା ବରଗଛଟା...... ସେଇଠି ।

ହେମନ୍ତ—ହୁଁ,···ଆଉ ତା' ନାଁଟା ହେଲା ଅରକ୍ଷିତ ।

ବାଳକ---ହଁ, ବାବୁ ।

ହେମନ୍ତ---ଅଚ୍ଛା, ତୁ ଥା---ସେ କଥା ମୁଁ ବୁଝିବ । (ହେମନ୍ତ ଚାଲିଗଲା, ବାଳକଟି ମଧ୍ୟ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଆସିଲେ ବଧୂବାବୁ, ପିଲାଟିକୁ ଦେଖି)

ବଧୂ---କଣ··ହେଇଗଲା ?

ବାଳକ---ହଁ, ବାବୁ !

ବଧୂ---ଆଉ କୋଉଦିନ ଗାଡିରେ ପଶୁଚୁ ?

ବାଳକ---ବାବୁ ! (କଣ୍ଟା ନବୁଝିଲା ଭଳି)

ବଧୂ---କୋଉଠି କ'ଣ ମାଲମତା ଅଛୁ, ଠଉରେଇଲୁଣି ? ଏଁ, ଅନେଇଚି କମିତି ? ଆବେ--- ଯାଉଚୁ ନା--- (ଭୟରେ ପିଲାଟି ଚାଲିଗଲା) ବପ୍ରବାବୁ ! ଆଜ୍ଞା, ଶୁଣୁଚନ୍ତି ?

ବପ୍ର---(ପ୍ରବେଶ କରି) ଆଜ୍ଞା, ମତେ ଡାକୁଥିଲେ ?

ବଧୂ---ଏ ମେସ୍‌ରେ ଆଉ ରହିହବନି ଦେଖୁଚି ।

ବପ୍ର—କାହିଁକି, ଆଜ୍ଞା ?

ବଧୂ – ଦେଖିଲେ ତ ଆପଣଙ୍କର ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ୍ ମେମ୍ବରଙ୍କ କୀର୍ତ୍ତି । ଯେତେ ସବୁ ଭକାଣ୍ଡ, ଅଲକ୍ଷଣା ଦଳକୁ ଆଣି ଘରେ ପୂରେଇଉଚନ୍ତି । କାଲି ଯଦି ମେସ୍‌ରୁ କଣ୍ଟା ଚୋରି ହୁଏ ?

ବପ୍ର —ସବୁ ସହିଯା'ନ୍ତୁ — ଏ ମେସ୍ ମୁହିଁ ଚାହିଁ ସବୁ ସହିଯା'ନ୍ତୁ ।

ବିଧୁ—କିଏ ସେ ମହାକବି ଯା ନାଁ ପତିତପାବନ ମେସ୍ ରଖିଥିଲା କେଜାଣି, ଏଠି ଖାଲି ପତିତମାନେ ରହୁଚନ୍ତି ସିନା, କିନ୍ତୁ କାହାରି ପାବନ ହଉନାହିଁ ।

ବିପ୍ର —(ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ) କଥା କ'ଣ କୁହନ୍ତୁ ତ, ବିଧୁବାବୁ ? ଆପଣଙ୍କ ଆକ୍ଷେପଟା କାହା ଉପରେ ଠିକ୍ ବୁଝି ହେଉନାହିଁ ?

ବିଧୁ—ହବ ଆଉ କାହା ଉପରେ ? ଯିଏ ଯାହାର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଏଠି ଚଳି ଯାଉଚି । ଇଚ୍ଛା କଲେ ପାଞ୍ଚ ଜଣଙ୍କୁ ଆଣି ଘରେ ପୂରେଇ ଦେଉଚି, ଘରୁ ବାହାର କରି ଦେଉଚି । କି ଚାଲି ଲାଗିଚି ଇଏ ?

ବିପ୍ର—ଓହୋ, ଘଟଣା ତା'ହେଲେ ଠିକ୍ ଏଇଠି ? ମେସ୍ ମେନେଜରୀର କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ଭିତରେ ମୁଁ ଆଜି ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣୁଚି । କିନ୍ତୁ କହିବେ କାହାକୁ ?

ବିଧୁ—କହିବେ କହିବେ କାହାକୁ ମାନେ ? ଆପଣ ମ୍ୟାନେଜରଟି ?

ବିପ୍ର—ହଁ, ମେନେଜର । ଯାହାର ଆକ୍ଷରିକ ଓଡ଼ିଆ କଲେ, ଦାସାନୁଦାସ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ମନର ଅସନ୍ତୋଷଟା ବୁଝୁଚି, ବିଧୁବାବୁ ! ହେମବାବୁ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଈର୍ଷା ହଉଚି ତ ?

ବିଧୁ—ଛି, ଛି କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ଆପଣ ?

ବିପ୍ର —(ହସି) ବୁଝିଲେ, ବିଧୁବାବୁ ! ମୁଁ ବି ପୁରୁଷ ! ଛାଡ଼ନ୍ତୁ, କହିବେ କାହାକୁ । (ଟିକିଏ ରହି) ହେମବାବୁଙ୍କ ତୁମ୍‌କୁ ପ୍ରାପ୍ତ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳା ଆସୁଚନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ଗାହଦାହ ହବା ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ବଧୂ--(ଇତଃସ୍ତତ ହୋଇ) ନାଇଁ, ମୁଁ ସେ କଥା କହୁନାହିଁ । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ଆମ ମେସ୍‌ରେ କେହି ନାରୀ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ବାହାର ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱାଭାବିକ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବା କଥା । ଧରନ୍ତୁ, ଆଜି ଯଦି ସେମିତି ଗୋଟାଏ କିଛି କେଲେଙ୍କାରି ହେଲା, ସେତେବେଳେ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ଭାଳିବ କିଏ ? କହନ୍ତୁ !

ବିପ୍ର---ଯାହାର ବୋଝ ସେଇ କେବଳ ବୋହିବ । ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହଉଚନ୍ତି କାହିଁକି ? କିନ୍ତୁ ଖବରଦାର, ମନର ରାଗଟା ମୋ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ, ହେଲେ । ହେମନ୍ତ ବାବୁ ଆଗରେ ଭୁଲରେ ସୁଦ୍ଧା କହିବେ ନାହିଁ ଟି ।

ବଧୂ—କାହିଁକି ?

ବିପ୍ର—ଆହା, ବୁଝୁନାହାନ୍ତି ? ହେମନ୍ତବାବୁ ଲୋକଟା ମୋଟେ ସୁବିଧାର ନୁହେଁ । ଯଦି କିଛି ବେଆଡ଼ା ଶୁଣେଁ, ତେବେ ଧାଉଁଜନା ମାଡ଼ ବସିବ ।

ବଧୂ—ଆପଣ କାହିଁକି ମ୍ୟାନେଜର ହେଉଚନ୍ତି, କହିଲେ ? ରୁକର ପୂଜାରୀମାନଙ୍କୁ ଡରିବେ । ମେମ୍ବରମାନଙ୍କୁ ଭୟ କରିବେ । ଏତେ ନରମ ହେଲେ ଚଳିବ ?

ବିପ୍ର—ଗରମ ହୋଇଚି, ଆଜ୍ଞା । କିନ୍ତୁ ଫଳ କିଛି ହେଲାନାହିଁ ।
(ଏଇ ସମୟରେ ଆସିଚି ମୀନାକ୍ଷୀ)

ମୀନା—(ବିପ୍ରଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି) ହେମନ୍ତବାବୁ ଅଛନ୍ତି ?

ବିପ୍ର—ଆରେ, ଆରେ, ନମସ୍କାର । ହେମନ୍ତ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି, ଭିତରକୁ ଯାʼନ୍ତୁ ।

ବିଧୁ—(ନିଜର ଆଧିପତ୍ୟ ଦେଖାଇବା ଭଳି) ଏ ଅସମୟରେ କୁଆଡ଼େ ଅସିଲେ, କୁହନ୍ତୁ ତ ? ଅପଣ ତ ଏମିତି ସମୟରେ କେବେ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ ?

ମୀନା—(ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ) ଦରକାର ନଥିଲେ ଏଠିକି ବା କାହିଁକି ଆସନ୍ତି, କୁହନ୍ତୁ ?

ବିଧୁ—(କୃତାର୍ଥ ହସ ହସି) ହେ-ହେ- ତାʼ ଯା କହିଲେ.....

ବିପ୍ର—ଆପଣ ଯାʼନ୍ତୁ, Madam ! କʼଣ ସେଥିରୁ ପାଇବେ ?

ମୀନା—ହଁ । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ)

ବିଧୁ—ଆସନ୍ତୁ ଯିବା, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉ ଯିବା ।

ମୀନା—ନାଇଁ, ଅପଣ କାହିଁକି ଅନ୍ଧାରେ କଷ୍ଟ କରିବେ ? ମୁଁ ଚାଲି ଯାଉଛି ।

ବିଧୁ—କଷ୍ଟ କʼଣ ? ଚାଲନ୍ତୁ । (ମୀନାକ୍ଷୀ ଯାଉଥିଲା—ପଛେ ପଛେ ବିଧୁ ମଧ୍ୟ ଯାଉଥିଲେ— ମୀନାକ୍ଷୀ ଭିତରକୁ ଯିବାମାତ୍ରେ ବିପ୍ରବାବୁ ବିଧୁଙ୍କୁ ପଛଆଡ଼ୁ ଟାଣିଧରି ଅଟକାଇ ଦେଲେ)

ବିଧୁ—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ଆଃ, ଇଏ କʼଣ କରୁଚନ୍ତି ?

ବିପ୍ର—ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ଚିତ ବିପଦରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଦେଲି ।

ବିଧୁ—ହୁଁ ।

ବିପ୍ର—ବିଧୁବାବୁ, ବିଛା ମନ୍ତ୍ର ନଜାଣି ସାପ ଗାତରେ କାହିଁକି ହାତ ଭର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି ?

ବଧୂ- -ଏ କଥା କହିବା ମାନେ ?

ଲ୍ଲପ୍ର--ହେମନ୍ତକୁ ଆପଣ ଆଜିଯାଏ ଚିହ୍ନିନାହାଁନ୍ତି, ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ । ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ପୁରୁଷର ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର ମୋଟେ ଧାରଣା ନାହିଁ ।

ବଧୂ—ଅଯଥା କଥାଗୁଡ଼ାକ କାହିଁକି କହୁଚନ୍ତି, କହିଲେ ?

ଲ୍ଲପ୍ର—ଅଯଥା ? ସୀତାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ରାମାୟଣ ହେଲା । ଜୁଲିଏଟ୍ ଯୋଗୁଁ ସେକସ୍‌ପିଅରଙ୍କର ମହାନାଟକ ରଚିତ ହେଲା । ହେଲେନ୍ ପାଇଁ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ରାଜ୍ୟ ଛାରଖାର ହୋଇଗଲା—ଆପଣଙ୍କ ଆଖି ସାମନାରେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଉଦାହରଣ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଆପଣ କହୁଚନ୍ତି କ'ଣ ନା—ଅଯଥା କଥା !

ବଧୂ---ଛି, ଛି, ଆପଣ ଏତେ ତଳକୁ ଖସିପାରନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ନଥିଲା । ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସାଧାରଣ ଶିଷ୍ଟାଚାରର ଭଦ୍ରତା ରକ୍ଷା କରି ଟିକିଏ କଥାବାର୍ତ୍ତା······

ଲ୍ଲପ୍ର— ସେଇ ଟିକିଏ ଗଡ଼ି ଯାଉ ଯାଉ ଅନେକ ଦୂରକୁ ଗଡ଼ିଯାଏ । ବାଘ ମୁହଁରୁ ଆହାର ଛଡ଼େଇ ନେଲେ ସେ କେମିତି ଭୀଷଣ ହୁଏ ଜାଣିଚନ୍ତି ? ଯାହା ଦେଖିବାର କଥା, ଦୂରରୁ ଦେଖନ୍ତୁ । ବିଛଣାରେ ଶୋଇ, ଆହା, ଉହୁ ହୋଇ ବିରହ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ହେମନ୍ତର ନିଜସ୍ୱ ବ୍ୟାପାର ଭିତରେ ନିଜକୁ ଜଡ଼ିତ କରି ଜୀବନର ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆସନ୍ତୁ ପିବା, ତାସ୍ ଖେଳିବା ! (ବଧୂବାବୁଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ଟାଣି ଟାଣି ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ)

ନବମ ଦୃଶ୍ୟ

—ମେସ୍‌ର ହେମନ୍ତର ରୁମ୍—

(ହେମନ୍ତ ଓ ମୀନାକ୍ଷୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା ରୁହୁଥାଏଁ)

ମୀନାକ୍ଷୀ—ତମେ କିଛି କହୁନା କାହିଁକି ହେମନ୍ତ ?

ହେମନ୍ତ— କହିବାର ଆଉ କ'ଣ କିଛି ବାକୀ ଅଛି ? ସେଦିନ ତମ ଘରେ ସମସ୍ତ କହିବା ଆଉ ଶୁଣିବାର ଅଭିନୟ ଶେଷ ହୋଇଛି ।

ମୀନା—(ବ୍ୟଥିତହୋଇ) ମୋ ମୁହଁର କହିବାଟା ତମ ପାଖରେ ଏତେ ବଡ଼ ସତ ହୋଇଗଲା ଯେ, ମନର କୁହିଁବା ତା'ପାଖରେ ଏତେ ମୂଲ୍ୟହୀନ ହୋଇଗଲା ?

ହେମନ୍ତ—ତମ ଆଉ ମୋ' ଭିତରେ ଆଜି ଯେଉଁ ପାଚେରି ଠିଆ ହୋଇଛି, ମୀନା, ତାକୁ ଲଙ୍ଘନ କରିବାର ଶକ୍ତି ମୋର ନାହିଁ । ଉପନ୍ୟାସର ଶେଷ ପରିଚ୍ଛେଦ ଭଳି ମୁଁ ଆଜି ତମ ପାଖରେ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ମୀନା—ବିଶ୍ୱାସ କର, ହେମନ୍ତ । ସେଦିନର ସେ ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ମୁଁ ଦାୟୀ ନୁହେଁ, ପରିସ୍ଥିତି ଦାୟୀ ! ସେମାନେ ମତେ

ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ କଲେ, ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ମନର କଥାଟାକୁ ତମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲି ।

ହେମନ୍ତ—ସେ କଥାକୁ ଆଲୋଚନା କରିବାର ବେଳ ଇଏ ନୁହେଁ । ତମେ ବରଂ ଆସ ।

ମୀନା—ହେମନ୍ତ ! ଅଭିମାନ କରିବାର ବୟସ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ? ମୁଁ ମୋର ଭୁଲ ଯେତେବେଳେ ବୁଝି ପାରିଲି, ତମେ ସେତେବେଳକୁ ଚାଲି ଆସିଚ । ତା'ପରେ ସ୍କୁଲରେ ତମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଚି, ଘରେ ତମ ଆସିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ବସିଚି । ନିରାଶ ହୋଇ ତମ ମେସ୍‌ରୁ ବି ଅନେକ ଥର ଫେରିଚି । ମୋ' ଭୁଲର କ'ଣ କ୍ଷମା ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଭୁଲ କରିଥିଲି, ମୀନା ! କାରଣ ମୋର ନିଜସ୍ୱ ଦୈନ୍ୟରେ ମୁଁ ତମ ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇଥିଲି !

ମୀନା—ହେମନ୍ତ ।

ହେମନ୍ତ—ଆଜି ବି ମୁଁ ମୋର ବାପ, ମା'ର ସନ୍ଧାନ କରୁଚି । ଯଦି ପାଏ, ତେବେ ସେଇଦିନ ଯାଇ ତମ ଆଗରେ ଠିଆ ହେବି । ତମେ ଯାଅ । ଚାଲିଯାଅ ।

ମୀନା—(ଚମକିପଡ଼ି) ତା'ମାନେ ? ତମ ବାପା, ବୋଉ···

ହେମନ୍ତ—ସେ ଦୁଇଟା ମୋ' ପାଇଁ ଇତିହାସର ଶବ୍ଦ, ମୀନା ! ଅର୍ଥ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ । ଶୁଣିବା ଛଡ଼ା ତା'ର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ମୁଁ ବୁଝିନାହିଁ ।

ମୀନା—ତା'ହେଲେ ଉଇ ଯାହା କହୁଥିଲି···

ହେମନ୍ତ---କ'ଣ କହୁଥିଲ ? ମୁଁ ପତିତ, ବେଶ୍ୟେ ସ୍ଥାନ, ଅନାଥା-ଶ୍ରମରେ ମୋର ଜନ୍ମ ?

ମୀନା---ତମେ କେମିତି ଜାଣିଲ ? ନା-ନା, ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ---ତମେ ମତେ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରିପାର, କିନ୍ତୁ କଥାଟା ମୃତ୍ୟୁପରି ବାସ୍ତବ ।

ମୀନା---କିନ୍ତୁ ଏ କଥାତ ତମେ ମତେ ଅନେକ ଆଗରୁ କହି ପାରିଥାନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ---ଛଳନାର ଆଶ୍ରୟ ତ ମୁଁ କେବେ ନେଇ ନାହିଁ, ମୀନା ? କେବେ କ'ଣ ତମେ ମୋର ପରିଚୟ ପଚାରିଛ ?···ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଶୁଣିଲ ? ମୁଁ କିଏ, ନିଜେ ବି ଜାଣେନା ! କାହାର ବଂଶଲତାର ମୁଁ ଏକ ପୁଷ୍ପିତ ଅନୁକ୍ରମ ନୁହେଁ । ଯୋଉଠି ମୋର ସୃଷ୍ଟି, ସେଇଠି ମୋର ବିଲୁପ୍ତି !

ମୀନା---ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜକୁ ଲୁଚେଇ ରଖି, ମୋର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲ ?

ହେମନ୍ତ---ମୀନା ! ! ମୁଁ ତମର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲି ?

ମୀନା---ହଁ, ହଁ, ତମେ ! ଜ୍ୱେର ଇଚ୍ଛାକରେ ସୃଷ୍ଟି ଯାହାକ ଜ୍ୱେର ହେଇଯା'ନ୍ତି । ତମେ ବି ଚାହିଁଥିଲ ,ମତେ ଗୋପନରେ ଷଡ଼-ଯନ୍ତ୍ର କରି ତମରି ଭଳି ଗଢ଼ିବାଏ··

ହେମନ୍ତ---Stop, Stop, ମୀନା !

ମୀନା-- ତମ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଅଶାନ୍ତର ପରିଣତି ବା ଭବିଷ୍ୟତର ସାନ୍ତ୍ୱନାବିହୀନ ଅସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ନେଇ ଗର୍ବ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ, ହେମନ୍ତ ।

ହେମନ୍ତ---ହଁ, ମୀନା ! ତମେ ଠିକ୍ କହୁଚ । ମତେ ନେଇ ଗର୍ବ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ । ଆସିବାରେ ମୋର ଆଡ଼ମ୍ବର ନଥିଲା, ଚାଲିଯିବାରେ ବି ଧ୍ୱନି ନଥିବ । ତମେ ଫେରିଯାଅ ।

ମୀନା---ହେମନ୍ତ, ମୁଁ ଭୁଲ କରିଚି । ତମକୁ ଉଚ୍ଚ ଆସନ ଦେଇ ମୁଁ ଭୁଲ କରିଚି । ଦୁଇ ତି ଦିନେ ତମେ ମତେ ଧୀରେ ଧୀରେ ତମର ଆସନକୁ ଟାଣି ନେଇଥା'ନ୍ତ ।

ହେମନ୍ତ---ହଁ, ମୀନା ! ଏ ଅପବାଦ ଦବାର ଅଧିକାର ତମ-ମାନଙ୍କର ଅଛି । କାରଣ, ତମେ ହେଉଚ ସାମାଜିକ ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମର ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧିତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ । ଆଜି ଠିଆ ହେଇ ରହିଲ କାହିଁକି ? ଯାଅ---!

ମୀନା---ତମେ ମୋର ଏ ସର୍ବନାଶ କାହିଁକି କଲ, ହେମନ୍ତ ? ଏ ସର୍ବହରା ମନ ନେଇ ମୁଁ ଆଉ କାହା ଆଗରେ ଠିଆ ହେବି ?

ହେମନ୍ତ—ଯାଅ । ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ତମର ସେଇ ସମାଜକୁ ପଚାରିବ । ଏ ଲୁହର ଦୁର୍ଦଶା ସେଇମାନଙ୍କ କହିବ, ଯୋଉମାନେ ତମକୁ ଆଦରରେ କୋଳେଇ ନେବେ । (ମୀନା ଚାଲିଗଲା) ଯାଅ ମୀନା, ତମକୁ ଅଟକାଇ ରଖିବାର ଶକ୍ତି ଆଜି ମୋର ନାହିଁ । କାରଣ ସତ କହି ମୁଁ ଦାନବ

ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ମିନ୍ତି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦେବତାର ଅନୁନୟ କରି ପାରିବି ନାହିଁ (ଏତିକିବେଳେ ରାଜୁ ଆସିଲା)

ରାଜୁ---ମୁଁ ତୁମକୁ କହିଥିଲି ନା, ହେମନ୍ତ, ଦିନେ ତୁମେ ଏ ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ? ଆଜି ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଲ ତ ? ତୁମର ପରିଚୟପତ୍ର ସେଇ ମହିମମୟୀ ମହିଳାଙ୍କ ଆଗରେ ଦାଖଲ କଲାମାତ୍ରେ, ସେ କେମିତି ତୁମଠୁ ଦୂରେଇ ଗଲେ ?

ହେମନ୍ତ---ହଁ, ରାଜୁ ! ତା' ପାଖରେ ମୁଁ ହାତ ପତେଇ ଥିଲି । ତାର ଦୟା, ଆଉ ଅନୁକମ୍ପାକୁ ଅଞ୍ଜଳି ଭରି ତୋଳି ନବାପାଇଁ; କିନ୍ତୁ ସିଏ ଘୃଣାରେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଚାଲିଗଲା । ହେମନ୍ତର ସମସ୍ତ କୋମଳ ପ୍ରବୃତ୍ତି, ମୀନାକ୍ଷୀର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଗଲା । ଏଥର ନିହାତି ନିର୍ମମ, ନିଷ୍ଠୁର ହେମନ୍ତର ପରିଚୟ ତୁ ପାଇବୁ ।

ରାଜୁ-- ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ, ତମେ ହୁଏ ତ ଆହୁରି ବେଆଇନ୍ କାମ କରି ଧ୍ୱଂସ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଯିବ ।

ହେମନ୍ତ-- (ଜୋରରେ ହସି ଉଠି) ବେଆଇନ୍ । ଆଇନ୍‌ର ଶୃଙ୍ଖଳ ମୁଁ ମାନେନା, ରାଜୁ ! ମୁଁ ନିଜେ ଗୋଟାଏ ବେଆଇନ ସୃଷ୍ଟି । ଏଇ ବେଆଇନ ଜନ୍ମ ହବାଠାରୁ ସବୁ ଆଇନ୍‌କୁ ମୋ' ହାତର କ୍ରୀଡ଼ାନକ କରିଛି । I hate law, and law makers both ! (ଆଇ ହେଟ୍ ଲ, ଆଣ୍ଡ୍ ଲ ମେକରସ୍ ବୋଥ୍)

ରଜୁ—ହେମଭାଇ ! ଆଗୁନ୍‌କୁ ତମେ ନିଜ ହାତକୁ ନିଅ ନାହିଁ । ତାର ପରିଣାମ ଯେ କେତେ ଭୟଙ୍କର ହବ, ସେ ହିସାବ ରଖିଚ ?

ହେମନ୍ତ—ହିସାବ କରି ବାଟ ଚାଲିବାର, ହିସାବୀ ବୁଦ୍ଧି ନେଇ ମୁଁ ଜନ୍ମ ହୋଇନାହିଁ, ରଜୁ !

ରଜୁ—ବେଶ୍, ନିଅ ଏ ଟଙ୍କା । (ଟଙ୍କାତକ ପକେଟରୁ ବାହାର କରି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖିଦେଲେ)

ହେମନ୍ତ—ଏ ଟଙ୍କା ? ?

ରଜୁ—ହଁ, ତମ ଦେଇଥିବା ଆଠଶହ ଟଙ୍କା Uncle John ନେଲେ ନାହିଁ, ଫେରେଇ ଦେଲେ ।

ହେମନ୍ତ—କାହିଁକି ?

ରଜୁ—ସେ କଥା ତମେ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବ । ସେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସୁଚନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—କ'ଣ ହୋଇଚ ?

ରଜୁ—ଏ ଟଙ୍କା ତମେ କୋଉଠୁ ପାଇଲ, ତା'ର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିବ, ହେମଭାଇ ! ମୁଁ କିନ୍ତୁ Uncle John ଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିଲି ନାହିଁ ! କାହିଁକି ତମ ମୁଣ୍ଡରେ ଏ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ପଶିଲା ?

ହେମନ୍ତ—ଏ କଥା ତୁ କହୁଚୁ ରଜୁ ? ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଗଛ ମୂଳରେ ପଡ଼ି ଜୀବନ ଦବା ଆଗରୁ ଆମେ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ନିଆ ହେଲୁ । କହିପାରିବୁ, ଏଇ ଭଳି ଏକ ଅଭିଶପ୍ତ ଜୀବନ

ନେଇ, ସୃ'ଠାରୁ ଭଲ ବୃତ୍ତି କରିବାର ଅଧିକାର ଆମର ଅଛି କି ?

ରାଜୁ—(ଦୃଢ଼ଭାବରେ) ହଁ ଅଛି, କାରଣ ସବୁ ପରିଚୟ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଆମର ଆଉ ଗୋଟାଏ ମାତ୍ର ପରିଚୟ ଅଛି, ଯେ, ଆମେ ମଣିଷ ।

ହେମନ୍ତ—(ବିଦ୍ରୂପ କରି) ମ-ଣି-ଷ ? ଏଇ ପରିଚୟ ନେଇ ତୁ କେବେ ଦୁନିଆ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଚୁ ? ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ନିଜକୁ କେବେ ତୁଳନା କରିଚୁ ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ କରିଚି । ବାରମ୍ବାର କରିଚି ! ତା'ପରେ ଜାଣିଚି, ମୋର ମୂଲ୍ୟ କେତେ ?

ରାଜୁ—ହେମଭାଇ ! ଆମ ଜନ୍ମର କଳଙ୍କ କ'ଣ ଆମର ବାକି ଜୀବନଟାକୁ ଏମିତି କଳଙ୍କିତ କରୁଥିବ ?

ହେମନ୍ତ—ତା'ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା ନାହିଁ, ଭାଇ । (ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଫଟୋ ବାହାର କରି) ଦେଖ୍, ଚିହ୍ନିଚୁ ସେ କିଏ ?

ରାଜୁ—(ଫୋଟ ଖଣ୍ଡିକୁ ଦେଖି, ହେମନ୍ତକୁ ଚାହିଁଥାଏ)

ହେମନ୍ତ—ସିଏ ମୋର ଅଦୂରଦର୍ଶୀ ବାପ, ମୋର କୁମାରୀ ମା'ଙ୍କୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରି, ସେ ଦେଶାନ୍ତରୀ ହେଲା । ଆଉ ମୋର ମା, ମତେ Uncle John ଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ, ବାପର ଏକମାତ୍ର ଚିହ୍ନ ଏଇ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ, ଲଜ୍ଜାରେ, ଦୁଃଖରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲା ।

ରାଜୁ—ହେମଭାଇ !

ହେମନ୍ତ—ଏ ଗଳ୍ପ କହିଲା ବେଳକୁ ଲଜ୍ଜାରେ ମୋର କଣ୍ଠରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଯାଉଚି ରଞ୍ଜୁ ! କିନ୍ତୁ ଯେତେ ଅପ୍ରିୟ ହେଲେବି ସତ କଥା ସବୁବେଳେ ସତ । Uncle ଙ୍କ ପାଖରୁ ଏ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକ ଉଦ୍ଧାର କଲାବେଳକୁ ମୋର କ'ଣ ଇଚ୍ଛା ହଉଥିଲା ଜାଣୁ ? ସାରା ଦୁନିଆଁ ଖୋଜି ମୁଁ ତାକୁ ବାହାର କରନ୍ତି; ପିତୃହନ୍ତାର ଅପବାଦ ପାଆନ୍ତି ପଛେ, ସେ ଲୋକଟାର ରକ୍ତରେ ମୁଁ ହାତ ଧୁଅନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜୁ—ଆଉ ସେଇଥି ପାଇଁ ତମେ ଇମିତି ଧୂମକେତୁ ଭଳି ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି କରି ବୁଲୁଥିବ ?

ହେମନ୍ତ—ଅଲବତ୍ କରିବ । ତା' ନହେଲେ ଏ ଦାୟିତ୍ୱଜ୍ଞାନହୀନ ବାପ ମା'ମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ଦବ କିଏ ?

ରଞ୍ଜୁ—ତମେ ଯୋଉ ଭୁଲ କରୁଚ, ତା'ର ଶାସ୍ତି ବଡ଼ କଠୋର, ହେମନ୍ତଭାଇ ।

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଜାଣେ ରଞ୍ଜୁ, ଏବେ ବି ପୋଲିସ ରେକର୍ଡ଼ରେ ମୋ' ନାଁ ଅଛି । ସହରର ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସଙ୍କ ଦଳରେ ମୋର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହାତ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ନାଚାର ରଞ୍ଜୁ । (ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ Uncle John ଆସିଚନ୍ତି ଯେମିତି କି ଖୁବ୍ ଗମ୍ଭୀର ସେ ମନେ ହଉଥାନ୍ତି)

Uncle—ତମ ଟଙ୍କା ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଫେରି ପାଇଥିବ ହେମନ୍ତ ?

ହେମନ୍ତ—କିନ୍ତୁ Uncle । ଏ ଟଙ୍କା ଆପଣ ଫେରେଇ ଦେଲେ କାହିଁକି ?

Uncle—ରଞ୍ଜୁ ପାଖରୁ ସବୁ ଶୁଣିଚି ନିଶ୍ଚୟ ।

ହେମନ୍ତ—କିନ୍ତୁ Uncle ! ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଚି, ଆପଣ ଏ ଟଙ୍କାତକ ନିଅନ୍ତୁ ।

Uncle—My child (ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) ! ଅନାଥାଶ୍ରମ charity (ଚ୍ୟାରିଟି)ରେ ଚଳେ । Institution (ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁସନ୍)କୁ ଚଳେଇବାପାଇଁ ଟଙ୍କାର ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ଏ ଟଙ୍କା ତମେ କୋଉଠୁ ଆଣିଚ, ତା'ର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ନ ପାଇଲେ·········

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି ।

Uncle—(ଚମକିପଡ଼ି) No, No, my child, (ନୋ, ନୋ, ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) You cant do that (ୟୁ କ୍ୟାଣ୍ଟ ଡୁ ଦ୍ୟାଟ୍)

ହେମନ୍ତ—ମୋର ଏ ସ୍ଖଳନ ଆପଣଙ୍କ ଆଖିରେ ଖୁବ୍ କଳଙ୍କ ଧରା ପଡ଼ିଗଲା Uncle ! କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତରାଳରେ କେତେ ଯେ ଏମିତି ଚରିତ୍ରହୀନ ଯୁବକ ଅନ୍ତଦାହରେ ଜଳି ପୋଡ଼ି ମରୁଛନ୍ତି, ତା'ର ହିସାବ ରଖିଛନ୍ତି ?

Uncle—ତମେ ଯଦି ଅନ୍ତଦାହରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଚ, ତେବେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଦରେ ଶରଣ ନିଅ !

ହେମନ୍ତ—ଈଶ୍ୱର ! ଈଶ୍ୱର ! ନିଜ ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବାପାଇଁ ମଣିଷ ହାତ ତିଆରି ଗୋଟାଏ ଭ୍ରାନ୍ତି ।

Uncle—You regret for the coment, my boy (ୟୁ ରିଗ୍ରେଟ୍ ଫର ଦି କମେଣ୍ଟ ମାଇଁ ବୟ) ଏକଥା ପାଇଁ ତମେ ଅନୁତାପ କର । ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଣିଷ ବଦଳି

ଯାରେ । ନହେଲେ Allegory (ଏଲେଗୋରି) Parable (ପାରବୁଲ୍)ର ମାନେ କିଛି ହୁଏନାହିଁ । ଯୁଗ ଯୁଗରୁ ପ୍ରଚ୍ଛର ହୋଇ ଆସିଥିବା ସୁସମାଚ୍ଛରର ଅର୍ଥ କିଛି ହୁ ଏନାହିଁ । Man is man changeth fron every now ard then (ମେନ ଇଜ୍ ମେନ୍ ଚେଞ୍ଜେଥ୍ ଫ୍ରମ୍ ଏଭ୍ରି ନାଁଓ ଆଣ୍ଡ ଦେନ ।) ତମେ ନିଜକୁ ସଂଶୋଧନ କର ।

ହେମନ୍ତ—ମଣିଷ ବଦଳେ, ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବଦଳି ଯାରେ ? ଭୁଲ୍, ବଡ଼ଠ ଭୁଲ । ସେ ସୁସମାଚ୍ଛରର ମାନେ କିଛି ହୁଏନା । Allegory, Parable (ଆଲେଗୋରି, ପାରାବୁଲ୍) ଏସବୁ ପୁରାଣର ଉପକଥା ।

Uncle—My dear child (ମାଇଁ ଡିଅର ଚ୍ଛଇଲ୍ଡ) ମୋ'ର ଶିକ୍ଷାର ଶେଷ ଦରିଛି କ'ଣ ଏଇଯା ? ଏଇ ଆଶାରେ କ'ଣ ତମମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତ୍ର କଢ଼ରୁ ଉଠେଇ ଆଣି ମୁଁ ମଣିଷ କରିଥିଲି ? [ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି] ଈଶ୍ୱର ତମର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ·····(ଯାଉଥିଲେ)

ହେମନ୍ତ—କିନ୍ତୁ, ଏ ଟଙ୍କା··· ?

Uncle—ତମର ଏ ଟଙ୍କା ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—(ଉଦ୍ଧତ ଭାବରେ) ଭୁଲ କରୁଚନ୍ତି, Uncle । ମୋ' ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କାର ମାୟା ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନେଇଯା'ନ୍ତୁ । ପୂରା ଆଠଶହ ଟଙ୍କା । କୌଣସି ଦାତା ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଦବ ନାହିଁ

Uncle—[ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗୃହିଁ, ପୁଣି ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ) You pray Him, son. He may forgive you [ୟୁ ପ୍ରେ ହିମ୍ ସନ୍, ହି ମେ ଫରଗିଭ୍ ୟୁ] ଗୃଲିଗଲେ)

ହେମନ୍ତ—(ହସି ଉଠି) ଦେଖିଲୁ, ଦେଖିଲୁ ରଜ୍ଞୁ ! ବୋକା ପାଦ୍ରୀଟା ଟଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଚୃଲିଗଲା । ପଶିଚମ୍ପୃସ୍ଥାନ ହେମନ୍ତର ହାତ ବାଜି ଟଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ବୋଧହୁଏ ବିଷାକ୍ତ ହୋଇଗଲା ।

ରଜ୍ଞୁ—ଅନାଥାଶ୍ରମରୁ ବାହାରିବା ଦିନ ତମେ କହିଥିବା ସେଇ ଆଦର୍ଶ କଥା ତମର ମନେ ପଡ଼େ, ହେମଭାଇ ? ତମେ କହିଥିଲ ନା, ଯାହା କିଛି ଅଶୁଭ, ଯାହାକିଛି ଅଶୁଚି, ସେ ସବୁକୁ ତମର ବଳିଷ୍ଠ ବାହୁରେ ଧୋଇ ପୋଛି ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦେବ ।

ହେମନ୍ତ—ସେ ଦିନର ହେମନ୍ତ ମରି ଯାଇଛି, ରଜ୍ଞୁ । ଅନାଥାଶ୍ରମର ଗୃରିକାନ୍ଥ ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ରହି ସେ ଦିନର ହେମନ୍ତ, ଅନେକ କିଛି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲା । ଆମ ଜନ୍ମର ଇତିହାସଟା କାହିଁକି ଭୁଲି ଯାଉଚୁ ? ଆମେ କାହାର କାମନାର ସ୍ମୃତି ବହନ କରିଚୁ । କାହାର ଗୋଡ଼ ଖସି ଯିବାର ସାକ୍ଷୀ ହୋଇ ରହିଚୁଁ ? କାହାର ବା ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆମରି ଉପର ଦେଇ ଗଡ଼ି ଯାଇଛି । ଶୁଣ୍ ରଜ୍ଞୁ, ପାଦ୍ରୀଟା ବୋକା, ତୁ ବି ସେମିତି ବୋକାମୀ କର୍ ନା ।

ରଜ୍ଞୁ—ମତେ ତମେ କ୍ଷମାକର, ହେମଭାଇ । ତମ ଆଖିରେ ମୁଁ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଅପଦାର୍ଥ ହୁଏ ପଛେ, କିନ୍ତୁ କର୍ମକୁଶଳତାର ଆଳ ଦେଖେଇ ମୁଁ ତଳକୁ ଖସି ପାରିବି ନାହିଁ । ସତ୍ୟ, ଶିବ,

ସୁନ୍ଦରର ପୂଜା କର ତମେ ଜୀବନକୁ ମୁଁ ସୁସ୍ଥ ଆଉ ସୁନ୍ଦର କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ତମେ ମତେ କ୍ଷମା କର [ଚାଲିଗଲା]

ହେମନ୍ତ—ଶୁଣିଯା ରାଜ୍ ! ସତ୍ୟ ଉପାସକମାନଙ୍କ ବଦ୍ରୂପ କରି Kippling [କିପ୍ଲିଙ୍ଗ୍] କ'ଣ କହିଚନ୍ତି—True believers ! decency is a fraud and sham ! (ଟ୍ରୁ ବିଲିଭରସ୍ ! ଡିସେନ୍ସି ଇଜ ଏ ଫ୍ରଡ଼ ଆଣ୍ଡ ଶାମ) ଠୋ ଠୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ—ହସ ଭିତରେ ପଶି ଆସିଲେ ଗାୟତ୍ରୀ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ହେମନ୍ତ ବାବୁ ।

ହେମନ୍ତ—(ଶ୍ଳିଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ) ଏଁ, କୁଆଡ଼େ ଆସିଛନ୍ତି ?

ଗାୟତ୍ରୀ—(କଠିନ କଣ୍ଠରେ) ଗୋଟାଏ ମୀମାଂସା କରିବାକୁ ?

ହେମନ୍ତ—ମୀମାଂସା ? କଣ କହୁଚନ୍ତି, ଆପଣ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ମୁଁ ଯାହା କହୁଚି, ଆପଣ ତା' ଖୁବ୍ ଭଲଭାବରେ ବୁଝି ପାରୁଚନ୍ତି ।

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ମୂଳରୁ ଭୁଲ୍ କରୁଚନ୍ତି, ଗାୟତ୍ରୀ ଦେବୀ ! ଆପଣ ଯାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ସିଏ ନୁହେଁ !

ଗାୟତ୍ରୀ—ହେମନ୍ତବାବୁ, ମୁଁ ମନ୍ଦାକିନୀ ଭଳି ଝିଅ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣେ, ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ହେମନ୍ତ—(ହଠାତ୍ ହସି ଉଠିଲେ) Allright (ଅଲରାଇଟ୍) ଆପଣ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି ?

ଗାୟତ୍ରୀ—କୁହନ୍ତୁ ? କେତେହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ଚଳିବ ? କେତେହେଲେ ଆପଣ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରିବେ ?

ହେମନ୍ତ---ଆପଣ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ଓଡ଼ିଆରେ କଥା କହୁଚନ୍ତି ତ ? କାହିଁ ? ମୁଁ ତ ଏସବୁ କଥାର ବର୍ଣ୍ଣେ ବି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । Check your appointment, madam (ଚେକ୍ ଇୟୋର ଆପଏଣ୍ଟ୍‌ମେଣ୍ଟ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍) ହଠାତ୍ କୌଣସି ଜାଗାରେ ଆପଣଙ୍କର ଭୁଲ ହୋଇ ଯାଇଚି

ଗାୟତ୍ରୀ---ଆପଣ କାହିଁକି ଭାବୁଚନ୍ତି ଯେ, ମୁଁ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ ବୋଲି ?

ହେମନ୍ତ—ଆଚ୍ଛା, ଧରିନେଲି, ଆପଣ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଅନେକ କିଛି ଜାଣିଚନ୍ତି । ସେଇଥିରୁ ହେଲା କ'ଣ ? ଆମେ ଆସି କୋଉଠି ପହଞ୍ଚିଲୁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ଅପା ହୁଏ ତ ଭୁଲ କରି ପାରିଥାଏ ! କିନ୍ତୁ ସେଇ ଭୁଲରେ ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ଭାଗ ନାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ – ଗାୟତ୍ରୀ ଦେବୀ ! ସର୍କସର ଖେଳାଳୀ ମୁଁ ନୁହେଁ; ବରଂ 'ରିଂ' ମାଷ୍ଟର । ମୁଁ ଖେଳେଇ ଜାଣେଁ । ଖେଳେ ନାହିଁ । ମତେ ଆପଣ କ'ଣ କରିବାକୁ କହୁଚନ୍ତି ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି ଗୋଟାଏ କରିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ କାହିଁକି ନକ୍ସେ ଭୁଲି ଯାଉଚନ୍ତି ଯେ, ଆପଣ ବି ଦିନେ ସଂସାର ବାନ୍ଧିବେ । ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର ନେଇ ନୀଡ଼ ରଚନା କରିବେ ।

ହେମନ୍ତ—(ହଠାତ୍ ଜଳିଉଠି) କାହିଁକି ଆସିଚନ୍ତି ଆପଣ ମୋର ଦୟା ଉଦ୍ରେକ କରିବାକୁ ? ମୋର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରତି ବିଦ୍ରୂପ କରି ମତେ ଆହୁରି ବିକ୍ଷିପ୍ତ କରିଦେବାକୁ ? ଯାନ୍ତୁ— ଚାଲିଯା'ନ୍ତୁ ଆପଣ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଆପଣ କ'ଣ ଭାବୁଚନ୍ତି ଏମିତି ତିଳ ତିଳ କରି ତା'ର ରକ୍ତ ଶୋଷଣ କରୁଥିବେ ! ଆଉ କିଏ ମୁହଁ ବନ୍ଦକରି ସହି ଯାଉଥିବ ?

ହେମନ୍ତ—ତା' ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ) ଅଛି । ସେଇ କଥାଟାହିଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେଇ ଦବାକୁ ଆସିଚି !

ହେମନ୍ତ—ମତେ ଜଣେଇବା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ ! କିନ୍ତୁ ଅସୁବିଧା କ'ଣ, ଜାଣନ୍ତି ? ଏ ସବୁ ବିଷୟ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ କାହାର ସାହସ ହୁଏନା ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଜାନୁଆର ! (ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

ହେମନ୍ତ— ହଁ, ଶୁଣିଯାନ୍ତୁ । Installment (ଇନ୍ଷ୍ଟଲମେଣ୍ଟ)ର ତାରିଖଟା ପାଖେଇ ଆସିଲାଣି । ଆପଣଙ୍କ ଭଉଣୀକୁ ଟିକିଏ ମନେ ପକେଇ ଦେବେ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଉଃ, କି ନିଷ୍ଠୁର ଆପଣ ?

ହେମନ୍ତ—ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁରତା ଦେଖି ଆପଣ ଶିହରି ଉଠୁଚନ୍ତି ? ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ମୁଁ ଆହୁରି ନିଷ୍ଠୁର ହେଇପାରେ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ହେମନ୍ତବାବୁ ! ଆପଣ ତା' ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଅତ୍ୟାଚାର କରିଛନ୍ତି । ଏଥର ତାକୁ ମୁକ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ? ଦୟା କରନ୍ତୁ ?

ହେମନ୍ତ—ଦୟା ? ମତେ ତ କେହି ଦୟା କରି ନାହାନ୍ତି ? ମୁଁ କାହିଁକି କାହାକୁ ଦୟା କରିବି ? ହେମନ୍ତ ପାଖରେ ସେ ଶବ୍ଦ ଏକାବେଳକେ ଅର୍ଥହୀନ !

ଗାପୂସୀ—କେଶ୍, କୁହନ୍ତୁ ? ଏକକାଳୀନ କେତେହେଲେ ଆପଣ ଚରଦନ ପାଇଁ ଶାନ୍ତ ହେବେ ? (ବ୍ୟାଗ୍ ଖୋଲିଲେ)

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଏତେ ବୋକା ନୁହେଁ, ଗାପୂନୀ ଦେଈ ? ଜଣ ନ ରୁ ସୁନାଅଣ୍ଡା ଦଉଥିବା ହଂସକୁ ସୁନା ଲୋଭରେ ଏକାଥରକେ ମାରିଦେବ ! (ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସି ଉଠିଲେ)

ଗାପୂସୀ—(ଦୁଃଖ ଓ ଅପମାନରେ ସେ ହସକୁ ସହିପାରିଲେ ନାହିଁ ଚାଲିଗଲେ ହେମନ୍ତ କିନ୍ତୁ ସେଇମିତି ହସୁଥା'ନ୍ତି)।

ଡ୍ରପ୍

ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ

୧ମ ଦୃଶ୍ୟ

—ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କ ଘର—

(ହେମନ୍ତ ପ୍ରବେଶ କରି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ଯେମିତି କାହାକୁ, ଟିକଏ ପରେ ଆସିଲେ ମନ୍ଦାକିନୀ

ହେମନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—କିଏ ? ଓ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ।

ହେମନ୍ତ—ଗାୟତ୍ରୀ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଖବରଟା ପାଇଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(କ୍ଲାନ୍ତ ଓ ଅବସନ୍ନ ଭାବରେ) ପାଇଛି । ହେଲେ ମୋ ପାଖରେ ତ କିଛି ନାହିଁ ହେମନ୍ତବାବୁ । ମୁଁ ଆଜି ଏକାବେଳକେ ନିଃସ୍ୱ !

ହେମନ୍ତ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ମୁଁ ସେଇ ସ୍ଲୋଗାନ ଶୁଣିଛି Madam; କିନ୍ତୁ କିଛି ନା କିଛି ନେଇ ଫେରିଛି । ନିରାଶହୋଇ ଫେରିଲେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଖିପଣ ହେଇ ଉଠେଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ – ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆଜି ଏକାବେଳକେ ଅପରାଗ । ମୋ ସ୍ୱାମୀ ମତେ ଘୃଣା କରୁଛନ୍ତି, ଭଉଣୀ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି । ମୋ' ନାଁରେ ଡିପୋଜିଟ୍ ଦେଇଥିବା ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ସୀତାଙ୍କ ନାଁରେ ନାଁକୁ transfer (ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍) ହୋଇ ଯାଇଛି । ମୋର ସମସ୍ତ ଗହଣା ଲିଷ୍ଟ (list) ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ହେମନ୍ତ – ଶୁଣନ୍ତୁ, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ । ଟଙ୍କାଟା ଦେଇ ପାରିବାର ଶକ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ନ ଥିଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଦ୍ୱାର ସୁଦ୍ଧା ମାଡ଼ି ନ ଥା'ନ୍ତି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣଙ୍କର ପାଦ ଧରୁଛି, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ହାତ ଧରି ମିନତି କରୁଛି, ମତେ ଆପଣ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଅନ୍ତୁ—କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ମତେ ନିଷ୍ଠୁର କହି ପାରନ୍ତି, ହୃଦୟହୀନ କହି ପାରନ୍ତି ; କିନ୍ତୁ ମୋର ବି ହୃଦୟ ଥିଲା, ଦୟା ମାୟା ସବୁ ଥିଲା । ଗୋଟାଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଭୋର ହୋଇ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲି, ଭଲ ହେବି, ଶାନ୍ତ ହେବି । ସେଦିନ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରି ଯାଇଥିବା ଭୁଲଗୁଡ଼ାକ ମୁଁ ଅନୁତାପ କରି ଭୁଲି ଯିବାକୁ ବସିଲି । କିନ୍ତୁ କିଛି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଶୁଖି ଯାଇଥିବା କ୍ଷତକୁ କେଞ୍ଚି କେଞ୍ଚି ପୁଣି ମତେ ଲହୁ ଲୁହାଣ କଲେ । ମୁଁ ପୁଣି ନିଷ୍ଠୁର ହେଲି, ନିର୍ମ୍ମମ ହେଲି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଅନେକ କିଛି କରି ପାରିବେ । ମୋର ସମସ୍ତ ଅତୀତ ଆଉ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇ ପାରିବେ । ସଜାଡ଼ି ବି ଦେଇ ପାରିବେ । ସବୁ ଜାଣି

ସୁଦ୍ଧା ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ଭିକାରୁଣୀପରି ଠିଆ ହୋଇଚି । ଆପଣ ମତେ ଦୟା କରନ୍ତୁ, ମତେ ଶାନ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ !

ହେମନ୍ତ—(ନିସ୍ପୃହ ଭାବରେ) ନାଁ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଆତଙ୍କରେ) ହେମନ୍ତ ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—ଦୟା, କ୍ଷମା ଏ ସବୁର ନାଁ ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ଆହୁରି ନିର୍ମମ ହେବି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ତା ହେଲେ ସବୁ ଦୋଷ କ'ଣ ମୋ'ରି ? ସବୁ କଳଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କ'ଣ ମୁଁ ଏକା ?

ହେମନ୍ତ—ସେ କଥା ଆପଣ ନିଜେ ଜାଣିଥିବେ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଯିଏ ମତେ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ କଲା, ପୁରୁଷର ଆକୃତି ନେଇ ଯିଏ ମୋର ଶୁପ୍ତ ନାରୀତ୍ୱର ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରରେ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତକରି ମତେ ଉଠେଇଲା, ଅପରିଚିତ କାମନାର କାନରେ ଅନୁରାଗ ଆଉ ଉପଭୋଗର ଗୁଞ୍ଜନ ତୋଳି ଯିଏ ମତେ ସ୍ୱାର୍ଥୀ କଲା, ତାର କ'ଣ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ? ନା ସିଏ ପୁରୁଷ ବୋଲି ଆପଣଙ୍କ ପୁରୁଷ ଆଖି ତା' ପ୍ରତି କ୍ଷମାଶୀଳ ହୋଇ ଉଠିଚି ?

ହେମନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆଉ ଯୋଉ Society (ସୋସାଇଟି) ନିଜକୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ, ଲୋଭନୀୟ କରିବା ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କରିବାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦିଏ, ପ୍ରଗତି ନାଁରେ ଯୁବକ ଯୁବତୀର ଅବାଧ ମିଳାମିଶାକୁ ଅଖିବୁଜି ଗ୍ରହଣ କରେ, ସିଏ ବି କ'ଣ ଦୋଷୀ ନୁହେଁ ?

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ; ଏ ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ମୁଁ ଏଠିକି ଆସିନାହିଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆଉ ସେଇ ବାପ ମା, ଯୋଉମାନେ ଶାସନ କରିବା ଠି ଦୂରେ ଥାଉ, ବରଂ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି ?

ହେମନ୍ତ—କିନ୍ତୁ ସବୁ ଦୋଷପାପ ସେଇ ଜଣକ ଉପରେ ହିଁ ସବୁବେଳେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ହଁ ହେମନ୍ତ ବାବୁ, ତା ପାଇଁ କିନ୍ତୁ ଦୟା ନାହିଁ, କ୍ଷମା ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—ଆପଣ ତ ଜାଣି ଶୁଣି ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ନା, ହାତ ପୋଡ଼ି ଯାଇ ସାରିଲା ପରେ ଅଗ୍ନିର ଦାହିକା ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ବୁଝିଲି । ସେତେବେଳେ କରିବା ପାଇଁ ମୋର କିଛି ନ ଥିଲା ।

ହେମନ୍ତ—ଆଉ ସେଇ ପୁରୁଷଟି କିଏ.... ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ମ୍ଳାନହସି) ନିଃସ୍ୱ, କଙ୍ଗାଳ ହୋଇ ସେ ଯୋଉ ଦିନ ଆମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ସେଦିନ ବାପ ମା'ଙ୍କର ଦରଦ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ିଥିଲା । ନିର୍ବିବାଦରେ ସେ ଆମ ଘରେ ରହିଗଲା ।

ହେମନ୍ତ—ତା'ପରେ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ ମୋର ମେଘମୁକ୍ତ ନିର୍ମଳ ମନର ଆକାଶରେ ସେ ରଙ୍ଗ ଧରେଇଲା । ମୁଁ ଭୁଲିଲି ସବୁ । ଭୁଲିଗଲି ନିଜକୁ । (ନତମସ୍ତକ କରି) ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ମୁଁ ହାରିଗଲି । ତା' ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲି । ନିଜର ସମସ୍ତ ସତ୍ତା, ତା'ର

ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ପୌରୁଷ ପାଖରେ ବଳି ଦେଲି ।
(ସଙ୍କୋଚ ବୋଧକରି)

ହେମନ୍ତ—ଆଉ ସବୁ ସୁବିଧାବାଦୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ଭଳି ସେ ବି ଦିନେ ଆପଣଙ୍କ ଘରୁ ପଳେଇ ଗଲା ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଆପଣଙ୍କ ହିସାବରେ କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ରହିଗଲା, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ସେ ଯେମିତି ଉନ୍ନତ ମସ୍ତକରେ ଆସିଥିଲା, । ସେମିତି ଚାଲିଗଲା । ଗଲାବେଳେ ମତେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଗଲା, ସେ ମତେ ବିବାହ କରିବ । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ହେମନ୍ତବାବୁ ! ସେତେବେଳେ ମୋର ନିଜର୍ସ୍ୱ କିଛି ନ ଥିଲା । ତାକୁ ଦୁନିଆଁ ଆଗରେ ଠିଆ କରେଇବା ପାଇଁ ବାପାଙ୍କ (chest) ଚେଷ୍ଟରୁ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଚୋରି କରି ମୁଁ ତା' ହାତରେ ଦେଲି । ସେ ଘର ଛାଡ଼ିଲା । ତା' ପରେ ମୁଁ ଅସହ୍ୟ ଆବେଗରେ ତା'ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଚି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଉତ୍କଣ୍ଠିତ ହୋଇ ରହିଚି । କିନ୍ତୁ···ସେ ଫେରିଲା ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—(ବିଦ୍ରୂପରେ) ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ଯୌବନର କଳଙ୍କହୀନ ବେଳାଭୂମିରେ ସେ ଯୋଉ ଚରଣଚିହ୍ନ ଆଙ୍କି ଦେଇଗଲା, ତାକୁ ଆପଣ ଗୋପନରେ ଲିଭେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ! ନା, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ନା, ନା, ସେ ଚେଷ୍ଟା ମୁଁ କରିନାହିଁ । ବରଂ ତା'ର ଭଲପାଇବାର ସ୍ମାରକୀ ବୋଲି ଗର୍ବରେ ଧାରଣ କରିଚି । ତାକୁ ଖୁବ୍ ଗୋପନରେ ଲାଳନ କରିଚି ।

ହେମନ୍ତ—Brute (ବ୍ରୁଟ୍)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ବିବାହର ପୂର୍ବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଚି । ଚିଠି ପରେ ଚିଠି ଦେଇ ମୋର ଅବସ୍ଥା କଥା ତାଙ୍କୁ ଜଣେଇଚି । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମୁଁ ତା' ପାଖରୁ ପାଇନି । ମୋ ନାରୀତ୍ୱକୁ ସେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଚି । ମାତୃତ୍ୱକୁ ସେ ଅବହେଳା କରିଚି । କୁହନ୍ତୁ ? ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରି ପାରିଥାନ୍ତି ?

ହେମନ୍ତ—ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ, ଆପଣ ଚୁପ୍ କରନ୍ତୁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମତେ ଆପଣଙ୍କର ମା'ର ଆସନରେ ବସେଇ ଥରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! କୁହନ୍ତୁ ? ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପଣ କାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥା'ନ୍ତେ ? ଅପଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ବାପକୁ, ନା ଅସହାୟା ମା'କୁ ?

ହେମନ୍ତ—ତା'ର ଠିକଣାଟା ଆପଣ ମତେ ଦେଇ ପାରିବେ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ତା'ର କିଛି ଆପଣ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ, ହେମନ୍ତବାବୁ ! ସେ ଆଜି ବହୁତ ଉପରେ । କଲିକତାର ବିଖ୍ୟାତ ହାର୍ଡ୍‌ୱାର୍ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅବିନାଶ ଦାସର ଫାଟକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର କାମ ଶେଷ ହୋଇଚି ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ । ମୁଁ ଏଥର ଆସୁଚି ! (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଶୁଣନ୍ତୁ !

ହେମନ୍ତ—ଶୁଣିବାର ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଚନ୍ତି, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! ମୋର ହିସାବରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଭୁଲ୍ ରହି ଯାଇଚି । ସେ ଭୁଲଟା ସୁଧାରି ବାକୁହିଁ ହବ । ନ ହେଲେ ହୁଏତ ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇବି ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ?······

ହେମନ୍ତ—ଆପଣଙ୍କର ନାରୀତ୍ୱ ଓ ମାତୃତ୍ୱକୁ ନମସ୍କାର କରିବା ଛଡ଼ା ମୋର ଆଉ କିଛି ଦେଇ ପାରିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ, ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ! କିନ୍ତୁ ମୋର ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ଯଦି ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ତେବେ ସମସ୍ତ ଅସ୍ତ୍ରରେ ନିଜକୁ ସଜ୍ଜିତ କରନ୍ତୁ । ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ଭାସିଯାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । (ଟିକିଏ ରହି) ମୁଁ ତା' ହେଲେ ଆସୁଚି । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ଗାୟତ୍ରୀ ଆସିଯାଇଚି)

ଗାୟତ୍ରୀ—ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! (ହେମନ୍ତ ଟିକିଏ ଠିଆହୋଇ ଗଲେ) ଏ ଖେଳ ଆଜି ଶେଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହେମନ୍ତ—ଖେଳାଳୀର ଖେଳ ତା'ର ମୃତ୍ୟୁରେହିଁ ଶେଷ ହୁଏ । ବାଟ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ମୁଁ ଯାଏଁ, ମୋର ଅନେକ କାମ ଅଛି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ନାଁ, ପୋଲିସ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଏଇଠି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହେମନ୍ତ—ପୋଲିସ ଡାକିବେ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ହଁ । (କହି ଫୋନ୍ ପାଖକୁ ଯାଉଥିଲେ)

ହେମନ୍ତ—କିନ୍ତୁ ଆଜି ଯେ ମୁଁ ଖାଲି ହାତରେ ଫେରି ଯାଉଚି ? ବରଂ ଆପଣ ଗୋଟାଏ କାମ କରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ଅପା ଖୁବ୍ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଚନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଫୋନ୍ ପାଖକୁ ଯାଇ ଫୋନ ଉଠାଇ ଯେମିତି କହିବ) Hallow (ହ୍ୟାଲୋ)—(ହେମନ୍ତ ଚାଲିଗଲା)

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଦୌଡ଼ିଆସି ଗାୟତ୍ରୀ ହାତରୁ ଫୋନ୍ ଛଡ଼େଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ) ଗାୟତ୍ରୀ !

ଗାୟତ୍ରୀ—ଗୁଡ଼୍ ଅପା, ପାପ କରିବାଠୁଁ, ପାପକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦବା ଆହୁରି ଅନ୍ୟାୟ । ମୁଁ ଚାହେଁ, ଏଇଠି ଯା'ର ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼୍ । (ଦେଖେ ତ ହେମନ୍ତ ଚାଲିଯାଇଛି) ଦେଖିଲୁ, ଦେଖିଲୁ ଅପା, ମୋର ଟିକିଏ ଅନ୍ୟମନସ୍କତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସଇତାନ୍ଟା କେମିତି ପଳେଇଗଲା ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଫୋନ ଥୋଇ) ତାକୁ ଯିବାକୁ ଦେ, ଗାୟତ୍ରୀ । ସେ ଯାଉ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କିନ୍ତୁ ଏମିତି କେତେ ଦିନ ଚାଲିବ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଜୀବନଟା ମୋ' ପାଖରେ ଯେତେ ଦିନ ବୋଝମୟ ଥିବ

ଗାୟତ୍ରୀ—ଭୁଲ କରୁଚୁ, ଅପା । ଯୋଉ ଗ୍ଲାନି ତତେ ଆଜି ଅସାମାଜିକ କରିଚି, ତତେ ତୋ' ସ୍ୱାମୀ ସଂସାରଠାରୁ ଦୂରେଇ ନେଇଚି, ତାକୁ ପଦାରେ ପ୍ରକାଶ କରେଇଦବା ବରଂ ଭଲ । ହେମନ୍ତ ଭଳିଆ ଗୋଟାଏ scoundral (ସ୍କାଉଣ୍ଡ୍ରାଲ୍) ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ନ କରି ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ଆଗରେ ବରଂ ସବୁ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଦବା ଉଚିତ !

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଚିତ୍କାରକରି ଉଠିଲା) ଗାୟତ୍ରୀ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ହଁ, ଅପା । ତିଳ ତିଳ କରି ଭୟରେ, ଦୁର୍ଭାବନାରେ ଆଶଙ୍କାରେ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହବା ଅପେକ୍ଷା ଥରକ ପାଇଁ ଯା'ର ସମାଧାନ ହୋଇ ଯିବା ଉଚିତ । ହଉ ପଛେ ସେ ନପଛେ ଭୟଙ୍କର ।

ମନ୍ଦାକିନୀ – ନାଁ, ଗାୟତ୍ରୀ, ସ୍ୱାମୀକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆମର ସମାଜ ଅଛି। ସମବେଦନା ସେ କେବେ ଦେଖାଏ ନାହିଁ, ବରଂ ବଦ୍ରୂପ କରେ। ସେଇ ସମାଜରେ ଆଜି ମୋର ପ୍ରତିପତ୍ତି ଅଛି। ଗୋଟାଏ ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ସବୁ ଧୂଳିରେ ମିଶିଯିବ। ମୋର ଚିର ଉନ୍ନତ ମଥା ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତଳକୁ ନଇଁ ପଡ଼ିବ।

ଗାୟତ୍ରୀ – ପଡ଼ୁ। ଛଳନା ଯଦି ଏତେ ବଡ଼ ସମାଜର ଭିତ୍ତି ହୁଏ, ଗୋଟାଏ ମିଛ ଯଦି ମଣିଷର ଉନ୍ନତିର ମାନଦଣ୍ଡ ହୁଏ ତେବେ ମୁଁ କହିବି, ଏ ସମାଜ ଭାଙ୍ଗି ରୁଜି ଠିକ ଠିକ ହୋଇଯାଉ। ସବୁ ମିଥ୍ୟାବାଦୀଙ୍କର ଅପମୃତ୍ୟୁ ହଉ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ନା, ନା—

ଗାୟତ୍ରୀ—କାହିଁକି—ନାଁ? ତୁ ବିବାହ କରିଚୁ। ତୋର ସ୍ୱାମୀ ତୋର ଭଲଟା, ତୋ ସୁନ୍ଦରଟା ଗ୍ରହଣ କରିଚନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ତୋ'ର ଖରାପଟାକୁ ସେ ଯଦି ଗ୍ରହଣ ନ କରନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ସେ ତୋ ସ୍ୱାମୀ ହବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହନ୍ତି। ଆଉ ଅଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ଅପେକ୍ଷା, ମୋପରି ଅବିବାହିତ ରହିବା ବେଶୀ ମଙ୍ଗଳ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ତୁ କ'ଣ ମୋର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ? ଜଣେ ବିବାହିତା ନାରୀର ଦୁଃଖ କ'ଣ ତୁ ଠିକ୍ ଏ ଦେହରେ ବୁଝିବୁନାହିଁ। (କାନ୍ଦିପକେଇ)

ଗାୟତ୍ରୀ—(ସମବେଦନା ସହ) ଅପା! ତୁ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ପାଉଚୁ? ସତ କହ ଯଦି ବା ତୋ ସ୍ୱାମୀର ସଂସାରରେ ଜାଗା ନ ହୁଏ, ତୋ'ର ବାକି ଜୀବନଟା କ'ଣ ଭିକ୍ଷାବୃତ୍ତି, ବା ଦାସୀବୃତ୍ତି କରି ଚଳେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ, ଅନ୍ତତଃ ଥରେ ସବୁ ଖୋଲି କହିବାର ସୁଯୋଗ ନେ! ତୁ ନ ପାରିଲେ, ସେ ଭାର ମୋ' ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେ...!

ମନ୍ଦାକମା—ପାରିବ ନ ଗାୟତ୍ରୀ ! ପାରିବନା । (ଏତିକି ବେଳେ ଫୋନ୍ ବାଜି ଉଠିଚି. ଗାୟତ୍ରୀ ଯାଇ ଫୋନ୍ ଧରିଲେ

ଗାୟତ୍ରୀ—ହ୍ୟାଲୋ । କାହାକୁ ଖୋଜୁଚନ୍ତି ? ଓ, ଧରନ୍ତୁ । (ମନ୍ଦାକମାକୁ) ଅପା, ତୋର ଫୋନ୍ ! ଅନାଥାଶ୍ରମର uncle ଫୋନ୍ କରୁଛନ୍ତି ।

ମନ୍ଦାକମା—(ଫୋନ୍ ଧରି) ହଁ, ମୁଁ ମନ୍ଦାକିମା କହୁଚି । କ'ଣ ହେଲା ?···କ'ଣ କହିଲେ, କ'ଣ କହିଲେ ? (ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ, ଗାୟତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ହାତରୁ ଫୋନ୍ ଛଡ଼େଇ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ରଖିଦେଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଶଙ୍କିତ ହୋଇ) କ'ଣ ହୋଇଚି ଅପା ?

ମନ୍ଦାକମା—(ବହୁ କଷ୍ଟରେ କୋହକୁ ଚାପି) ମତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କୋଉଠିକି ?

ମନ୍ଦାକମା—ଅନାଥାଶ୍ରମ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କାହିଁକି ?

ମନ୍ଦାକମା—accident(ଆକ୍‌ସିଡେଣ୍ଟ) ହୋଇଚି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କାହାର ?

ମନ୍ଦାକିମା—(କିଛି କହି ପାରିଲେନି)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଅପା, ଅପା !

ମନ୍ଦାକିମା—ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଛାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଚି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଅପା !

ମନ୍ଦାକିମା—ଆଉ ବେଳ ନାହିଁ ଗାୟତ୍ରୀ ! ମୁଁ ଯିବି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ପିଲଙ୍କ ପରି କ'ଣ କହୁଚୁ, ଅପା ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାଇଙ୍କ ଆସିବାବେଳ, ତାଙ୍କୁ ମୁଁ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ଯାହା ତୋ ମନକୁ ଆସିବ, କହିଦବୁ; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିଏ ଅପେକ୍ଷାକରି ପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୋ ପାଖରେ ମୂଲ୍ୟବାନ । (ଯିବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର ହେଉଥିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ବେଶ୍, ସେ ଆସନ୍ତୁ; ତାଙ୍କୁ କହି ଚାଲିଯିବୁ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ପାରିବ ନାହିଁ ଗାୟତ୍ରୀ, ପାରିବ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଶାସନ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ; ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ମମତାର ଆକର୍ଷଣ । ଆଉ ଦୁଇଟି କୋମଳ ହାତର ଅସହାୟ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ! କହ ଗାୟତ୍ରୀ, କେଉଁଟା ମୋ' ପାଖରେ ବଡ଼ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—(କିଛି ନବୁଝି ନୀରବ ରହିଲେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମା' ଛଡ଼ା ପୁଅର ଉତ୍ତର କେହି ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ, ଗାୟତ୍ରୀ । (ଚାଲିଗଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—(ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ) ତୋର ଏ ସମସ୍ୟା ପାଖରେ ଯେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ହାର ମାନିବ ଅପା, ମୁଁ ବି ହାର ମାନୁଚି । (କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କରି ପଦଚାରଣା କଲେ, ତା'ପରେ କ'ଣ ଭାବି ହଠାତ୍ ଫୋନ୍ ଉଠାଇଲେ) Hollow. No 185. (ଟିକିଏ ରହି) ଟ୍ରେଡ୍ ସିଣ୍ଡିକେଟ୍ ଅଫିସ୍ ? ମୁଁ ଗାୟତ୍ରୀ କହୁଚି, ସାହେବ ଅଛନ୍ତି ?······କ'ଣ କହିଲେ ? ଅନେକ ବେଳୁ ବାହାରି ଆସିଲେଣି ? O.K. (ଫୋନ୍ ରଖି ଦେଇ ପଦଚାରଣା କରୁଥିଲେ, ହଠାତ୍ କାର୍‌ର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା, ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଲେ ସୀତାକାନ୍ତ)

ସୀତାକାନ୍ତ — (ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି) କ'ଣ ହେଉଛି ଗାୟତ୍ରୀ ? ତୁ ଖୁବ୍ ଅସ୍ଥିର ଜଣା ପଡ଼ୁଚୁ ଯେ ! (କୋଟ ଓ ଟାଇ ଖୋଲିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ — ଭାଇ ! ତମେ କ'ଣ ଖୁବ୍ କ୍ଲାନ୍ତ ?

ସୀତାକାନ୍ତ — ନା, କାହିଁକି ?

ଗାୟତ୍ରୀ — ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକିଏ ବାହାରକୁ ଯାଇ ପାରିବ ?

ସୀତାକାନ୍ତ — କୁଆଡ଼େ ?

ଗାୟତ୍ରୀ — ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ । ବେଶୀ ଦୂର ନୁହେଁ; ମାଇଲିଏ ଖଣ୍ଡେ ହେବ ।

ସୀତାକାନ୍ତ — ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ କାହିଁକି ?

ଗାୟତ୍ରୀ — ସେଠିକି ଅପା ଯାଇଚି ।

ସୀତାକାନ୍ତ — (ହସି) ମିଛଟାରେ କାହିଁକି ତୋ' ଅପା ସାଙ୍ଗରେ ମତେ ଜଡ଼ିତ କରୁଚୁ, ଗାୟତ୍ରୀ ? ତୋ' ଅପା ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନ ।

ଗାୟତ୍ରୀ — ମୁଁ ଜାଣେ ଭାଇ, ତମ ପୁରୁଷମନ ତାକୁ କେବେ କ୍ଷମା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ତଥାପି ତା' ମନର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ତାକୁ ବିକ୍ଷିପ୍ତ କରିଚି । ତମ ସାଙ୍ଗରେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ତମଠୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚି ।

ସୀତାକାନ୍ତ — ଆଜି ଏ ସବୁ କଥା କହିବା ମାନେ ?

ଗାୟତ୍ରୀ — ଆଜି ସେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ । କ'ଣ କରିବ, ନ କରିବ ଏଇ ଚିନ୍ତାରେ ସେ ତା'ର ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରେଇଚି ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ତୋ' ଅପା ଆଜି ତୋ' ପାଖରେ କେବେ ମହିୟସୀ ହୋଇପାରେ, ଗାୟତ୍ରୀ ! କାରଣ ସେ ତୋ' ଅପା; କିନ୍ତୁ ମୋ' ପାଖରେ ସେ ତା'ର ସମସ୍ତ ସମ୍ମାନ ହରେଇଛି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କାରଣ ତମେ ପୁରୁଷ । ନାରୀ ପାଇଁ ତମମାନଙ୍କ ଆଖିରେ କାମନା ଆଉ ବୁଭୁକ୍ଷାର ପରଳ ମାଡ଼ି ଯାଇଛି । ସେଠି ସମବେଦନାର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ନାହିଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ମତେ ଦୋଷ ଦେଇ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ, ଗାୟତ୍ରୀ ! ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ଅପୋଷ ସାଲିସ୍‌ର ସର୍ତ୍ତନେଇ ତା'ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ତା'ର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ,ଗ୍ଲାନିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନବା-ପାଇଁ ତା ପାଖକୁ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ତୋ' ଅପା, ରହସ୍ୟର ଲୌହ ପରଦା ଆଡ଼ ପାଖରେ ରହି ଯାଇଛି । ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେଠୁ ହଟି ଆସିଛି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଥରେ ଯଦି ତା'ର ବ୍ୟର୍ଥତାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତ, ତେବେ ତମକୁ ଏ କଥା କହିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ, ଭାଇ ! (ଟିକଏ ରହି) ଠିକ୍ ଅଛି । ତମକୁ ଆଜି ମୁଁ ସେ ସୁଯୋଗ ଦେବି । ତମେ ସେଇ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଚାଲ । ଅପା ଭାଗ୍ୟରେ ଯଦି ଦୁର୍ଯୋଗ ଥାଏ, ତେବେ ଆସୁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ କାହିଁକି ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ଏ କାହିଁକିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ବି ଠିକ୍ କରି ଦେଇ ପାରିବିନି, ଭାଇ । ସେଠି ଯାଇ ତମେ କ'ଣ ଦେଖିବ, କ'ଣ କରିବ, ତା'ର ସମାଧାନ ବି ମୁଁ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଖାଲି ଘଟଣାପ୍ରବାହ ସାଙ୍ଗରେ ତମକୁ ମୁଁ ପରିଚିତ କରେଇ ଦେବି । ଚାଲ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ବେଶ୍, ଚାଲ୍ । (ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ)

୨ୟ ଦୃଶ୍ୟ

—ରାଜପଥ –

(କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଆସିଲେ ରାଜୁ ଆଉ ମୀନାକ୍ଷୀ)

ରାଜୁ—ଆପଣ ଇଏ କ'ଣ କଲେ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ହତଭାଗ ହେମନ୍ତ କ'ଣ ଆପଣଙ୍କ ମନର ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ପାରିବ ?

ମୀନାକ୍ଷୀ—(କରୁଣ କଣ୍ଠରେ) କୌଣସି ବିନିମୟର ଆଶା ତ ମୁଁ ରଖି ନାହିଁ ।

ରାଜୁ— କିନ୍ତୁ ବହୁତ ଡେରି ହୋଇଯାଇଚି, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ !

ମୀନା—(ମ୍ଲାନ ହସି) ଭଲପାଇବା ପାଖରେ ସମୟର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନଥାଏ, ରାଜୁବାବୁ !

ରାଜୁ—(ବ୍ୟଥିତ କଣ୍ଠରେ) ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ କେମିତି ବୁଝେଇବି ?

ମୀନା—ମତେ କିଛି ବୁଝେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ରାଜୁ—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ତା'ର ଜନ୍ମର ଇତିହାସ ?

ମୀନା—ଜାଣେ ।

ରାଜୁ—ଜାଣନ୍ତି ? ଜାଣନ୍ତି ତାର ମା', ତା'ବାପାର ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ ନ ଥିଲା, ଥିଲା କାମନାର ସହଚରୀ !

ମୀନା—ଜାଣେ ।

ରାଜ—ଆଉ ଏତେ ସବୁ ଜାଣିସାରିଲା ପରେ ବି ଆପଣ ତାକୁ ଭଲ-ପା'ନ୍ତି ।

ମୀନା—(ତଳକୁ ମୁହଁ କରି ଠିଆହେଲା)

ରାଜୁ—ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ !

ମୀନା—(ମୁହଁ ଫେରାଇ ନେଇ) ପାରିବି ନାହିଁ, ପାରିବି ନାହିଁ, ରାଜୁ ବାବୁ ! ନିଜ ମନକୁ ବାରମ୍ବାର ମୁଁ ଠକେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ରାଜୁ—ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ଆପଣ ତାକୁ ଭୁଲିଯା'ନ୍ତୁ । ସେ ଆପଣଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ମୀନା—ସେ ଚେଷ୍ଟା କ'ଣ ମୁଁ କରିନାହିଁ ! ମୋ'ମନକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ କରି ମୁଁ ବାରମ୍ବାର ଯୁଦ୍ଧ କରି ରକ୍ତାକ୍ତ ହେଉଛି ସିନା; କିନ୍ତୁ ଫଳ କିଛି ପାଇନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ଆକର୍ଷଣରେ ମୁଁ ଥରକୁ ଥର ଏଇ ମେସ୍‌କୁ ଟାଣି ହୋଇ ଆସିଛି ।

ରାଜୁ—ଅଥଚ ତା'ର ଦେଖା ପାଇ ନାହାନ୍ତି ?

ମୀନା—ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଦେଖା ହୁଏ ତ ପାଇଥା'ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଏଇ ମେସ୍ ଦୁଆର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ମୋ' ବିବେକ ମୋ' ପ୍ରତି ବିମୁଖ ହେଉଛି । ମୋ' ବିବେକ ମତେ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି- "ମୀନାକ୍ଷୀ, ତୁ କାହାପଛରେ ଦୌଡ଼ୁଛୁ ? ତୋ'ର ଏ ବ୍ୟାକୁଳତା କାହିଁକି" ? (ମୁହଁ ଢାଙ୍କି) ଉତ୍ତର ମୁଁ ପାଉନି, ରାଜୁବାବୁ ।

ରାଜୁ—ଏ ଲୋଭ ଆପଣ ସମ୍ବରଣ କରନ୍ତୁ । ସେ ଗୋଟାଏ "ଅଶାନ୍ତ ଗ୍ରହ" । ଧୂମକେତୁ ଭଳି ତାର ଉଦ୍ଭବ, ଗତି ବାଧା-ବନ୍ଧନହୀନ । ସେଇ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗତି ସାଙ୍ଗରେ ଆପଣ ପାଦ ମିଳେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ମୀନା—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଚି, ରାଜୁବାବୁ ! ସେ କଥା ଆଉ ମତେ କୁହନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ରାଜୁ—(ଟିକିଏ ବିରକ୍ତ ପ୍ରକାଶକରି) ତା'ହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅତୀତ ଆଉ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଭୁଲିଯାଇ, ତା' ହାତଧରି ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଜପଥ ଉପରେ ଚାଲି ପାରିବେ ?

ମୀନା—ରାଜୁବାବୁ !

ରାଜୁ—ପାରିବେ ଆପଣ, ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ? ତା' ପଛରେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଛୁଇଁ ପାରିବେ ତା'ର ମନର ଦିଗନ୍ତ···? ତାର ସମସ୍ତ ଲଜ୍ଜା, ଅପମାନକୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହି ତାକୁ କଳଙ୍କ-ମୁକ୍ତ କରିପାରିବେ ? ତ୍ୟାଗ କରିପାରିବେ ଆପଣ, ଆପଣଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ, ସଂସାର, ବନ୍ଧୁ ପରିଜନ ?

ମୀନା—ନା, ନା—ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ, ଆପଣ !

ରାଜୁ—ମୁଁ ଜାଣେ, ଆପଣ ପାରିବେ ନାହିଁ । କାରଣ ଆପଣଙ୍କୁ ପଛରୁ ଭିଡ଼ି ଧରିବାକୁ ହିତାକାଂକ୍ଷୀର ଅଭାବ ନାହିଁ ତ୍ତ । କିନ୍ତୁ ତା'ର କିଏ ଅଛି ? ନିର୍ମୂଳି ଲତା ଭଳି ସେ ବଢ଼ିଚି । ମୂଳ ନାହିଁ । ପାରସାଇଟ୍ ଭଳି ପାଦ୍ରୀର ସ୍ନେହ ମମତା ଦୋହନ କରି ସେ ବଞ୍ଚିଚି ।

ମୀନା—ଆପଣ ହୁଏତ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ସେଇ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗତି-ଶୀଳ ଧୂମକେତୁ ବି ତା'ର ଗତି ମନ୍ଥର କରି ଦିନେ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଥିଲା । ସ୍ନେହ ମମତାର ହାତ ବଢ଼େଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେ ହାତ ଉପରେ ହାତରଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଘୃଣାରେ ମୁଁ ହାତ ଘୁଞ୍ଚେଇ ଦେଲି । ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟାକୁ ଆଉ ଥରେ ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏଠିକି ବାରମ୍ବାର ଆସେଁ ।

ରଞ୍ଜୁ— ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତା'ର ଆହତ, ଅପମାନିତ ମନ ଆପଣଙ୍କର ଧରାଛୁଆଁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ନିଜ ମନକୁ ସଂଯତ କରନ୍ତୁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ନିଜକୁ ଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ ! ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଦେଇ ତାକୁ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ସେ ଏକ ଅଖଣ୍ଡ ଅନିର୍ବାଣ ବହ୍ନି । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ତାକୁ ଆହୁରି ଉତ୍ତେଜିତ କରିଛି; ଆହୁରି ଉତ୍ୟକ୍ତ କରିଛି । ଆଜି ଆପଣଙ୍କର ଶୀତଳତା ତାକୁ ଶୀତଳ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ତାର ଦାହିକା ଶକ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଳି ପୋଡ଼ି ଛାରଖାର କରିଦେବ
(ଏତିକିବେଳେ ଭିକାରୀ ବାଳକଟି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆସିଛି)

ରଞ୍ଜୁ— କିରେ ? ତୁ କୁଆଡ଼ୁ ଏମିତି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆସୁଛୁ ?

ବାଳକ— (ଲୁହ ପୋଛି ପୋଛି) ମେସ୍‌କୁ ଯାଇଥିଲି ଆଜ୍ଞା ।

ରଞ୍ଜୁ — ହେମଭାଇ ପାଖରୁ ଟଙ୍କା ଆଣିବାକୁ ?

ବାଳକ — ନା ।

ରଞ୍ଜୁ — ତେବେ ?

ବାଳକ— ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ, ହେଲେ ଦେଖାପାଇଲି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ବାବୁମାନେ କହିଲେ, କାଲି ସଞ୍ଜଠୁ ସେ ଆଉ ମେସ୍‌କୁ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ତମେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଚ, ବାବୁ ?

ରଞ୍ଜୁ— କାହିଁକି ? ତା' ଠେଇଁ ତୋ'ର କ'ଣ ଦରକାର ?

ବାଳକ— ତାଙ୍କୁ ପୋଲିସ୍ ଖୋଜୁଚି ।

ରଞ୍ଜୁ— କାହିଁକି ?

ବାଳକ— ଦି'ଦିନ ତଳେ ସେ ମୋ' ବାପ ଠିକଣା ପଚାରୁଥିଲେ । ଆଜି ସକାଳେ ପୋଲିସ ହବେଲ୍‌ଦାରୁ ମୁଁ ସେଇ କଥା କହିଲି ।

ରାଜୁ—କ'ଣ ହୋଇଚି ?

ବାଳକ—କାଲି ରାତିରେ କିଏ ମୋ' ବାପକୁ ଛୁରୀ ଭୁଷି ମାରି ଦେଇଚି ।

ରାଜୁ—(ହଠାତ୍ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଗଲ) ହୁଁ ।

ବାଳକ—ବାବୁ ଖୁବ ଭଲ ଲୋକ, ଆଜ୍ଞା । ପୋଲିସ କାଲି ତାଙ୍କର କିଛି କରିବ ବୋଲି ଆଗରୁ କହିଦବାକୁ ଆସିଥିଲି ।

ରାଜୁ—ଅଚ୍ଛା, ତୁ ଯା (ବାଳକଟି ଚାଲିଗଲା)

ମୀନା—ହେମନ୍ତଙ୍କୁ ପୋଲିସ କାହିଁକି ଖୋଜୁଚି, ରାଜୁବାବୁ ?

ରାଜୁ—ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି, କୁହନ୍ତୁ ? ତେବେ ସେ ବୋଧହୁଏ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଫେରିବ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଅଯଥାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ?

ମୀନା—ଆପଣ କ'ଣ ତା'ର କିଛି ଅମଙ୍ଗଳ ଆଶା କରୁଚନ୍ତି ?

ରାଜୁ—ମତେ ଆଉ କିଛି ପଚାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯା'ନ୍ତୁ—

ମୀନା—(ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ) ମତେ କିଛି ଲୁଚାନ୍ତୁ ନାହିଁ, ରାଜୁବାବୁ ! ଯଦି କିଛି ଜାଣିଚନ୍ତି, ସ୍ପଷ୍ଟ କୁହନ୍ତୁ ।

ରାଜୁ—ହେମନ୍ତ ହୁଏତ ଏ ସହରରେ ନାହିଁ ।

ମୀନା—(ଚିତ୍କାର କରି) ନା—ସେ ଯାଇ ପାରେନା ।

ରାଜୁ—ଭଲପାଇବା ଜଣେ ଲୋକର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଉଦାରତା ନୁହେଁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! (ଏତିକିବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସିଚି—ଡାକ ଡାକ)

ଗୋବନ୍ଦ – ମୀନା ଅପା, ମୀନା ଅପା

ମୀନା—କ'ଣ ?

ଗୋବନ୍ଦ—ଘରକୁ ଗୃଲ, ଅଜୁ ଭାଇ ତତେ ଖୋଜୁଛି । ମତେ କହିଲ—ସେ ଯୋଉଠି ଥିବ, ତାକୁ ଡାକ ଆଣିବୁ ।

ମୀନା—କାହିଁକ ?

ଗୋବନ୍ଦ—କେଜାଣି ? ଭାରିତ ରଗି ଯାଇଚି । ବାବା ବ ତୋ'ଉପରେ ଭାରି ବରକ୍ତ ହଉଥିଲେ ।

ମୀନା—ତୁ କଛୁ ଜାଣିନାହୁଁ ?

ଗୋବନ୍ଦ—ନା ତୁ ବ ହାର ଅସିବାର ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ପୋଲସ୍ ଆସିଥିଲା ।

ମୀନା – ପୋ—ଲ—ସ !!

ଗୋବନ୍ଦ—ହଁ, ହେମବାବୁଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିଲା । ଅଜୁ ଭାଇ ସାଙ୍ଗରେ କ'ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ସେଇଠୁ ଅଜୁ ଭାଇ ତ ରାଗରେ ପଞ୍ଚମ । ତତେ ଭାରି ଗାଳି ଦଉଚି ।

ମୀନା—(ବ୍ୟକଳିକଣ୍ଠରେ) ପୋଲସ୍ ହେମନ୍ତକୁ କାହିଁକି ଖୋଜୁଚି ? ଆପଣ କହି ପାରବେ ନାହିଁ, ରାଜୁବାବୁ ! ନା ସବୁ ଜାଣିଶୁଣି ମତେ ଲୁଚଉଚନ୍ତି ?

ରାଜୁ—(ନୀରବ ରହିଲେ)

ମୀନା—ରାଜୁବାବୁ ।

ରଞ୍ଜୁ—ଆପଣ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ଡେରି ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର ବିରକ୍ତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି, ଯା' ପରେ ଅନ୍ତତଃ ନିଜକୁ ଆଉ ହେମନ୍ତର ସାଙ୍ଗରେ ଜଡ଼ିତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ମୀନା—ରଞ୍ଜୁବାବୁ ! କାହିଁକି ମତେ ଭୁଲ୍ ବୁଝି ଚିନ୍ତିତ କରୁଚନ୍ତି ? ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ମନକୁ ଦମନ କରି ରଖିପାରିବାର ଶକ୍ତି ମୋର ଅଛି ।

ରଞ୍ଜୁ—ମୁଁ ବା ବିଶେଷ କ'ଣ ଜାଣେ । ତେବେ ଏତିକି କହିପାରେ, ଅନେକ ଆଗରୁ ପୋଲିସ ହେମନ୍ତଙ୍କୁ ଧରି ନେଇଛି ଥିଲା ।

ମୀନା—(ଚିତ୍କାର କରି) ରଞ୍ଜୁବାବୁ !

ଗୋବିନ୍ଦ—ଜଲ୍‌ଦି ଚଲ୍, ଅପା ! ଡେରି ହେଲେ ଅଜା ଘର ପେଟର ଗୁଡ଼ାଏ ଗାଳି ଦବେ ।

ମୀନା—(ସେ କଥାକୁ କର୍ଣ୍ଣପାତ ନକରି) ତ' ଦେଖା କ'ଣ ମୁଁ ଆଉ ପାଇବି ନାହିଁ ? ତାଙ୍କୁ ଯେ ମୋର ଅନେକ କିଛି କହିବାର ଥିଲା ।

ରଞ୍ଜୁ—ମନ ଭିତରେ ସେ କହିବା କଥାଗୁଡ଼ାକୁ ଚାପି ଦିଅନ୍ତୁ, ମୀନାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ! ସେ ସୁଯୋଗ ହୁଏ ତ କେବେ ନ ପାଇ ପାରନ୍ତି ।

ମୀନା—ମାନେ ?

ରଞ୍ଜୁ—ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ! ତା' ଫେରିବା ବାଟ କେମିତି ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ମୀନା—ତା' ହେଲେ ?

ରଞ୍ଜୁ—ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ହେମନ୍ତଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ହିଁ କେବଳ ଦେଇ ପାରିବ । ସେ "ଅଶାନ୍ତଗ୍ରହ"କୁ ଷୋଡ଼ଶୋପଚାରରେ ପୂଜାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଭଳି ଶକ୍ତି ମୋର ନାହିଁ କି ଆପଣଙ୍କର ବି

ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାକୁ ନେଇ କଳ୍ପନାର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଆଙ୍କି ଲାଭ କ'ଣ ? (ରାଜୁ ଗଲା)

ମୀନା—(ପାଟିରୁ ବାହାର ଚଢ଼ିଲା) ରାଜ ବାବୁ ।

ଗୋବିନ୍ଦ—ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ଅପା । ରାତି ମାଡ଼ି ଆସୁଚି । ଆମକୁ ତିନି ତିନି ମାଇଲ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । (ମୀନା ନୀରବ ମନରେ ଗୋବିନ୍ଦର ପଥ ଅନୁସରଣ କଲା)

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

— ଅନାଥାଶ୍ରମ —

(ଅବସ୍ଥା ଚିତ୍ରରେ Uncle John Bible ପଢ଼ୁଚନ୍ତି, ଘରଟିର ଆବହାଓ୍ୱା ଖୁବ୍ ଗମ୍ଭୀର । ଏଇ ସମୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ପଶି ଆସିଲେ ମନ୍ଦାକିନୀ, ତୀବ୍ର ଆବେଗ ଆଉ ଉତ୍ତେଜନାରେ ସେ ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ସେ Uncleଙ୍କୁ ଡାକି ପାରିଲେ ନି । Uncle Bible ବନ୍ଦକରି ରଖିଦେବାକୁ ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ମନ୍ଦାକିନୀ ଡାକିଲେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—Uncle ! (ଅଙ୍କଲ୍)

Uncle—(କେବଳ ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ନେଲେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—Uncle ! ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ କୋଉଠି ?

Uncle—Sorry, madam ! (ସରି, ମ୍ୟାଡ଼ମ୍) ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତର coffine (କଫିନ୍) କୁ ଏଇ କିଛିକ୍ଷଣ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ନେଇଗଲେ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି) ଉଠିଲେ ନାଁ-ନାଁ-ନାଁ-ସେ ମରି ପାରେନା ଅଙ୍କଲ୍ ! (Uncleଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ତାଙ୍କ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରେ ମୁହଁ ରଖି କାନ୍ଦିଲେ ଜୋରରେ)

Uncle—Patience, Madam, patience ! (ପେସେନ୍ସ ମ୍ୟାଡାମ୍, ପେସେସ୍ନ) ଈଶ୍ୱର ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ତାଁର ସମସ୍ତ ଲଜ୍ଜା ଅପମାନକୁ ଧୋଇଦେଇ ତାଙ୍କ ନିଜ କୋଳରେ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ? ମୋର ଏକମାତ୍ର ଆନନ୍ଦ ଯେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲିଭିଗଲା, Uncle ! ମୁଁ ଏକ ଅଭିଶପ୍ତା ନାରୀ । ମୋର ସମସ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ, ଅତୀତର ସେଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ମୃତିକୁ ସମ୍ବଳ କରିଥିଲି । ତା'ରି ପାଇଁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜା ଗୁଡ଼ିକ, ପରିବାରର ଝଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡପାତି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛି । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଠକେଇଛି । ତଥାପି ତାଙ୍କୁ ଧରି ରଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ପାଇଁ ଆଜି ସବୁ ଶୂନ୍ୟ, ସବୁ ଅର୍ଥହୀନ ।

Uncle—ଭୁଲ୍, Madam ! (ମ୍ୟାଡାମ୍) ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମର ବଞ୍ଚିବାର ସାର୍ଥକତା ଅଛି । କୌଣସି ଧର୍ମ, କୌଣସି ଅନୁଶାସନ, କାମନା ପାଇଁ ଆତ୍ମବିସର୍ଜନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ପାଇଁ ତୁମେ କାହିଁକି ଏତେ ବ୍ୟଥିତ Madam ! ସେ ତୁମର କିଏ ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—Uncle । ସେ—ସେ······

Uncle—ଇବ୍ନଗର ପୋଲ ପାଖରୁ ଏ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟେଇ ଆଣି ତମ ବାପା ମୋ' ହାତରେ ଟେକି ଦେଇଥିଲେ । ସେତେ-

ବେଳେ ତମ ବାପା ଥିଲେ ଗଞ୍ଜରକେଲରେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର । ତା'ପରେ ତମେ ଯେତେବେଳେ ବିବାହ କରି ଏ ସହରକୁ ଆସିଲ, ସେତେବେଳେ ଏ ପିଲାଟିର ଖୋଜ ଖବର ନେଇ, ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଯିବା ଆସିବା କଲ । ମୁଁ ମନୁଚି, Madam ତା' ପାଇଁ ତମର ମମତା ଖୁବ୍ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ମମତା ତ ଏତେ ଗଭୀର ହବାର କଥା ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ଚମେ ପର ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—ନା—ନା, Uncle । ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ•••ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ମୋ'ର ପିଲା ।

Uncle—(ଚମକିପଡ଼ି) Madam ! (ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ପିଲାଟିର ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ, ଆଉ ମୋ' ମୁଣ୍ଡରୁ ମାତୃତ୍ୱର କଳଙ୍କ ଲିଭେଇବା ପାଇଁ ବାପା ଏ ମିଛର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ । ତା' ନ ହୋଇଥିଲେ କ'ଣ ଆପଣ ତାକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥାନ୍ତେ ····?

Uncle—Oh, God ! (ଓଃ, ଗଡ୍) ମୁଁ ବି ଶେଷକୁ ଛଳନାର ଶିକାର ହେଲି ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ, Uncle ! ଏହା' ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଉପାୟ ନ ଥିଲା ।

Uncle—No, No. you should'nt have done this. (ନୋ, ନୋ, ୟୁ ସୁଡ୍ଣ୍ଟ ହାଭ ଡନ୍ ଦିସ୍), ତମେ ଖାଲି ମତେ ଠକେଇ ନାହଁ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବି ଠକେଇଚ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—Uncle !

Uncle—ଫେରିଯାଅ, Madam । ଆଜି ସବୁ ଛଳନାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ସବୁ ମିଥ୍ୟାର ଅବସାନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଆଉ ତମର ଅନାଥାଶ୍ରମକୁ ଆସିବା ଦରକାର ନାହିଁ, donation (ଡୋନେସନ୍) ଦବାର ବି ଦରକାର ନାହିଁ । you can go now (ୟୁ କ୍ୟାନ୍ ଗୋ ନାଓ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ମତେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ, Uncle । ଅନ୍ତତଃ ଶେଷଥର ପାଇଁ ମନ ଭରି, ପ୍ରାଣ ଖୋଲି ମୁଁ କାନ୍ଦିବାର ସୁଯୋଗ ପାଏଁ ।

Uncle—Madam । (ସେମିତି ଅନୁଭବ କଲେ)

ମନ୍ଦାକିନୀ—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ ଠକେଇଛି । କାହାଆଗରେ ମୁଁ ମୋ ମନର ରୁଦ୍ଧଦ୍ୱାର ଖୋଲି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦୁଃଖର ଗୁରୁଭାର ଲାଘବ କରି ପାରିନି ନାହିଁ । ମତେ ଦୟା କରନ୍ତୁ, Uncle !

Uncle—ଇୟେ ବି ହୁଏତ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଅଭିପ୍ରେତ, Madam । ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତର ମୃତ୍ୟୁରେ ତମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ପୁଣି ନୂଆକରି ଗଢ଼ି ଉଠୁ । ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ, ବେଦନା, ସନ୍ଦେହ ଆଉ ଘୃଣାର ଅବସାନ ହଉ । (ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦଉଥିଲେ, ଏତିକବେଳେ ଗାୟତ୍ରୀ ପଶି ଆସିଛି)

ଗାୟତ୍ରୀ—Uncle John ! (ଅଙ୍କଲ ଜନ୍) !

Uncle—Yes, my girl ? (ୟେସ୍ ମାଇ ଗାର୍ଲ) ।

ଗାୟତ୍ରୀ—କ'ଣ ହୋଇଛି ?

Uncle – ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଚି ।
(ଗାୟତ୍ରୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା, ଏତିକିବେଳେ ସୀତାକାନ୍ତ ଆସିଚନ୍ତି)

ସୀତାକାନ୍ତ – ଗାୟତ୍ରୀ ! ତୋ ଅପା ଏଠି ? ଅନାଥାଶ୍ରମର John Willsonଙ୍କ ପାଖରେ ଆଶ୍ରୁ ମାଡ଼ି କାନ୍ଦୁଚି ଯେ ? What's the matter ? (ହ୍ୱାଟ୍‌ସ ଦ ମ୍ୟାଟର)

ଗାୟତ୍ରୀ—(ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି) ତୁମେତ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତର ମୃତ୍ୟୁ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରି ଦବା ପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇ ଯାଇଚ । ବେଶ୍, ସେୟାର ହଉ । Let us be frank । (ଲେଟ୍‌ସ୍ ବି ଫ୍ରାଙ୍କ୍)(କଥା ବଦଳାଇ) ଏକାନ୍ତ ଅସହାୟ ଭାବରେ Uncle John ଙ୍କ ଆଗରେ ଯେ ଅଶ୍ରୁ ନିବେଦନ କରୁଚି, ସେ ଖାଲି ମୋ ଅପା ନୁହେ ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ! ସେ ତୁମର ସ୍ତ୍ରୀ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—(ବିଦ୍ରୂପରେ) ସ୍ତ୍ରୀ !! To be justified yet ? (ଟୁ ବି ଜଷ୍ଟିଫାୟାଡ୍ ୟେଟ୍)

ଗାୟତ୍ରୀ—ବିଦ୍ରୂପ କରିବାର ସମୟ ଇୟେ ନୁହେଁ, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ! ବରଂ ଉଦାରତାର ସମସ୍ତ ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରି ଠିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରି ବରୁର କରିବାର ସମୟ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ସେ ସମୟ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଅତୀତ ହୋଇଯାଇଚି । ଆଜି ଏଇ ସମୟରେ, ଏଇଠି, ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ସେ ସମୟକୁ ଖୋଜି ବସିଲେ ସେ ମିଳିବ କୋଉଠୁ ? ତୁ ବରଂ ଫେରିଚାଲ୍, ଗାୟତ୍ରୀ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—(ଦୃଢକଣ୍ଠରେ) ନା—ଫେରି ଯିବା ପାଇଁ ତ ମୁଁ ତମକୁ ଏଠିକି ଡାକି ଆଣିନାହିଁ । ଛିଃ, ତମେ କ'ଣ ପୁରୁଷ ନୁହଁ ? ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ ଲୋକ ଆଗରେ କାନ୍ଦୁଚି, ଅଥଚ ତମେ ସ୍ୱାମୀ ହୋଇ ତା'ର୍ କାରଣ ଟିକକ ବି ଖୋଜିବ ନାହିଁ !

ସୀତାକାନ୍ତ—ତୁ ବୋଧହୁଏ ଯିବୁ ନାହିଁ । ବେଶ୍ । (ଚାଲିଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ବେଳେ ଗାୟତ୍ରୀ ଅଟକାଇଲେ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଶୁଣ, ସୀତାକାନ୍ତ ଭାଇ ! ସବୁ କଥା ନ ଶୁଣି ତମେ ଏଠୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

Uncle—ସେ ଆଲୋଚନା ଏଠି କାହିଁକି, Madam ! ବରଂ Mr. Mohapatra ଙ୍କ ଘରେ ହେଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଭୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, Uncle ! ଅନାଥାଶ୍ରମର ବଦନାମ ହେଲାଭଳି କୌଣସି କାମ ମୁଁ କରିବାକୁ ଯିବି ନାହିଁ । (ସୀତାକାନ୍ତକୁ) ଶୁଣ ଭାଇ, ତମର ସ୍ତ୍ରୀ ଆଜି ଅସହାୟ, ଏକାବେଳକେ ନିଃସ୍ୱ । ଏ କୂଳରେ ତା'ର ବାଲି ମାଡ଼ିଯାଇଚି, ଆର କୂଳ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଚି । କେଉଁ କୂଳରେ ସେ ତା'ର ନାଆ ଖଣ୍ଡି ନେଇ ଲଗେଇବ ? ଆଜି ସେ କାନ୍ଦୁଚି, ଦୁଃଖରେ ନୁହେଁ, ବେଦନାରେ ନୁହେଁ, ଅନୁଶୋଚନା ବା ଅନୁତାପରେ ନୁହେଁ । ତା'ର ଆଉ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ବୋଲି ସେ କାନ୍ଦୁଚି । ତା'ଚଲା ପଥର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସେ ପାଇନାହିଁ । ତମେ ତ ତା'ର ସ୍ୱାମୀ, ତମେ କ'ଣ, ତା'ହାତଧରି ତାକୁ ଉଠେଇ ଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଭୁଲ କହିଲୁ, ଗାୟତ୍ରୀ ! ତାକୁ ହାତଧରି ଉଠେଇ ଆଣିବା କାହାରି ଦରକାର ନାହିଁ । ତା' ନିଜ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ସେ ଗର୍ବିତା । ସେଇ ନିଜେ ତା' ଭବିଷ୍ୟତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ । ମୁଁ କିଏ ?

ଗାୟତ୍ରୀ—ଆଜି ନିଜ ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରି କହି ପାରିବାର ଶକ୍ତି ସେ ହରେଇଛି ନାହିଁ ବୋଲି, ତମେ ଏକଥା କହୁଛ, ଭାଇ !

Uncle—Have patience, Mr. Mohapatra, let me do the rest of talking (ହାଭ୍ ପେସେନ୍ସ, ମିଃ ମହାପାତ୍ର ଲେଟ୍ ମି ଡୁ ଦ ରେଷ୍ଟ ଅଫ୍ ଟକିଙ୍ଗ) Yes, Mr. Mohapatra, ଭୁଲ୍ ସେ କରି ପକେଇଚି । କାରଣ ଯେତେବେଳେ ସେ ଭୁଲ କରିଛି, ସେତେବେଳେ ଏଇଟାକୁ ଭୁଲ ବୋଲି ଜାଣିବାର ତା'ର ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା ।

ସୀତାକାନ୍ତ—Uncle । ଆପଣ ଦୁଇଜଣ ଯାକ ମିଶି ଯାହା ପାଇଁ ଓକିଲାତି କରୁଛନ୍ତି ? ତା' କଥା ମୁଁ ବା କେତେ ଟିକିଏ ଜାଣେ ?

Uncle—Exactly । (ଏକଜାକ୍ଟଲି) କିନ୍ତୁ ଆଜି ଆପଣଙ୍କର ଜାଣିବା ଉପରେ, ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଭର କରୁଚି ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ହଁ ଭାଇ, ତମର ହଁ ବା ନାହିଁ, ତା' ଜୀବନର ଗତି-ପଥକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଦଳେଇ ଦେବ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—କାହିଁକି ଆପଣ ମତେ ଉତ୍କଣ୍ଠିତ କରୁଛନ୍ତି ?

Uncle—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି, Mr. Mohapatra ! ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମର ଗୋଟିଏ ପିଲା ଆଜ କୋଠାଛାତ ଉପରେ ଖେଳୁ ଖେଳୁ ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ି ମରିଗଲା ।

ସୀତାକାନ୍ତ—ସେ ଘଟଣା ସାଙ୍ଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରସ୍ଥିତିର ସମ୍ବନ୍ଧ କୋଉଠି ?

Uncle—I am coming to that । (ଆଇ ଅ୍ୟାମ କମିଙ୍ଗ ଟୁ ଦ୍ୟାଟ୍) (ଟିକଏ ନରବ ରହି ସେ Christ ଏବଂ Mother Merryଙ୍କୁ ସ୍ମରି Amen କହି ଆରମ୍ଭ କଲେ) ସେ ପିଲାଟିର ମା, ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ଦାକିନୀ ଦେବୀ ।

ସୀତାକାନ୍ତ—(ଚମକି ଉଠି) What (ହ୍ୱାଟ୍) ?

ମନ୍ଦାକିନୀ—ନା, ନା—Uncle !

ରୟୁଶୀ—ଧୈର୍ଯ୍ୟଧର ଅପା !

ସୀତାକାନ୍ତ—(Uncleଙ୍କୁ) ଆପଣ, ଆପଣ ହୁଏତ ମିଛ କହୁଚନ୍ତି । No, No, this can't be ! (ନୋ, ନୋ, ଦିସ୍ କ୍ୟାଣ୍ଟ ବି)

Uncle—Truth is stranger than fiction, Mr. Mohapatra (ଟ୍ରୁଥ ଇଜ ଷ୍ଟ୍ରେଞ୍ଜର ଦାନ ଫିକ୍ସନ, ମି, ମହାପାତ୍ର) ତା'ର କୁମାରୀ ଜୀବନର ଏଇ କଳଙ୍କର ଇତିହାସ ମୁଁ ବି କ'ଣ ଟିକଏ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣି ପାରିଥିଲି ?

ସୀତାକାନ୍ତ—(ମନ୍ଦାକିନୀଙ୍କୁ) ଏତେ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା' ହେଲେ ତମେ ମତେ ଠକେଇ ଆସିଥିଲ ? ମୋର ତଳମାଳୁ ଆଷେଇ

କରି ଭଣ୍ଡାମିର ଆବରଣ ଭିତରେ ନିଜକୁ ଲୁଚେଇ ଆସିଥିଲ ? Shame Shame । (ସେମ୍ ସେମ୍) ମନ୍ଦାକିନୀ ।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(କାନ ବନ୍ଦକରି) ଉଃ, ଭଗବାନ ।

Uncle—ସେ ମଣିଷ, Mr. Mohapatra ! ପୁଣି ନାରୀ । ଭୁଲ କରିବା ଯାହାର ଚରିତ୍ରଗତ ଅଭ୍ୟାସ, ଆପଣ ନିଜେ ମଣିଷ ହୋଇ, କ'ଣ ତା'ର ଏ ଭୁଲଟାକୁ ଭୁଲି ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ଅସମ୍ଭବ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ଭାଇ !!

ସୀତାକାନ୍ତ—ଜଣେ ପୁରୁଷ ହୋଇ ମୋ' ପକ୍ଷରେ ଏଇଟା କେବେ ହେଲେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ମୁଁ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି ଯେ, ତମେ ଜଣେ ପୁରୁଷ । ଯାହାର ଦରବାରରେ ନାରୀ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଫରିୟାଦୀ ହୋଇ ଆସିଛି ।

Uncle—Mr. Mohapatra ! ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଉତ୍ତେଜନାରେ ଯଦି ତା' ଗୋଡ଼ ଖସି ଯାଇଥାଏ, ତେବେ, ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟା କ'ଣ ଏତେ ଶକ୍ତ ହବ ଯେ, ତା'ର ବାକି ଜୀବନଟା ମିଛ ହୋଇ ଯିବ ? ଭୁଲ୍ ହୋଇ ଯିବ ? ଆପଣ ଶିକ୍ଷିତ । ଖାଲି ଜଣକର ପତିନର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ତାକୁ ବିଚାର ନ କରି ମାନବିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ତାକୁ ଥରେ ଦେଖନ୍ତୁ । Mercy on her ! (ମର୍ସି ଅନ୍ ହର୍) !

ସୀତାକାନ୍ତ—Uncle । ପୋଉ ଭୁଲ ସେ କରିଚି, ତା'ର କ'ଣ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଅଛି ? ହୁଏତ ଖୁବ୍ ଉଦାରତା ଦେଖେଇ ମୁଁ ତାକୁ କ୍ଷମା କରିପାରିବି । କିନ୍ତୁ ମୋର ରୁଚିଜ୍ଞାନ ବୋଲି ତ କିଛି ଅଛି ? ତା' ହୋଇ ପାରେ ନା Uncle !

ଗାୟତ୍ରୀ—କାହିଁକି ହୋଇ ପାରିବ ନି, ଭାଇ । ତା' ହେଲେ ସତ କହିବା କ'ଣ ଅନ୍ୟାୟ ? ମିଛର ଆବରଣ ତଳେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେ ଯଦି ତମର ସ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ସମ୍ମାନିତା ହୋଇ ପାରିଥାଏ । ତେବେ ସତକହି ସେ ସେଥିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହବ କାହିଁକି ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ବିବେକ, ବିଚାର, ବା ଉଦାରତାର ଦୋହି ଦେଇ ଅନେକ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା କହି ହୁଏ ! କିନ୍ତୁ କରିବା ହୁଏ ତ ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ ।

Uncle—ଥରେ ଦେଖନ୍ତୁ ଏଇ ନାରୀଟିକୁ Mr. Mohapatra, କେବଳ ମାତ୍ର ଥରକ ପାଇଁ ଆଖି ମେଲେଇ ଦେଖନ୍ତୁ ! ଅନେକ ଦିନ ଧରି ତାକୁ ଆପଣ ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇ ଆସିଚନ୍ତି ! ଆଜି ସେ ସ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ଦାବୀ କରିବାକୁ ଯାଉ ନାହିଁ । ଜୋର୍ କରି ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ସେ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନି, ସେ ଚାହୁଁଚି ଟିକିଏ କ୍ଷମା, ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ସ୍ୱୀକୃତି ! ଏଇ ଟିକକ କ'ଣ ଆପଣ ତାକୁ ଦେବେ ନାହିଁ ?

ସୀତାକାନ୍ତ—ମତେ ଆପଣ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ? ମୁଁ ଅପାରଗ, ଅକ୍ଷମ । ମୁଁ ମହାନୁଭବ ନୁହେଁ, ମହାତ୍ମା ନୁହେଁ, ମୁଁ ମଣିଷ ।

ଗାୟତ୍ରୀ—ତା' ହେଲେ ଅପା !···(ହଠାତ୍ ପାଗଳୀଙ୍କ ପରି ହସି ଉଠିଲେ ମନ୍ଦାକିନୀ. ସେ ହସ ଯେମିତି ସମସ୍ତଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ଧୂଳିସାତ୍ କରିଦେଲା)।

ମନ୍ଦାକିନୀ—(ହସି ହସି) ମୋ ଜୀବନର ସମାଧାନ କାହିଁ, ଗାୟତ୍ରୀ ! ଅଥଚ ତମେମାନେ ଚାହିଁଥିଲେ ଯା'ର ସମାଧାନକରିପାରିଥା'ନ୍ତ : (ସୀତାକାନ୍ତଙ୍କୁ) ତମେ ଚାହିଁଥିଲେ ଗ୍ରହଣ କରି, (ଅଙ୍କଲ୍ଙ୍କୁ) ଆପଣ ଚାହିଁଥିଲେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ, (ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କୁ) ତୁ ଚାହିଁଥିଲେ ତୋ'ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି, ଆଉ ଏ ସମାଜ ଚାହିଁଥିଲେ ଉଦାରତା ଦେଖେଇ, ମୋ' ଗତିପଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରିଥାନ୍ତା ! କିନ୍ତୁ ଆଜି ମୋ' ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଦୟା, ନ ହେଲେ ଘୃଣା ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଛି ! କୁଆଡ଼େ ମୋ' ଗତି ? କାହିଁ ମୋର ପଥ ? ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଅସମାଧିତ ଜୀବନ । ମୋର ଶେଷ କୋଉଠି କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । (କହି କହି ପାଗଳୀଙ୍କ ପରି ଚାଲିଗଲେ, ପଛେ ପଛେ ଗାୟତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ)

ଗାୟତ୍ରୀ—ଅପା ! ଅପା ! (ଡାକି ଡାକି ଚାଲିଗଲେ)

Uncle—ଆପଣ ବି ଯା'ନ୍ତୁ Mr. Mohapatra ! ପ୍ରକୃତରେ ସେ ଠିକ୍ କହିଛି । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଖାଲି ଦୟା ଦେଖେଇବାକୁ ମୁଖର ହୋଇଉଠିଥିଲୁ ? କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚିତ ସମାଧାନରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲୁନାହିଁ । Unlucky girl, may God help you । (ଅନ୍ ଲକି ଗାର୍ଲ, ମେ ଗଡ୍ ହେଲପ ୟୁ) (ସୀତାକାନ୍ତ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । Uncleଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଯେମିତି

ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ Christ ଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖକୁ ଯାଇ ହାତ ଦୁଇଟି ପ୍ରସାରିତ କରି) Curse me ! Curse me, Oh God, (କର୍ସ ମି, କର୍ସ ମି, ଓ ଗଡ୍) ତମେ ମତେ ଅଭିଶାପ ଦିଅ ! ତମେ ଯାହାକୁ କ୍ଷମା କରିଥିଲ, ମୁଁ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଜୀବନ୍ତ ସାକ୍ଷୀ ହୋଇ ରହିଗଲି । Curse me, Curse me, Oh God !

ଅଷ୍ଟ ଦୃଶ୍ୟ

—ମେସ୍ ଅଳିନ୍ଦ—

(ଗୋଟାଏ ପରିବା ବୋଝ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଛି ରାମ ଓ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛି ରାଧିକା)

ରାଧିକା—ହେ ଭାଇନା ! କହୁନାହଁ କାହିଁକି ମ ? ପୁଲିସବାଲା କୁକୁରଟେ ନେଇ ମେସ୍‌ରେ କ'ଣ ପାଇଁ ପଶିଥିଲେ ?

ରାମ—ଚୋର ଧରିବାକୁ ।

ରାଧି—ଚୋର !!

ରାମ—ହଁ, ଚୋର ।

ରାଧି—କିଏ ?

ରାମ—ତୁ !

ରାଧି—ହେ ଭାଇନା ! ତମକୁ କ'ଣ ଧରମ ଛାଡିଲାଣି କି ? ମୁଁ ଚୋର ?

ରାମ—ଆଉ କ'ଣ ମୁଁ ? ପୁଲିସ କୁକୁର ଆସି ଆଉ କୁଆଡ଼କୁ ନ ଅନେଇ ତୋ'ର ଲୁଗା ଶୁଙ୍ଘିଲା କାହିଁକି, କହ ? ଆମେ ତ ଏତେ ଲୋକ ଥିଲୁ ! କାହିଁ, ଆମ ଆଡ଼କୁ ତ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ ?

ରାଧୁ—ସେଇଠୁ କ'ଣ ହେଇଗଲା ?

ରାମ—ହବ ଆଉ କ'ଣ ? ଯାନ୍ତ୍ରିକ ନେଇ ଯାଇ ଦି' ଘୂରଠା ଜଳଖିଆ ଥୋଇ ଦେଲେ ସବୁ ବାହାରି ପଡ଼ିବ ଯେ ?

ରାଧୁ—ହଁ, ବାହାରି ପଡ଼ିବ ? ମୁଁ କଣ୍ଟୁ ନେଇଥିଲେ ସିନା ବାହାରିବ ?

ରାମ—ନାଇଁ, ସରକାର ଘର ଶହ ଶହ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଚୋର ଧରିବା ପାଇଁ କୁକୁର ପୋଷିଛନ୍ତି । ସେ ଖାଲି ଖୁସିରେ ତୋ' ଲୁଗାଟାକୁ ଶୁଙ୍ଘୁଥିଲା,

ରାଧୁ—ହଇରେ, ହେ ଯୋଗମୋଗିଆ ! ଆଜି ସକାଳେ ମାଛ ଆସି ନ ଥିଲା ? ସେଇଆକୁ କାଟିଲା ବେଳେ କୋଉଠି ଟିକିଏ ଆଇଁଷ ଲାଗିଯାଇଥିବ, ସେଇ ବାସନା ପାଇ ଏବେ କୁକୁରଟା………

ରାମ—ଓହୋ, ଇଏ ମତେ ପାଠ ବତାଉଛି । ହଇଲେ, ମୁଁ କ'ଣ ତୋ' ଖୋଇ ଜାଣିନାହିଁ ?

ରାଧୁ—ଜାଣିଛୁ, କ'ଣ ଜାଣିଚୁ ବା ?

ରାମ—ନିତି ନିତି ଚରି ଅଣ୍ଟିରେ ପୂରେଇ ବାଇଗଣଠୁ ଲାଉଠୁ କଖାରୁଠୁ ସବୁ ନେଇ ଯାଉ ! ଏବେ ଧରା ପଡ଼ିଚୁ ଯେ, ରହ ! କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ?

ରାଧୁ—କଲି ତ କଲି, ବେଶ କଲି, ତମେ ସେଥିରେ କହିବାକୁ କିଏ ?

ରାମ—ମେନେଜର ବାବୁ ବଳ ପାଇ, ନଇତି ମୋ ଉପରେ ଫଇରକି କାଢ଼ୁଥିଲୁ, ଏବେ ଦେଖିବା, କିଏ ଆସି ପିଠିରେ ପଡ଼ିବ ।

ରାଧି—ପୁଲିସିବାଲାଙ୍କୁ ତମେ ଶିଖେଇ ଦେଇଥିବ ।

ରାମ—ଆଉ ? ମୋ' କଥା ଶୁଣି ପୁଲିସିବାଲା ତୋ' ପଛରେ କୁକୁର ଲଗେଇ ଦେଲେ, ନାଇଁ ?······କୋଉଠି କାହାଘରୁ ସୁବିଧା ପାଇ ବଡ଼ ରକମ କିଛି ହାତ ପକେଇ ଦେଇ-ଥିବୁ···?

ରାଧି—(କାନ୍ଦୁଣି ମାନ୍ଦୁଣୀ ହୋଇ) ହେ ମହାପୁରୁ ! ତୁଇ ସବୁ ଜାଣିଚୁ ? ମୁଁ ଯଦି ସେମିତି କିଛି କରିଥିବି···(ଏତିକିବେଳେ ବିପ୍ରବାବୁ ପଶିଆସିଛନ୍ତି ଚମକିତ ଓ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ)

ବିପ୍ର—ହୋ ଭାଇନା, ଟିକିଏ ମୁଁ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଚି କି ନାହିଁ, ଫେର୍ ପାଲା ଲଗେଇ ଦେଲ ?

ରାଧି—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ) ଦେଖୁଚ, ଦେଖୁଚ ବାବୁ ! ଏ ଭାଇନା ମତେ କେମିତି ହୈରାଣ କରୁଚି ?

ରାମ—ଖାଲି ମୁଁ କାହିଁକି କହିବି ମ ? ପୁଲିସି କୁକୁର ବି କହିଲା !

ବିପ୍ର—ତମେ ସବୁ ଏଠୁ ଚାଲିଯାଅ । ମତେ ଟିକିଏ ଭାବିବାକୁ ଦିଅ ।

ରାଧି—କି କାହିଁକି ବା ? ସବୁବେଳେ ସେ କାହିଁକି ମତେ ଏମିତି କହିବ ? ମୋ' ନାଁରେ ପୁଲିସି ଆଗରେ ଝୁଣ୍ଟା ଢେଲିବ ?

ବିପ୍ର—ରାଧି !

ରାଧି—ହୋଇଗଲା । ଯାହା ହବାର ହୋଇଗଲା । ଏଣିକି ମୋ' ହିସାବପତ୍ର ଦେଖି ଦେଲ, ମୁଁ ଚାଲିଯିବି ।

ବିପ୍ର—କ'ଣ ମତେ ତୋ' ଚାକରିଆ ରଖିଥିଲୁ ଭଳିଆ ଧମକଉଚୁ ? ଆଜି ରାତିରେ ତୋ' ହିସାବପତ୍ର ସବୁ ତୁଟେଇ ଦଉଚି ! ଚାଲିଯା—

ରାମ—ପୁଲିସିବାବୁ ଆଉ କ'ଣ କହୁଥିଲେ, ଆଜ୍ଞା ? ରଧିକୁ କ'ଣ ଥାନାକୁ ନେଇ ଯିବେ ?

ରଧି—(ଚିତ୍କାର କରି) ମତେ ଯଦି ଥନାକୁ ନେଇ ଯା'ନ୍ତିନା, ତେବେ ତମ ଗୁମରଯାକ ବ ଚଦାରେ ପକେଇ ଦେବି, ବୁଝିଲ ?

ରାମ—(ତ ଛଲାରେ) ଯା'ବେ ।

ରଧି—କ'ଣ କହିଲ ? ତମେ ଲୁଚଚାଇ, ଗୁଡ଼ଉଲ ଡାଲି ବନ୍ଦୀ କର ନାହିଁ ? ବାବୁମାନେ ଅଫିସିକୁ ଗୂଲ୍‌ଗଲେ ପରେ, ବହିକା ମିଲି ସବୁ ବନ୍ଦୀ କର ନ ?

ରାମ—ଆରେ, ଏଇଟା ତ ମହା ଖଲବଟାଏ । ଶୁଣୁଚ ବାବୁ, ଶୁଣୁଚ ?

ବସ୍ର—ତମମାନଙ୍କର ଯାହା କହିବାର ଥିଲା ସରିଲା ତ ? ଏଥର ନିଜ ନିଜ କାମରେ ଗଲ, ଇଚ୍ଛା ହଉଚି ଯଦି ରୁହ, ନ ହେଲେ ତମ ପାଉଣାପଣ ଛୁଡ଼େଇ ବାଟ ଦେଖ ! ଆଉ ଏଠି ଗୋଳମାଳ କରନାହିଁ । ଯାଅ ।···ଯାଉଚନା, ଦେଖିବ । (ରିଧି ଓ ରାମ ବଟଘାତ ବାଗରେ ଗୂଲିଗଲେ, ବସ୍ରବାବୁ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଦ-ଚାରଣା କରୁଥିଲେ, ଟିକଏ ପରେ ଆସିଲେ ବଧୂବାବୁ)

ବିଧୁ—(ବ୍ୟଙ୍ଗକରି) କଥା କ'ଣ, ବସ୍ରବାବୁ ? ଗୃହର ପୁଜାରୀମାନଙ୍କୁ ଚିରଦିନ ଘଣ୍ଟ ଘୋଡ଼େଇ ରଖିଥିବା ଲୋକର ଆଜି ହଠାତ୍ ଏମିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ?

ବିପ୍ର—ମତେ କିଛି ପଗୁରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ବିଧୁବାବୁ ! ମୋ' ମୁଣ୍ଡ ଠିକ୍ ନାହିଁ ।

ବିଧୁ—କାହିଁକି ? ହଠାତ୍ ମୁଣ୍ଡ ବିଗିଡ଼ି ଗଲା କାହିଁକି ?

ବିପ୍ର—ବିଗିଡ଼ି ଯିବ ନାହିଁ ? ଅଫିସ୍‌ରୁ ଫେରୁ ନ ଫେରୁଣୁ ପୋଲିସ୍ ଆସି ଘର ଆଗରେ ଜମା ! କଥା କ'ଣ ନା, ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ।

ବିଧୁ—ଏଥର ଆପଣଙ୍କ ମେସର ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ମେମ୍ବରମାନଙ୍କର କୀର୍ତ୍ତି ସବୁ ଜାଣିଲେ ତ ? ଛି, ଛି, ପଢ଼ିବା ଶୁଣିବା ଲୋକ ହୋଇ, ଶେଷରେ କ'ଣ ନା..... ?

ବିପ୍ର—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) କାହିଁକି ସେଗୁଡ଼ାକ କହୁଚନ୍ତି, କହିଲେ ? ଏଇ କେତୋଟା ଦିନ ଭିତରେ ହେମନ୍ତ ବାବୁ ବିଷୟରେ ଆପଣ ଏମିତି କ'ଣ ଜାଣି ପକେଇଲେ ଯେ, ଏମିତି ଗୋଟାଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ?

ବିଧୁ—ତା'ମାନେ ? ଆପଣଙ୍କ ମତରେ ହେମନ୍ତ ବାବୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ, ନାଇଁ ? ପୋଲିସ୍ କ'ଣ ଖାଲି ଏ ମେସ୍‌କୁ ଚଷୁ କୁଟିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲା ?

ବିପ୍ର—ଏ ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ରେ ହେମନ୍ତ ବାବୁ ଦି'ବର୍ଷ ହେଲା ମେମ୍ବର ହେଲେଣି । ଅଥଚ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମେ କ'ଣ ବା ଜାଣୁ ? ଲୋକଟା ଆମ ସଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରେ, ଅଳ୍ପ ! ମିଳାମିଶା କରିବା ତା'ଠୁଁ ଅହୁରି କମ୍ ।

ବିଧୁ—ହାଁ, ସେଇଥିପାଇଁ ତ ବେଶୀ ସନ୍ଦେହ ହବା ଉଚିତ ! ହେମନ୍ତ ବାବୁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ହୋଇଥିଲେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ

ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା ନ କରି ରହି ପାରନ୍ତେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ହେଲା କ'ଣ ?

ଜପ୍ର—(ବ୍ୟଙ୍ଗକରି) ଜଣେ ଲୋକ ଟିକିଏ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବା ପାଇଁ ଯଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠୁଁ ନିଜକୁ ଅଲଗା କରିନିଏଁ, ତେବେ ତାକୁ ସନ୍ଦେହ ଆଖିରେ ଦେଖିବେ, ନାହିଁ ବଧୂ ବାବୁ ?

ବଧୂ—ଅରେ ଷଣ୍ଢର କଲେ ଦେଖି, ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଯାହା ହୋଇନାହିଁ, ଗଲ ମାସକ ଭିତରେ ତା'ଠୁ ଅନେକ ବେଶୀ ହୋଇଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ରୁମ୍‌କୁ ପର ପର ଦୁଇଜଣ ମହିଳା ଆସିଛନ୍ତି । ଜଣେ ଆସିଛନ୍ତି କୋଡ଼ିଏ ଥରରୁ ବେଶୀ; ଆଉ ଜଣେ ମାତ୍ର ଥରେ । ଜଣେ ପାଦ୍ରୀ ଆସିଛନ୍ତି ଥରେ । ଗୋଟିଏ ଭିକାରୀ ପିଲା ଆସିଛି ପନ୍ଦର ଥର । ଆଉ ଶେଷରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଏ ହତ୍ୟା ରହସ୍ୟ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ ପୋଲିସ !

ଜପ୍ର—ବାଃ, ବେଶ୍ ହିସାବ ରଖିଛନ୍ତି ତ ? ଆପଣଙ୍କ ଯୋଗା ହିସାବଟା ଆପଣ ଖାତା ନ ଦେଖି କହି ପାରିବେ ?

ବଧୂ—ମାନେ ?

ଜପ୍ର—କମ୍ ସେ କମ୍ ଆପଣ ଏ ମେସ୍‌ରେ କେତେଟା ମିଲ୍ ଖାଇନାହାଁନ୍ତି, କହନ୍ତୁ ତ ?

ବଧୂ—ଦେଖନ୍ତୁ……(ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ)

ଜପ୍ର—ମୁଁ ଜାଣେ, ବଧୂବାବୁ ! ନିଜ ବିଷୟରେ ଆପଣ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ, ଅନ୍ୟର ଚଉଦପୁରୁଷର ଇତିହାସ ନିର୍ବାଦରେ ଦେଇ ପାରିବେ ।

ବିଧୁ—(ଅପମାନ ବୋଧକରି) ବିପ୍ରବାବୁ ! ଆପଣ ହେମନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଅଯଥା ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ବିପ୍ର – ଏଥିପାଇଁ ଆପଣ ଅପମାନିତ ନ ହୋଇ ବରଂ ଲଜ୍ଜିତ ବୋଧ କରିବଟା ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ହଅନ୍ତା !

ବିଧୁ—ବେଶ୍, ଆପଣଙ୍କ ମେସ୍‌ର ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ମେମ୍ବର ନରହତ୍ୟା କରି ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଆଖିରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷି ହୁଏ; ମୋର କହିବାର କିଛି ନାହିଁ । (ଏତିକବେଳେ ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖବର କାଗଜ ଧରି ଆସିଲେ ରାଜୁ)

ରାଜୁ—ହେମଭାଇ ତା’ହେଲେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରି ନାହିଁ ?

ବିଧୁ—ତାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଆମ ଏ ମେସ୍‌ଟା ପ୍ରାଥକ୍ଷେତ୍ର ହୋଇଗଲା, ରାଜୁବାବୁ । ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ପତିତ ମେମ୍ବରମାନେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ କହି ପାରିବି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ବିବ୍ରତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମାଲିକଙ୍କୁ ଭକ୍ତି ଗଦ ଗଦ ଆଖିରେ ଗୃହିଲା ଭଳି ସେମାନେ ବିସ୍ମୁୟରେ ତାଙ୍କ ଫେରିବା ବାଟକୁ ଅନେଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ରାଜୁ—(ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ) ହୁଁ ।

ବିପ୍ର—ମୁଁ କିନ୍ତୁ କହୁଛି, ହେମନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ମିଛରେ ପୋଲିସ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି !

ରାଜୁ – ମିଛରେ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି ? (ଖବର କାଗଜଟା ବଢ଼ାଇ ଦେଇ) ପଢ଼ନ୍ତୁ ?

ବିପ୍ର—କ’ଣ ?···ଚଷମା ନାହିଁ, ପଢ଼ି ଶୁଣେଇ ଦିଅ ।

ରଞ୍ଜୁ—(ବିବୃତିଟି ପଢ଼ିଲେ) କଲିକତାର ବିଖ୍ୟାତ ହାର୍ଡ଼ୱେୟାର ବ୍ୟବସାୟୀ ଅବିନାଶ ଦାସଙ୍କୁ କାଲି ରାତିରେ ଏକ ବାଗ-ବଜାରର ଘରେ ମାତାଲ ହୋଇ ଗଡ଼ୁଥିଲା କେଲେ, ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରା ଯାଇଛି । ପୋଲିସର ସନ୍ଦେହ, ଓଡ଼ିଶାରେ ହୋଇଥିବା ଗୋଟାଏ ଭିକାରୀର ହତ୍ୟା ସଙ୍ଗରେ ଏ ହତ୍ୟାର ଅଦ୍ଭୁତ ଯୋଗାଯୋଗ ଅଛି । କାରଣ, ହତ୍ୟାର ଧାରା ପ୍ରାୟ ଏକ ଧରଣର ଏବଂ ଛୁରୀରେ ମିଳୁଥିବା ଅଙ୍ଗୁଳି ଛାପ ପ୍ରାୟ ମିଳି ଯାଉଛି ।

ଅପ୍ରୁ—ହୁଁ, ମିଳି ଯାଉଛି ?

ରଞ୍ଜୁ—ତା' ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହଉଛି, ହେମନ୍ତଙ୍କ ମେସ୍‌କୁ ଆସିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତାଙ୍କୁ ପୋଲିସରେ ଧରେଇ ଦବା ।

ଅପ୍ରୁ—ଆପଣ ବି ପୋଲିସ ଭଳି ତାଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଚନ୍ତି, ରଞ୍ଜୁବାବୁ ? ଗଛ ମୂଳରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ନିଃସ୍ୱ ଭିକାରୀର ହତ୍ୟା, ଆଉ କଲିକତାର ଲକ୍ଷପତିର ହତ୍ୟାକୁ ଗୋଟାଏ ସୂତରେ ଗଣ୍ଠି ପୋଲିସ୍ ଯେମିତି ଭୁଲ କରୁଚି, ଆପଣ ହେମନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରି ଠିକ୍ ସେମିତି ଭୁଲ କରୁଚନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜୁ—ନା, ଆପଣ ଯଦି ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଅତୀତ ଇତିହାସ ଜାଣିଥା'ନ୍ତେ, ତେବେ ଏମିତି କହନ୍ତେ ନାହିଁ ।

ଅପ୍ରୁ—(ହସି) ପୋଲିସ୍ ସେଇମିତି ଅନ୍ଧାରରେ ବାଡ଼ି ବୁଲଉଥାନ୍ତୁ ରଞ୍ଜୁବାବୁ, ହେଲେ ଫଳ କିଛି ହବ ନାହିଁ ।

ରାଜୁ—ମୁଁ କ'ଣ ଏ ବିଷୟରେ ପୋଲିସକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି ?

ଛତ୍ର—କ'ଣ କହିଲେ, ରାଜୁବାବୁ ? ?

ରାଜୁ—ମୁଁ ଠିକ୍ କହୁଚି ! ଯା' ପଛର ଇତିହାସ ପୋଲିସ୍ ଜାଣେ ନାହିଁ ବୋଲି, ହୁଏତ କହୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରି ପାରୁ ନାହିଁ ।

ଛତ୍ର—ମୋ'ର କିନ୍ତୁ ଅନୁରୋଧ, ରାଜୁବାବୁ, ଆପଣ ଯାହା କରନ୍ତୁ, ଏ ମେସ ବାହାରେ କରନ୍ତୁ ।

ରାଜୁ—କାହିଁକି ?

ଛତ୍ର—ହେମନ୍ତ ବାବୁ ଆମର ବନ୍ଧୁ । ତା' ଛଡ଼ା ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ସୁନାମ କଥା ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

ରାଜୁ—ଆପଣ ତା' ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଏମିତି କହୁଚନ୍ତି । ପୋଲିସ୍ ଯାହାକୁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ଖୋଜୁଛି, ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଯେ କେତେ ଦୋଷ ବହ, ସେ କଥା ଆପଣ ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

ବିଧୁ—ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ୍ ମେମ୍ବର କି ନାଁ ?

ରାଜୁ—ତା' ଛଡ଼ା ସିଏ ଦୋଷ କରିଚି !

ଛତ୍ର—ଏ ଦୁନିଆଁରେ କ'ଣ ସମସ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ? ତା' ଛଡ଼ା ମଣିଷ କ'ଣ ମଣିଷକୁ ସବୁବେଳେ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରେ ?

ରାଜୁ—ଛତ୍ରବାବୁ ?

ଛତ୍ର—ଶୁଣନ୍ତୁ ହେ । ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ମ୍ୟାନେଜର ହିସାବରେ ମୁଁ କହୁଚି, ଏଠି ଯେମିତି ସେ ସବୁ ନ ହୁଏ । ଆପଣମାନେ ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆଜ ମେସ୍ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲି । ଯା'ନ୍ତୁ । (ଚାଲିଗଲେ ଭିତରକୁ)

ବଧୂ—ପତିତପାବନ ମେସ୍‌ର ମେମ୍ବରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଜାରି ହେଇଥିବା ନୋଟିସ୍ ଶୁଣିଲେ ତ, ରଜୁବାବୁ ?

ରଜୁ—ସେ ଯାହା କହୁଛ ହଉ, ବଧୂବାବୁ । ମୁଁ ଚାହେଁ, ଏ ଝଡ଼ର ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼ୁ । ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ସୃଷ୍ଟି ହଉଥିବା ଆତଙ୍କର ଆଉ ପୁନରାବୃତ୍ତି ନ ହଉ, ଅସନ୍ତୁ । (ଚାଲିଗଲେ)

ବଧୂ—(ପଛେ ପଛେ ଯାଉ ଯାଉ) ମତେ କାହିଁକି ମିଛରେ ଠଟ୍ଟା ଓଟରା କରୁଚନ୍ତି, ରଜୁବାବୁ ! ମୁଁ ଆଜି ଏ ମେସ୍ ଛାଡ଼ିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି । (ଚାଲିଗଲେ)

୫ମ ଦୃଶ୍ୟ

—ମୀନାକ୍ଷୀର ଘର—

(ବୃଦ୍ଧ ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ । ଗୋବିନ୍ଦ ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା କରୁଚି, ମଝିରେ ମଝିରେ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଣି ପଟି ଦଉଚି, ଘର ଭିତରେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ଆଲୋକ । ଏତିକି ବେଳେ ଝରକା ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖାଗଲା । ମନେ ହେଉଥାଏ ଯେମିତି ସ୍ୱପ୍ନ-ମୂର୍ତ୍ତିଟେ ପଦଚାରଣା କରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା । ଭିତରୁ ଅଜୟର ପାଟି ଶୁଭିଚି)—ଗୋବିନ୍ଦ ବାଲି ନେଇଯା । (ଗୋବିନ୍ଦ ଧୀରେ ଧୀରେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଏଇ ଅବସରରେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଚି ହେମନ୍ତ । ଧୀରେ ଧୀରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପକେଟ୍‌ରୁ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିଏ ବାହାର କରି ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଓ ସେ ଫଟୋକୁ ତୁଳନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା । ସେ ଚାହାଣୀରେ ଘୃଣା, ଈର୍ଷା, ନିଷ୍ଠୁରତା ଫୁଟିଉଠୁଥିଲା । ଫଟୋଟିକୁ ବାଁ ହାତରେ ଧରି ଛୁରିଟାଏ ପକେଟ୍‌ରୁ ବାହାର କଲା । ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ଛାତିରେ ସେ ଛୁରିଟି ବସେଇ ଦବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ଏତିକି ବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦ ପଶି ଆସିଚି, ଗୋବିନ୍ଦ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଚି । ହେମନ୍ତ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକୁ ପକେଇ ଦେଇ ଦୌଡ଼ି ପଳେଇଗଲା)

ଗୋବିନ୍ଦ—ଅଜୁ ଭାଇ ! ଦୌଡ଼ିଆସ ! ବାବାଙ୍କୁ ମାରି ପକେଇଲା !
(ଅଜୁ ଭିତରୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ)

ଅଜୁ—ଏଁ, କ'ଣ ହେଲା ? କିଏ ମାରି ପକେଇଲା ?

ଗୋବିନ୍ଦ—ବାବାଙ୍କୁ କିଏ ଗୋଟାଏ ମାରିବା ପାଇଁ ଛୁରୀ ଉଠେଇଥିଲା । ମୁଁ ଯେମିତି ପାଟିକଲି, ଦୌଡ଼ି ପଳେଇଲା ।

ଅଜୁ—ଏଁ ଦୌଡ଼ି ପଳେଇଲା ? (ଅଜୁ ବାହାରକୁ ଗଲେ)

ବୃଦ୍ଧ—(ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ) ଆସିଥିଲା ! ହଁ ଆସିଥିଲା ।

ଗୋବିନ୍ଦ—ହଁ ମୁଁ ଦେଖିଚି । ସେ ଆସିଥିଲା ।

ବୃଦ୍ଧ—ଦେଖିଚୁ ? ମାଳତୀକୁ ଦେଖିଚୁ ? ତା ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଛୁରୀ ଥିଲା । ଆଉ ସେ ଛୁରୀଟା...(ନିଜ ଦେହର ଚାରିଆଡ଼େ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲେ)

ଅଜୁ—(ଫେରିଆସି) ନା । ପାଇଲି ନାହିଁ । ସେ ଲୋକଟାକୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲୁ ନାହିଁ, ଗୋବିନ୍ଦ !

ଗୋବିନ୍ଦ—ମୁହଁ ତ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ।...ଦେଖିଚ, ଅଜୁଭାଇ । ସେଇ ଲୋକଟା...ଯିଏ ଆପା ପାଖକୁ ଆସେ ?

ଅଜୁ—ହେମନ୍ତ ?

ଗୋବିନ୍ଦ—ହଁ, ତା'ରି ପରି ତ ଦେଖାଗଲା !

ବୃଦ୍ଧ—(ସଚେତନ ହୋଇ) କ'ଣ ହେଲା ରେ ଅଜୁ ? କ'ଣ ହୋଇଚି ?

ଅଜୁ—କ'ଣ ହୋଇଚି ? ଏଇନେ ତ ସବୁ ସରି ଯାଇ ଥାନ୍ତା । ଖାଲି ଗୋବିନ୍ଦ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଗଲା ବୋଲି ବଞ୍ଚିଗଲ ।

ବୃଦ୍ଧ—ହଁ ଅଜୁ, ସିଏ ମତେ ଶେଷ ନ କରି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତାକୁ କଥା ଦେଇ, କଥା ରଖି ପାରିନାହିଁ ।

ଅଜୁ—ହାଁ, ତମେ କ'ଣ ବୁଝୁଚ ? ଆମେ ତାକୁ ମୀନା ସାଙ୍ଗରେ ମିଳା ମିଶା କରିବାକୁ ଦେଲୁ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଖାଲି ଗୁଳିଖିଆ ବାଘ ଭଳି ହଉଚି । ମୁଁ ପରା ଆରମ୍ଭରୁ କହୁଥିଲି, ଏବେ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଚ ତ ? ହଉ, ମୁଁ ବି ଦଉଚି ଠିକ୍ କରି । ମତେ ସେ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ ।

ବୁଢ—ଆରେ, ତୁ କାହା କଥା କହୁଚୁ ? ମୁଁ କହୁଚି କ'ଣ ? ତୁ ବୁଝୁଚୁ କ'ଣ ?

ଅଜୁ—ମୁଁ ଠିକ୍ ବୁଝିଚି । ହେମନ୍ତ ଆସିଥିଲା । ହାତରେ ଛୁରୀ ଧରି ତମକୁ...

ବୁଢ—ଆରେ, ମତେ ସେତେବେଳେ ଠିକଏ ଡାକଦେଲୁ ନାହିଁ ? ପିଲାଟାକୁ ଅନେକ ଦିନରୁ ଦେଖି ନାହିଁ !

ଅଜୁ—ଶୁଣୁଚୁ ଗୋବିନ୍ଦା ଶୁଣ । କଥା ଆସି କୋଉଠି ପହଞ୍ଚିଲାଣି, ଯୁଆଁଙ୍କର ଖାଲି ଦରଦ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ୁଚି ।

ବୁଢ—ସତରେ, ଅଜୁ ! ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ପିଲାଟାର ମନଟାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ ।

ଅଜୁ—ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ରାତି ଅଧରେ ଛୁରୀ ଧରି ବାବୁ ବୁଲି ଆସିଥିଲେ ଭଙ୍ଗାମନକୁ ଯୋଡ଼ିବା ପାଇଁ, ନାଇଁ ?

ବୁଢ—ଛୁରୀ ??

ଅଜୁ—ହଁ ଛୁରୀ ! ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ କହୁଚି । ସେଇଟା ଗୋଟାଏ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ୍ । ଖାଲି ମିଛରେ କ'ଣ ପୋଲିସ୍ ତାକୁ ଖୋଜୁଚି ? ଏଇ ମୀନା ପାଇଁ ଆମ ଘରେ ପୋଲିସ୍ ପଶିଲା । ଆମ ଘରର ମାନ ସମ୍ମାନ ପଦାରେ ପଡ଼ିଲା ।

ବୃଦ୍ଧ—କ'ଣ ଭୁଲ କହୁଚୁ ? ହେମନ୍ତ ଛୁରୀ ଧରି ଆସିଥିଲା ମତେ ମାରିବା ଲାଗି, ନା-ନା-ଏ କଥା ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ଗୋବିନ୍ଦ—ମୁଁ ପରା ନିଜେ ଦେଖିଚି, ବାବା । ଏତେ ଲମ୍ବା ଛୁରୀଟାଏ ତମ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଞ୍ଚେଇଥିଲା । ମୁଁ ଯଦି ଟିକିଏ ଡେରି କରି ଦେଇଥା'ନ୍ତି, ଏଇନେ ଆମଘରେ କାନ୍ଦ ବୋବାଳି ପଡ଼ିଯାଇଥା'ନ୍ତା ।

ବୃଦ୍ଧ—ଅଜୟ !

ଅଜୟ—ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସେ ଆମକୁ ଶେଷକରିବ, ତା'ପରେ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି ମୀନାକୁ ଆମଠରୁ ଟାଣି ନେଇଯିବ ।... ହେଇଟି ଦେଖ ରାତି ଅସି ଏତେ ହେଲାଣି, ତାର ଦେଖା ଦର୍ଶନ ନାହିଁ । ଆମର ସେ ଗୃହକଣ୍ଟ ଦରକାର ନାହିଁ । ଗୋବିନ୍ଦ ତୁ ଗଲୁ, ମୀନାକୁ ଖୋଜି ଆଣିବୁ ।

ଗୋବିନ୍ଦ—ନାଇଁ ଅଜୟ ଭାଇ ! ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ । ବାଟରେ ଯଦି ସେ ମତେ ଦେଖିବ, ଆଉ କ'ଣ ଛାଡ଼ିବ ?

ବୃଦ୍ଧ—ଆଉ ଅଜୟ, ଏ ଅନ୍ଧାରରେ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ସେ । ଝିଅ ଏଇନେ ଆସିଯିବ ।

ଅଜୟ—ବେଶ୍, ତମେ ଆଅ । ମୁଁ ଯାଉଚି, ଗୋବିନ୍ଦ, ଆଣ୍ ମୋ ଠେଙ୍ଗା । ବାଟରେ ଯଦି ଦେଖା ହୁଏନା', ତେବେ ସେଇଠି ଶ୍ମଶାନ ଜାଗା । (ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା, ଦେଖିଲା ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିଏ ତଳେ ପଡ଼ିଚି, ତାକୁ ଦେଖି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଚାହାଣୀରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ପୁଛିଲା) ବାବା, ଇଏ ତ ତମରି ଚେହେରା ଭଳି ଦେଖା ଯାଉଚି । ମୁହଁରେ କାଳିରେ କିଏ ନିଶଦାଢ଼ି ବନେଇ ଦେଇଚି ।

ବୃଦ୍ଧ—(ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଫଟୋଟିକୁ ଦେଖିଲେ ଏବଂ ଦେଖି ଦେଖି ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଦେହ ହାତ ଥରିବାକୁ ଲଗିଲା, ପଡ଼ି ଯାଉ ଯାଉ ଗୋବିନ୍ଦ ଧରିନେଲା)

ଗୋବିନ୍ଦ—ଅଜୁ ଭାଇ ! ବାବାଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ? (ଦେହମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେଇ) ଦେହ ମୁହଁ ସବୁ ଝାଳ ?

ଅଜୁ—ବାବା, ବାବା ! କ'ଣ ହେଲା ?

ବୃଦ୍ଧ—ଅଜୁ, ଗୋବିନ୍ଦ, ଆରେ, ମତେ ଟିକିଏ ନେଇ ଚାଲରେ ! ମତେ ଟିକିଏ ତା' ପାଖକୁ ନେଇ ଚାଲ ।

ଅଜୁ—ଏତେ ରାତିରେ ଜର ଦେହରେ ତମେ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ?

ବୃଦ୍ଧ—ମତେ ଯିବାକୁ ହବ, ଅଜୁ ! ମତେ ଯିବାକୁ ହବ ! ମୋର ସମସ୍ତ ପରିଚୟ ନେଇ ତା' ଆଗରେ ଠିଆ ହବାକୁ ପଡ଼ିବ ! ନ ହେଲେ ମୋ' ଛାତି ଭିତରେ ଜଳୁଥିବା ନିଆଁ ଆଉ ଲିଭି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅଜୁ—ବାବା ! ଏ ସବୁ ତମେ କଣ କହୁଚ ? କାହିଁକି କହୁଚ ?

ବୃଦ୍ଧ—ଏ କାହିଁକିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ତୋ' ଆଗରେ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଆରେ ଗୋବିନ୍ଦ, ଅଜୁ, ମତେ ଟିକିଏ ନେଇ ଚାଲରେ, (ଠେଲି ଠେଲି ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପଡ଼ିଗଲେ)

ଅଜୁ, ଗୋବିନ୍ଦ—ବାବା, ବାବା ! (ଟେକି ଧରିଲେ)

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

—ଅନାଥ ଶ୍ରମ ଅଳନ୍ଦ—

(ଭିତରୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇ ଆସିଲେ Uncle John ଏବଂ ମୀନାକ୍ଷୀ । Uncle ଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ମହମବତୀର ଲ୍ୟାମ୍ପ — ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଥା'ନ୍ତି)

ମୀନା—Uncle ! ବିଶ୍ୱାସ ଅବିଶ୍ୱାସର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଭିତରେ ପଡ଼ି ଛଟପଟ ହେଇ ଆଜ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି ।

Uncle—ସମସ୍ତ କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଇ ଯାଇଛି, My child (ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ୍)

ମୀନା—ସମୟ ? ସେଇ ସମୟର ଗତିକୁ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ହସି ଉଡ଼େଇ ଦେଇଥିଲି Uncle ! କିନ୍ତୁ ସେଇ ଗୋଟାଏ ଲୋକ, ମୋ' କାନରେ ଯେମିତି ଆସି କହିଲା—ସମୟ ଚାଲି ଯାଉଛି ମୀନାକ୍ଷୀ ! ତମେ ଏଥର ଉଠ ।

Uncle—All finished ! (ଅଲ ଫିନିସ୍ଡ୍) ତମର ଉଠ ଉଠ ହୁଏ ତ ଡେରି ହେଇଗଲା ! ଆଉ ସେ ସମୟଟା ତମ ହାତରୁ ଖସି ଚାଲିଗଲା । (ଟିକଏ ରହି) ତମେ ଘରକୁ ଫେରିଯାଅ, My child ! ହେମନ୍ତକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ହାତ ବଢାଅନାହିଁ,

ଆଜି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦେଶ, ଉପଦେଶ, ଅନୁରୋଧ, ଆଉ ଭଲପାଇବାର ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲି ଯାଇଚି । (ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ସହ) Poor Kid ! (ପୁଅର କିଡ୍)

ମୀନା—କିନ୍ତୁ ମତେ ଯେ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, Uncle ! ମତେ ଭୁଲ ବୁଝି ସେ ଏମିତି ଚାଲି ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

Uncle—(ବ୍ୟଥିତ ହସ ହସି) ତମେ ବି କ'ଣ ତାକୁ ଠିକ୍ ବୁଝିବା ସୁଯୋଗ ଦେଇଚ କେବେ ?

ମୀନା—Uncle !

Uncle—(ଦୃଢ଼ତା ସହ) ରାଜୁଠୁ ତମର ଆଉ ତା'ର ବନ୍ଧୁତାର ଇତିହାସ ମୁଁ ଶୁଣିଚି । ତମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ସହଜ, ସରଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଭାବରେ ପରସ୍ପର ଆଗରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିନାହଁ । କରିଥିଲେ ହୁଏ ତ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଭୁଲ ସେ କରି ନ ଥା'ନ୍ତା ।

ମୀନା—କାହିଁକି, କାହିଁକି Uncle ଏକଥା କହୁଚନ୍ତି ?

Uncle—Yes, my child ! (ୟେସ୍ ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) ଶୁଣୁଚି ସରଳତା, ଯୁବକର ଉତ୍ସାହ, ଆଉ ଭଲପାଇବାର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ନେଇ ସେ ତମ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । କ'ଣ ହେଉଥା'ନ୍ତା ତମର, ସେତିକିବେଳେ ତା ଜନ୍ମର ପରିଚୟ ନ ଜାଣିଥିଲେ ?

ମୀନା—ମୁଁ ଜାଣେ, ସେ ମୋ'ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାପାଇଁ ଗୁଡ଼ାଏ ମିଛ କଥା କହିଚି । କି ମୁଁ ବୋକା ଥିଲି, ହଁ Uncle ! ଆଜି ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ମୋର ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ ଯେ ତାର ସେତେ ବେଳର ସେଇ କଥାଗୁଡ଼ାକୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଥିଲି

Uncle—ସେତ ତମ ପାଖରେ ମିଛ କହିନାହିଁ ।

ମୀନା—Uncle !!

Uncle—ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ସେ ବଢ଼ିଛି ।

ମୀନା—ନା-ନା, Uncle !

Uncle—କାହିଁକି ମୀନାକ୍ଷୀ ? ତା'ଜନ୍ମଟା କ'ଣ ସବୁ କିଛି ? ମଣିଷ ହୋଇ ବଞ୍ଚିବାଟା କିଛି ନୁହେଁ ?

ମୀନା—Uncle !!

Uncle—ସେ ତ ତା'ଜନ୍ମପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହେଁ । ଦାୟୀ ତା'ର ବାପା ମା' । ଅଥଚ ସେଇ ଦୋଷରେ ତାକୁ ଦୋଷୀ କରି ତମେ ତାକୁ ପର କରିଦେଲ ?

ମୀନା—ଆପଣ ବି ଶେଷକୁ ସେଇ କଥା କହିଲେ ?

Uncle—କାହାରି ପାଖରେ କେବେ ମୁଁ ଅଭିଯୋଗ କରି ନାହିଁ, ମୀନାକ୍ଷୀ । କିନ୍ତୁ ଆଜି କରିବାକୁ ବାଧ ହଉଚି । ତାର ଏ ସ୍ଖଳନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ହଉଚି ତମେ, ଆଉ ତମର ସମାଜ । ସେଦିନ ଏଇଠି ମୁଣ୍ଡ ପିଟି ପିଟି ନିଜକୁ ରକ୍ତାକ୍ତ କରି ଗୋଟିଏ ଝିଅ ତା' ଜୀବନର ସମାଧାନର ବାଟ ଖୋଜି ପାଇଲା ନାହିଁ । ଆଗେଇ ଆସିଲାକି ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ଟେକି ନବା ପାଇଁ ? ଆଗେଇ ଆସିଲା କି ତା'ର ସମାଜ ତାକୁ କ୍ଷମା ଦବା ପାଇଁ ? ସମସ୍ତେ ପଥର ଭଳି ଠିଆ ହେଇ ରହିଲେ । ମୁଁ ବି । ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନିଜକୁ ବି କ୍ଷମା କରି ପାରିନାହିଁ । ଆଜି ଯଦି ସେଇ ଝିଅଟି ନିଜର ପେଟ, ଆଉ ଦେହର କ୍ଷୁଧାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ପତିତା ହୁଏ । ତାହେଲେ କାହାର ଦୋଷ ହବ ? (Amem କରି) ହେ ଈଶ୍ୱର ! ତମରି କାହିଁକି ତଳେ ତାକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ ।

ମୀନା—ମୁଁ କାହାର କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଆସିନାହିଁ Uncle, ମତେ ଦୟା କରନ୍ତୁ। ଅନ୍ତତଃ ସେ କୋଉଠି ଥାଇ ପରେ କୁହନ୍ତୁ, ମୁଁ ତା' ପାଖକୁ ଯିବି।

Uncle—ଏଇ ହୃଦୟରେ ଆବେଗ ସେଦିନ ଯଦି ପ୍ରକାଶ କରିଥାଅନ୍ତି, ତା' ହେଲେ ହେମନ୍ତର ସର୍ବନାଶ ହୋଇ ନ ଥା'ନ୍ତା।

ମୀନାକ୍ଷୀ—କୋଉଠି ସେ ଅଛି ?

Uncle—ମୁଁ ବି ଜାଣି ନାହିଁ। କୋଉଠି ଅଛି ଏବେ ? ହୁଏତ Polce luck up (ପୋଲିସ ଲକ୍ ଅପ) ରେ ସଢ଼ୁଥିବ, ନ ହେଲେ ନିଜକୁ ଲୁଚେଇ ଲୁଚେଇ ବୁଲୁଥିବ।

ମୀନା—(ଚିତ୍କାର କରି) ପୋଲିସ୍। ପୋଲିସ୍ କାହିଁକି, Uncle ?

Uncle—(ହସି) ତାକୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ହିଁ ଏକ ମାତ୍ର ଅସ୍ତ୍ର, my child। (ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) ଭଲପାଇ ସେ ଶାନ୍ତି ପାଇ ନାହିଁ, ବିଶ୍ୱାସ କରି ସେ ଶାନ୍ତି ପାଇ ନାହିଁ କି ସୁସମାଚାରର ବାଣୀ ତାକୁ ଶାନ୍ତ କରି ପାରିନାହିଁ, ଦଣ୍ଡ ପାଇ ହୁଏ ତ ସେ ଶାନ୍ତି ପାଇ ପାରେ ?

ମୀନା—କାହିଁକି, କାହିଁକି ସେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ, ସେ କ'ଣ ଦୋଷ କରିଚି ?

Uncle—ଦୋଷ ? ଦୋଷ ତାର ବହୁତ ! He is a nacked man ! (ହି ଇଜ ଏ ନେକେଡ଼ ମ୍ୟାନ୍) ତା'ର feelings (ଫିଲିଂସ୍) ଭାବାବେଗ ବା ବିଦ୍ୱେଷକୁ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ଭଦ୍ରତାର ଆବରଣ ତଳେ ଢାଙ୍କି ପାରି ନାହିଁ। ଆଜି ତା'ର ସେଇ ଲଙ୍ଗଳା ଚେହେରାକୁ ଦେଖି, ତମର ସମାଜ ବିଦ୍ରୁପ କରିଚି ସିନା, କିନ୍ତୁ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖେଇ ନାହିଁ।

ମୀନା—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ସେଇ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ପାଖକୁ ଟାଣି ଆଣେ ? ତା'ର ସମସ୍ତ ତ୍ରୁଟି ବିଚ୍ୟୁତିକୁ ଆଖିବୁଜି ଦେଇ, ତାଙ୍କୁ ଯଦି ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଆନନ୍ଦର ସନ୍ଧାନ ଦିଏ ?

Uncle—It is too late, my child ! (ଇଟ୍ ଇଜ୍ ଟୁ ଲେଟ୍, ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) ସେ ନିଆଁ ହୁଏ ତ ଲିଭି ସାରିଛି । ଦହନ ପରର ଅଙ୍ଗାର ନେଇ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ମୀନା—ତା'ହେଲେ କ'ଣ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ, Uncle ! ବହୁତ ଆଶାକରି ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲି । ସମସ୍ତେ ମତେ ତା'ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ଯିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ତା'ର ଇତିହାସ ମୋ' ଆଗରେ ଟେକି ଧରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରି ନାହିଁ, Uncle ! ସନ୍ଦେହ କରି ନିଜକୁ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ କରିଛି । ଆପଣ ବି ମତେ ଶେଷରେ ସେଇ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ?

Uncle—ଉପାୟ ନାହିଁ । ତା'ର ଫେରି ଆସିବାର ବାଟ ଯଦି ଏତେ ଟିକିଏ ଖୋଲା ଥା'ନ୍ତା, ତା'ହେଲେ ହୁଏ ତ ତମକୁ ମୁଁ ତା' ଆଶା ଛାଡ଼ି ଦବା ପାଇଁ କହି ନ ଥା'ନ୍ତି ।

ମୀନା—କାହିଁକି ସେ ଏମିତି ତଳକୁ ଖସିଗଲା ? ଆପଣ ଆଜି ଥାଉ କାହିଁକି ତା'ର ଏ ଅଧଃପତନ ହେଲା ? କାହିଁକି ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ ହତ୍ୟା କଲା ?

Uncle—my child । (ମାଇଁ ଚାଇଲ୍ଡ) ମଣିଷକୁ ଆମେ କେତେ ଟିକିଏ ବା ବୁଝୁ ? ସବୁବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷକୁ ଆମେ ନିଜର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କରି ବସୁ ।

ମୀନା—Uncle !

Uncle – Leave him like that I (ଲିଭ ହିମ୍ ଲାଇକ୍ ଦ୍ୟାଟ୍)
ତାକୁ ଆଉ ବିବ୍ରତ କରନା···ମଣିଷ ଖାଲି ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାଏନା My child । ଅବିଶ୍ୱାସକରି, ନିନ୍ଦା କରି, ଅବମାନନାକରି ବି ବେଳେବେଳେ ପାଇଥାଏ । ଯେମିତି ପାଇଥିଲେ Saint Paul । (ସେଣ୍ଟ ପଲ୍) ନିଜର ଧ୍ୱଂସ ଭିତରେ ସେ ଯଦି ତା'ର ସାନ୍ତ୍ୱନାର ରାସ୍ତା ଖୋଜି ପାଏ, ତେବେ ତାକୁ ସେ ପଥରୁ ଟାଣିବାକୁ ତମେ କ'ଣ୍ହିକି ଯାଉଚ ?

ମୀନା—ମତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ, Uncle । ଆପଣଙ୍କ କଥାକୁ ମୁଁ ମାନି ନେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ! ମତେ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୋ ର ଶେଷ କଥା କେତେ ପଦ ତାକୁ ଶୁଣିପିବାକୁ ହବ । ମୁଁ ଗଲିଲି, Uncle ! (ବ୍ୟଥିତ ଓ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା)

Uncle—(ତା' ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ, ଚକ୍ଷୁମୁଦ୍ରିତକଲେ) ହେ ଈଶ୍ୱର ! ଏମାନେ କ'ଣ କରୁଚନ୍ତି, ଏମାନେ ନିଜେ ବି ଜାଣି ନାହାଁନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ପଥ ଦେଖାଅ, ଶାନ୍ତି ଦିଅ । ମୁକ୍ତି ଦିଅ Amen ! (ଫେରୁଥିଲେ ଭିତରକୁ, ଏତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଲୋକ ପଡ଼ିଲା, Uncle ଫେରି ଚାହିଁଲେ, ପଶି ଆସିଲେ Police Inspector ଆଉ Constable)

ପୋ: ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର—Excuve me, Reverend John Willson, (ଏକ୍‌ସକିଉଜ୍ ମି, ରେଭ୍‌ରେଣ୍ଡ ଜନ୍ ଉଇଲସନ)

Uncle—Yes, anything ? (ୟେସ୍, ଏନିଥିଙ୍ଗ୍);

ପୋ·ଇ.—ମୁଁ ଆସିଚି ଆପଣଙ୍କ ଅନାଥାଶ୍ରମ ତଲାସି ନବାକୁ ।

Uncle—Why ? (ହ୍ୱାଇ)

ପୋ. ଇ.—କାରଣ, ଆମର ଧାରଣା, ହେମନ୍ତ ଏଇଠ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଚ । ଏଇ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆମେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭବ ଅସମ୍ଭବ ଜାଗାରେ ତାକୁ ଖୋଜି ସାରିଚୁ ।

Uncle—But···(ବଟ୍)

ପୋ. ଇ:—Warrant—(ଓ୍ୱାରେଣ୍ଟ) ଆମ ପାଖରେ ଅଛି ।

Uncle—Not that, gentleman । (ନଟ୍ ଦ୍ୟାଟ୍, ଜେଣ୍ଟେଲ୍ ମ୍ୟାନ୍) ମୋର କହିବାର କଥା ହଉଚି, ହେମନ୍ତ ଏଠି ଅଛି, ଏ ଭଳି ସନ୍ଦେହ ଆପଣଙ୍କ ମନରେ ଆସିଲା କାହିଁକି ?

ପୋ. ଇ.—ସେଇଟା କ'ଣ ବେଶୀ Logical (ଲଜିକାଲ୍) ନୁହେଁ, Rev. John । (ରେଭରେଣ୍ଡ୍ ଜନ୍)

Uncle—କିନ୍ତୁ ସେ ଭଳି ଜିଆଁକୁ କେହି କ'ଣ କେବେ ବେଶୀ ସମୟ ଲୁଚେଇ ରଖିପାରେ, gentleman ! ତା'ର ପୌରୁଷର ପ୍ରକାଶ ଏତେ ତୀବ୍ର ଆଉ ପ୍ରଖର ଯେ, କୋଉଠି ହେଲେ ସେ ଲୁଚି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପୋ. ଇ·—ହେମନ୍ତ ଚରିତ୍ରର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପରିଚୟ ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ଆସିନାହିଁ, Rev. John ! ତା'ଉପରେ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଖୁନ୍‌ର ଅଭିଯୋଗ ହେଇଚି । ଆମେ ତାକୁ arrest (ଆରେଷ୍ଟ) କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

Uncle—I told you, Inspector. (ଆଇ ଟୋଲ୍ଡ ୟୁ, ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର) ସେ ଏଠି ନାହିଁ ।

ପୋ: ଇ:—ଆପଣଙ୍କ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସକରି ମୁଁ ଫେରି ଯିବାକୁ ଆସିନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଆମର ଶିକ୍ଷାବିରୁଦ୍ଧ !

(କନଷ୍ଟବଲ୍‌କୁ) ଏ, ବାହାରେ ଯେତେ କନଷ୍ଟବଲ ଅଛନ୍ତି, ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମର ଗୃହ ପାଖରେ ଘେରି ରହିବାକୁ କହ କେହି ଯଦି ପଳେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ତାକୁ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଧରିରଖ । ନହେଲେ ଗୁଳି କର । (Uncleଙ୍କୁ) ଚାଲନ୍ତୁ ।

Uncle—ବେଶ୍, ଆସନ୍ତୁ ।

ଗୋ. ଇ.—Just a minute ! (ଜଷ୍ଟ୍ ଏ ମିନଟ୍) Uncle John । ହେମନ୍ତ ଏଠି ଥିଲେ ବି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ପଳେଇ ଯିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

Uncle—ତା'ହେଲେ ଆପଣ ମତେ କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ଗୋ. ଇ.—ହେମନ୍ତ Life ର full details (ଫୁଲ୍ ଡିଟେଲ୍‌ସ) ମତେ ଦେଇ ପାରିବେ ?

Uncle—ତା' Life ର details ! ତା' life ର details ମାନେ ଏଇ ଅନାଥାଶ୍ରମର ଇତିହାସ ।

ଗୋ. ଇ.—ତା'ର ପୂର୍ବ ନାଆଁ କ'ଣ ?

Uncle—(ଟିକିଏ ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ) ଦେଖନ୍ତୁ, Inspector ବାବୁ, ଆମେ ତିରିଶ ବର୍ଷର ସେଇ ପୁରୁଣା ଇତିହାସକୁ ଫେରିଯିବା (ଟିକିଏ ରହି) ଆମେରିକାର Catholic Mission, (କ୍ୟାଥେଲିକ ମିସନ୍) ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ମୁଁ ଭାରତକୁ ଆସେ, ଏଇଟା ସେଇ ସମୟର ଗୋଟାଏ ଘଟଣା । ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଁ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲି । ଏଇ ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗାଁ, ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର, ସେଇଠି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ସେଇ ଗାଁର ହରିଜନ ବସ୍ତିରୁ ପ୍ରଚାର ସାରି

ଫେରୁଥାଏ । ଦେଖିଲି, ଗାଁ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଠିଆ ହୋଇଛି । ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ମୁଁ ତା' ପାଖକୁ ଗଲି । ସେତେବେଳେ ସେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲା, Inspector ! ମତେ ଦେଖି ମୋ' ପାଦ ଉପରେ କଚାଡି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ମୋ' ପାଦ ଦି'ଟାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହିଲା—"ମତେ ମରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ, ପାଦ୍ରୀ ବାବା, ମୁଁ ମରିବି" । Inspector ! ମୁଁ ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ବଞ୍ଚେଇଲି । ସେତେବେଳେ ସେ ଗର୍ଭବତୀ । ସେଇ ଗାଁର ହରିଜନ ବସ୍ତିର ଝିଅଟିଏ ସେ । ମୁଁ ତାକୁ ମୋ' ପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଲି । ହେମନ୍ତ ଜନ୍ମ ହେଲା; ଅଥଚ ମାଳତୀ ବଞ୍ଚିଲା ନାହିଁ । Inspector , ଜଣ ଜଣକର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାର ନିଶା ଏତେ ପ୍ରବଳ ହୁଏ ଯେ, ସେଇ ନିଶାରୁ ସେ ବି ଅବ୍ୟାହତି ପାଇନି ନାହିଁ ।

ପୋ: ଇ:—ଆଚ୍ଛା, ମରିବା ପୂର୍ବରୁ ମାଳତୀ, ହେମନ୍ତ ବାପର କୌଣସି ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲା କି ?

Uncle—ହଁ, ଦେଇଥିଲା । ଦେଇଯାଇଥିଲା ଫଟୋଏ ଖଣ୍ଡେ ।

ପୋ: ଇ:—କାହିଁ ସେ ଫଟୋ ?

Uncle—ସେ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକ ମୁଁ ହେମନ୍ତକୁ ଦେଇ ଦେଇଛି । ତିରିଶ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା, Inspector ! କିନ୍ତୁ ଆଜି ବି ମୋର ଠିକ୍ ମନେ ଅଛି । ହେମନ୍ତକୁ କୋଳରେ ଧରି ମୁଁ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ଗାଁକୁ ଗାଁ ବୁଲିଛି । ଅଜି

ଠିକ୍ ସେତିକବେଳେ ମୋ' ମନରେ ଜନ୍ମ ହେଉଚି ଏ ଅନାଥାଶ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା । ଗଛ ମୂଳରେ, ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ, ସମାଜର ବାହାରେ ଫିଙ୍ଗା ହେଉଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ମୁଁ ତିଆରି କଲି Holly Mother's Children's Home ! (ହୋଲି ମଦର୍‌ସ୍ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍‌ସ ହୋମ୍) ହେମନ୍ତ ସେଇ ହୋମ୍‌ର ପ୍ରଥମ ପିଲା । କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚେଇ ପାରିଲିନି, Inspector ତାକୁ ସେ ଗ୍ଲାନିରୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କର problem, problem (ପ୍ରୋବ୍‌ଲେମ୍) ହୋଇ ରହିଗଲା । ସେ ସମାଜରେ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ବୁଲି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଜି ସବୁଠି ମାଡ଼ ଖାଇ ଖାଇ ଶେଷରେ ଆଇନଂକୁ ନିଜ ହାତକୁ ନେଇ ନେଲା । ......(ଟିକିଏ ରହି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ) ହେମନ୍ତର ମୁଁ କିଛି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ, ପ୍ରଭୁ ! ମତେ କ୍ଷମା କର ।

ପୋ- ଇ—Uncle John !

Uncle—Yes, Inspector । ଆସନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଡେରି ହୋଇ ଯାଉଚି । ଆସନ୍ତୁ । (ଭିତରକୁ ଗଲେ ପଛେ ପଛେ ପୋଲିସ ଇନସ୍ପେକ୍ଟର୍)

୬ମ ଦୃଶ୍ୟ

—ହେମନ୍ତର ରୁମ୍—

(ହାତରେ ଲଣ୍ଠନ ଧରି ଆଗରେ ବିପ୍ରବାବୁ, ପଛରେ ହେମନ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଆସିଲେ)

ବିପ୍ର—ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ଲାଇଟ ଜାଳିବେ ନାହିଁ । ଏଇ ଲଣ୍ଠନ ଆଲୁଅରେ ଯାହା କିଛି କହିବାର କଥା, ଖୋଲି କହନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ—ବିପ୍ରବାବୁ ! ଆଇନର ଖଣ୍ଡା ମୋ' ମୁଣ୍ଡଉପରେ ଝୁଲୁଛି । ସବୁ ଜାଣି ଶୁଣି ଆପଣ ମତେ ପଳେଇ ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦଉଚନ୍ତି ?

ବିପ୍ର—ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆପଣ ଏ ମେସ୍ ଛାଡ଼ି ନ ଗଲେ, ହୁଏ ତ ଆଉ କେଇ ମିନଟ୍ ଭିତରେ ଆପଣ ଏଇ ମେସ୍‌ରୁ ଆରେଷ୍ଟ ହୋଇଯିବେ ।

ହେମନ୍ତ—କ୍ଷତି କ'ଣ ? ଦେହ ଛପା ଦେଇ କେତେ ଦିନ ମୁଁ ଘୂରି ବୁଲିବି ? Fugitive from law (ଫଜିଟିଭ୍ ଫ୍ରମ୍ ଲ'ର) କଳଙ୍କ କାହିଁକି ବା ବୋହିବି ?

ବିପ୍ର —କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାର ବେଳ ଇଏ ନୁହେଁ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ଆପଣ କାହିଁକି ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି ଯେ, ଆପଣଙ୍କର ହୁଏତ କିଛି କହିବାର ଥାଇ ପାରେ ? ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆପଣ arrest (ଆରେଷ୍ଟ) ହୋଇଗଲେ, ଆତ୍ମପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରି ପାରିବାର ଶକ୍ତି ଆପଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବେ କୋଉଠୁ ?

ହେମନ୍ତ—(କ୍ଲାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ କଣ୍ଠରେ) ଦରକାର ନାହିଁ । ସେସବୁର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଚାହେଁ, କେବଳ ଗୋଟାଏ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାବିହୀନ ବିଶ୍ରାମ ।

ବିପ୍ର—Please, (ପ୍ଲିଜ୍) ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ବିଶ୍ରାମ ନବାପାଇଁ ଆପଣ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । କିନ୍ତୁ ଏଇ କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହାତରୁ ଚାଲିଗଲେ, ତାକୁ ଆଉ ଆପଣ ଫେରି ପାଇବେ ନାହିଁ । ଜାଣନ୍ତି, ରଞ୍ଜୁବାବୁ ଯାଇଛନ୍ତି ପୋଲିସ ଡାକିବାକୁ ।

ହେମନ୍ତ—ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ଯେ ହୁଏତ ବନ୍ଧୁତାର ଉଦାହରଣ ଦେଖାଇଛ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ·····

ବିପ୍ର—ଆଃ, ଆଉ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବାଡ଼ିପଟ ଦୁଆର ଖୋଲି ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି, ଆପଣ କାମ ସାରି ଚଞ୍ଚଳ ଆସନ୍ତୁ । (ବାହାରକୁ ଗଲେ)

ହେମନ୍ତ—ବେଶ୍ ।

ବିପ୍ର—(ବାହାରେ) କବାଟଟା ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ନ ଡାକିଲେ ଖୋଲିବେ ନାହିଁ (ହେମନ୍ତ ଭିତରୁ ଦରଜା

ବନ୍ଧ କଲେ, ତା’ପରେ ନିଜ କିଟ୍ ବ୍ୟାଗ ବାହାର କରି ସେଥିରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷ ଭର୍ତ୍ତିକରି ବନ୍ଦ କରି ଯେମିତି ପାଦ ପକେଇଚନ୍ତି ହଠାତ୍ ଆଲୁଅ ଜଳି ଉଠିଚି । (ହେମନ୍ତ ଚମକି ପଡ଼ି)

ହେମନ୍ତ—କିଏ ? (ସୁଇଚ୍ ତଳେ ଠିଆହୋଇଥିବା ମୀନାକୁ ଦେଖି) ଓଃ, ତମେ ?

ମୀନା—ହଁ, ମୁଁ । (ଟିକିଏ ଲମ୍ବ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ଗମ୍ଭୀର ଗଳାରେ) ତା’ହେଲେ ତମେ ଦୋଷୀ ?

ହେମନ୍ତ—ମୀନା !

ମୀନା—ତା’ ନହୋଇଥିଲେ, ଏମିତି ରାତି ଅଧରେ ଘରୁ ଭଳି ଲୁଚି ପଳେଇ ଯା’ନ୍ତ କାହିଁକି ?

ହେମନ୍ତ—ଦୋଷୀ ମୁଁ ନୁହେଁ, ମୀନା । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷର ସଫେଇ ମୁଁ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । (ପାଖକୁ ଯାଇ) ତମେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସିଚ, ମୀନା ! ପୋଲିସ୍ ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ତତଃ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରିବା ମୋର ନିହାତି ଦରକାର ଥିଲା ।

ମୀନା—(ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି) କାହିଁକି ତମେ ଏ ଭୁଲ୍ କଲ, ହେମନ୍ତ ! କାହିଁକି ଏମିତି ନିଜର ସର୍ବନାଶ କଲ ?

ହେମନ୍ତ—କିଏ କହିଲା ମୁଁ ନିଜର ସର୍ବନାଶ କରିଚି ? ବରଂ ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ଚିତ ସର୍ବନାଶ ମୁହଁରୁ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚେଇଚି । ମୁଁ

କ୍ଷମା, ଆତତାୟୀ; କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ସେଥିପାଇଁ ତ ମୋର କ୍ଷୋଭ ନାହିଁ ? ଦୁଃଖ ନାହିଁ ? ଅନୁଶୋଚନା ନାହିଁ ? (ଟିକିଏ ରହି) ମୀନା ! ତମେ ଜୀବନର ବିଫଳତା ପାଇଁ କିଏ ଦାୟୀ ? କିଏ ମତେ ଆତତାୟୀ କଲା ? କିଏ ମତେ ନିଷ୍ଠୁର ପ୍ରତିଶୋଧ ପ୍ରବଣ କଲା ?

ମୀନା—ହେମନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ—ବିଶ୍ୱାସ କର, ମୀନା ! ଧ୍ୱଂସ ବ୍ୟତୀତ ମୋର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ଆଇନ ଏମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦେଇ ପାରିନାହିଁ । ନିଜର କୃତକର୍ମ ପାଇଁ ଏମାନେ ଅନୁତପ୍ତ ନୁହନ୍ତି । ତମେଇ କୁହ, ଏମାନେ କ'ଣ କେବେ ଶାସ୍ତି ପା'ନ୍ତେ ନାହିଁ ? ମଦ'କମମାନେ କ'ଣ ଚିରଦିନ ଏମିତି ଭୟ ଆଉ ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ କାଳ କାଟୁଥା'ନ୍ତେ ? ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ, ହେମନ୍ତ, ରାଜୁମାନେ କ'ଣ ସମାଜରେ ଚିରଦିନ ଅସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ ରହିବେ ? ଆଉ ଏଇ ସମାଜର ଅବିନାଶ ଦାସମାନେ କ'ଣ ଚିରଦିନ ଏମିତି ଛାତି ଫୁଲେଇ ବାଟ ଚାଲୁଥା'ନ୍ତେ ? (ଟିକିଏ ରହି) ମୁଁ ଜାଣେ, ମୀନା ! ଅନେକ ମୁଁ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ-କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇଶହ ଲୋକ ମାରିଥା'ନ୍ତି, ତା'ହେଲେ କେତେ ଉପାଧି ଆଉ ପଦକରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ନିଜକୁ ସମ୍ମାନିତ ମନେ କରୁଥା'ନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟା ଚରିତ୍ରହୀନ ଲମ୍ପଟଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରିଛି ବୋଲି ସମାଜ ଆଉ ଆଇନ ଆଖିରେ ମୁଁ ଦୋଷୀ, ମୁଁ ଦଣ୍ଡିତ ।

ମୀନା—ହେମନ୍ତ, ଅବିନାଶ ଦାସର ସଂଖ୍ୟା ଏ ସମାଜରେ କ'ଣ ଏତେ କମ୍ ଯେ, ତମେ ପର୍ଶୁରାମ ଭଳି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରି ପାରିବ ?

ହେମନ୍ତ—ଏଇଟା ଦୁର୍ବଳର ଯୁକ୍ତି, ମୀନା ! ଯିଏ କିଛି କରି ପାରେନା, ତା'ର ଆଦର୍ଶ । ପୁରାଣ, ଆଖ୍ୟାୟିକା ବା ଉପାଖ୍ୟାନ, ମଣିଷର ଗତିପଥ ଯଦି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ କର୍ଣ୍ଣର ମୃତ୍ୟୁ ପରଠୁଁ ବୋଧହୁଏ, ଏ ଗ୍ଳାନିକର ପରିଚୟ କାହାକୁ ଦବାକୁ ପଡ଼ି ନଥାନ୍ତା । କର୍ଣ୍ଣ ବଡ଼ ବୋକା । ମିଛ ଆକ୍ରୋଶରେ ସେ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଈର୍ଷା କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥା'ନ୍ତି, କ'ଣ କରିଥା'ନ୍ତି ଜାଣ ? ସାରା ସୃଷ୍ଟିରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଅନ୍ଧକାର ଖେଳି ଯାଇଥା'ନ୍ତା ପଛେ; କିନ୍ତୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ମୁଁ ସୃଷ୍ଟିରୁ ବିଦାୟ ଦେଇଥା'ନ୍ତି ?

ମୀନା—ହେମନ୍ତ ! ତମ ଜୀବନର ଶେଷ ପରିଣତି କ'ଣ ଏଇଆ ?

ହେମନ୍ତ—ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅନାମ ରଥ ଯୋଗି ନିଆଁ ମୋ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଜାଳି ଦେଇଚି, ତା'ର ଗୋଟାଏ ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ହତ୍ୟାର ସୃଷ୍ଟି କରିଚି ।

ମୀନା—ହେମନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ—ମୀନା, ତମର ସ୍ନେହ, ଭଲପାଇବାର ବଢ଼ାଇଥିବା ହାତ ତମେ ଫେରେଇ ନିଅ । ସେ ହାତ ଧରିବାକୁ ମୁଁ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଅପାରଗ । ମତେ ତମେ କ୍ଷମାକର ।

(ଏତିକିବେଳେ ବାହାରୁ ପାଟି ଶୁଭିଲା ରାଜୁର)

ରାଜୁ—ହେମଭାଇ ! ଦରଜା ଖୋଲ । ହେମଭାଇ !

ପୋ. ଇ.—(ଦରଜା ଠକ୍ ଠକ୍ କରି) ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ହେମନ୍ତ ବାବୁ, ଦରଜା ଖୋଲନ୍ତୁ ।

ହେମନ୍ତ—ଶୁଣୁଚ, ମୀନା ! ମୃତ୍ୟୁର ଘଣ୍ଟା ଧ୍ୱନି କେମିତି ଶୁଭୁଚି ? ଫାଶି ଦଉଡ଼ି କେମିତି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଝୁଲି ପଡ଼ୁଚି ?

ମୀନା—(ଆକୁଳ, ଆବେଗ, ଭୟ ଏବଂ ଦୁଃଖରେ ହେମନ୍ତକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ଆଲୁଅ ଲିଭେଇଦେଲା) ହେମନ୍ତ, ବନ୍ଧ କର ଚାଲିଯାଅ ।

ହେମନ୍ତ—ନା ।

(ଆଲୁଅ ହେଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା)—

ତ୍ରୟୋଦଶ ଦୃଶ୍ୟ

—ମେସ୍ ଅଳନ୍ଦ—

(ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ଆସିଲେ ପୋ: ଇନସ୍ପେକ୍ଟର, ବିପ୍ରବାବୁ ଓ ରାଜୁ)

ପୋ. ଇ.—ଇଏ ଆପଣଙ୍କର ନିହାତି ଅନ୍ୟାୟ, ବିପ୍ରବାବୁ !

ବିପ୍ର—କାହିଁକି, ଆଜ୍ଞା !

ପୋ. ଇ.—ଆପଣ ଦୋଷୀକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆଇନ୍‌କୁ ଅମାନ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଜାଣିଛନ୍ତି—ହେମନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଖୁନ୍ ଅଭିଯୋଗ ଝୁଲୁଚି ?

ବିପ୍ର—ଜାଣେ ।

ରାଜୁ—ଅଥଚ ଆପଣ ସବୁ ଜାଣିଶୁଣି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ବିପ୍ର—ପ୍ରଶ୍ରୟ ? ମୁଁ ଦେଉଚି ?

ପୋ. ଇ.—ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ? ଆପଣ ପୋଲିସ୍‌ରେ ଖବର ନଦେଇ ରଖିଲେ ତାଙ୍କୁ ମେସ୍ ଭିତରେ···

ବିପ୍ର—ଖାଲି କଥା ? ତା' ନ ହୋଇଥିଲେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଧରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥା'ନ୍ତେ କେମିତି ?

ପୋ. ଇ.—(ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ) ଦୋଷୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ଆରେଷ୍ଟ କରେ ?

ବିପ୍ର—ତା' କରି ପାରନ୍ତି । କାରଣ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ଲୋଭରେ, ରାଜୁବାବୁ ଯଦି ବନ୍ଧୁତା ତ୍ୟାଗ କରିପାରନ୍ତି, ତେବେ ତା' ଆଗରେ ତ ଇଏ ଗୋଟାଏ ମାମୁଲି କଥା ।

ରାଜୁ—ବିପ୍ରବାବୁ ! ପୋଲିସ୍‌କୁ ମୁଁ କାହିଁକି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି ସେ କଥା କେବଳ ମୁଁ ଜାଣେ ।

ବିପ୍ର—ହେମନ୍ତ ବାବୁଙ୍କର ଅତି ନିକଟତମ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ଆପଣ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଗର୍ବିତ ମନେ କରୁଥିଲେ ନା, ରାଜୁବାବୁ ? ହେଲେ ତା'ର ସ୍ୱରୂପ ତ ଏଇୟା ନୁହେଁ ? (ଏତିକିବେଳେ କନଷ୍ଟବଲ ଆସିଲା)

କନଷ୍ଟବଲ—କବାଟ ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ ଥକିଲୁ, ସାର୍ ! ଭିତରୁ କିଛି ଜବାବ ଆସିଲା ନାହିଁ । କ'ଣ କରାଯିବ, ସାର୍ ।

ପୋ. ଇ.—କ'ଣ କରିବା, ରାଜବାବୁ ? ତା' ଭିତରେ ସେ ଯଦି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରେ ?

ବିପ୍ର—ହେମନ୍ତବାବୁ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଦୃଢ଼ ଚରିତ୍ର ଆଉ ଯାହା କରୁ ପଛକେ, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାର ବୋକାମୀ କରିବେ ନାହିଁ ।

ପୋ. ଇ. ପଳେଇ ଯିବାପାଇଁ ଅନ୍ୟ ରାସ୍ତା ନାହିଁ ତ ?

ବିପ୍ର—ମେସ୍‌ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୁମ୍‌ରେ ଯିବା ଆସିବା ପାଇଁ କେବଳ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦୁଆର ଥାଏ, ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବାବୁ ।

(ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି)

ପୋ. ଇ.—All right (ଅଲ୍‌ରାଇଟ୍) ଚାଲ, ଆଉ ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ନ ହେଲେ କବାଟ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଯଦି କିଛି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥାଏ ବିପ୍ରବାବୁ, ତା' ହେଲେ ଆପଣ ଦାୟୀ ହେବେ । ଆସନ୍ତୁ । (ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ

ପୂର୍ବର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ

ହେମନ୍ତ — Steady Mina (ଷ୍ଟେଡ଼ି ମିନା) Steady । ତମେଇ ହଉଚ, ମୋର ସର୍ବଶେଷ ସାନ୍ତ୍ୱନା । ମହାକାଳର ଦ୍ୱାର ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ମୋ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହେଇ ଯାଉଚ ! ସବା ଶେଷରେ ଅଛି ବିଲୁପ୍ତିର ଅନ୍ଧକାର । ଭିତରକୁ ମୋର ପାଦ ବଢ଼େଇବା ପୂର୍ବରୁ ତମେ ଦୃଢ଼ ହୁଅ । ତମେ ସ୍ଥିର ହୁଅ ।

ମୀନା—(କାନ୍ଦକାନ୍ଦ) ମୁଁ କ'ଣ ଏଇଆ ଆଶା କରିଥିଲି, ହେମନ୍ତ ? କ'ଣ ମୁଁ ଚାହିଁଥିଲି ? କ'ଣ ବା ପାଇଲି ?

ହେମନ୍ତ—ଚାହିବା ଆଉ ପାଇବାର ହିସାବ କ'ଣ ଏତେ ଜଲଦି ତୁଟିଯାଏ, ମୀନା ? ମଣିଷର ଚାହିବା ତ କେଉଡ଼େ ବିରାଟ ; କିନ୍ତୁ ତା ତୁଳନାରେ ପାଇବାଟା କେତେ ତୁଚ୍ଛ । ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଜୀବନ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବିୟୋଗାନ୍ତ ନାଟକ । ଜୀବନ ଆଉ ମୃତ୍ୟୁର ମହା ଘୂର୍ଣ୍ଣିନ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ଖଣ୍ଡସ୍ତେ ଇତସ୍ତତଃ, ବିକ୍ଷିପ୍ତ । ସାମାନ୍ୟ ସୁଖ ଟିକିଏ ଖୋଜି ପାଇବା ପାଇଁ ଏତେ ଲାଳାୟିତ କାହିଁକି ? (ଏତିକିବେଳେ କିଏ ଦରଜାରେ ଆଘାତ କଲେ)

ପୋ. ଇ.—ହେମନ୍ତ ବାବୁ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ !

ରାଜ.—ହେମଭାଇ, ହେମଭାଇ !

ହେମନ୍ତ—ସମୟ ହୋଇଗଲା, ମୀନା ! ଦରଜା ସେ ପାଖରେ ଆଇନ୍, ଶୃଙ୍ଖଳା, ଆଉ ସାମାଜିକତା ବେଶରେ ମହାକାଳ ପଦାଘାତ କରୁଚି ।

(ପୁଣି କବାଟ ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା)

ପୋ. ଇ.—କବାଟ ଖୋଲନ୍ତୁ ହେମନ୍ତ ବାବୁ ! ନ ହେଲେ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ବାଧ ହବୁଁ, ଶୁଣିଲେ ?

ହେମନ୍ତ—Just a minute, my friends (ଜଷ୍ଟ ଏ ମିନଟ୍, ମାଇଁ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ସ୍ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହଉଚି ।

ମୀନା—(ହେମନ୍ତ କୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି) ମୁଁ ଭୁଲ୍ କରିଚି, ହେମନ୍ତ । ତମକୁ ଧରେଇ ଦିବାର ସୁଯୋଗ ମୁଁ ଦେଇ ନ ହୁଁ ।

ହେମନ୍ତ—ମୀନା ! ତମେ ମତେ ସାହସ ଦିଅ । ଶକ୍ତି ଦିଅ । ଯେମିତି ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଦେଇଚି, ସେମିତି ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ମତେ ବି ଦଣ୍ଡ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଅ ।

(ଯାଉଥିଲେ କବାଟ ଖୋଲିବାକୁ, ମୀନା ବାଧା ଦେଲେ)

ମୀନା—କ'ଣ କରୁଚ, ହେମନ୍ତ ? ହେ ତମେ କ'ଣ କରୁଚ ?

ହେମନ୍ତ—ଯାହା ମୋ ପାଖରେ ଏକାନ୍ତ ସତ୍ୟ ।

ମୀନା—ନା—ନା—ହେମନ୍ତ ! ମୁଁ ତା' ହବାକୁ ଦେବନାହିଁ ।

ହେମନ୍ତ—ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ତମେ ସତ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କର ନାହିଁ, ମୀନା ! ମତେ ଛାଡ଼ । (ଛଡ଼େଇ ନେଲେ ନିଜକୁ) Come on, my friends ! I am ready. । (କମ ଅନ୍ ମାଇ ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍, ଆଇ ଆମ ରେଡ଼ି) (ପଶିଆସିଲେ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର, ରାଜୁ, ବନ୍ଧୁ ଓ କନଷ୍ଟବଲ)

ପୋ: ଇ: —(ପିସ୍ତଲଧରି) Hands-up । (ହ୍ୟାଣ୍ଡସ୍-ଅପ୍) ପାଖରେ ଯଦି କିଛି ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଥାଏ ପକେଇ ଦିଅ ।

ହେମନ୍ତ—କିଛି ନାହିଁ । ହେମନ୍ତ ଜୀବନ ଭୟରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କରେ ନାହିଁ, Inspector !

ବପ୍ର—(ପାଖରୁ ଯାଇ) ଘୃଃ ଆପଣ କ'ଣ କଲେ, ହେମନ୍ତ ବାବୁ !

ହେମନ୍ତ—ମୁଁ ଠିକ୍ କରିଚି, ବପ୍ର ବାବୁ !

ରାଜୁ—ହେମ ଭାଇ !

ହେମନ୍ତ—ଆରେ ରାଜୁ ! (କୋଳେଇ ନେଇ)

ରାଜୁ—ତମକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଥିଲା, ହେମଭାଇ ! ତମେ ମତେ କ୍ଷମା କର । (ନତଃ ମସ୍ତକ ହେଲେ)

ହେମନ୍ତ—ଆରେ ରାଜୁ, ଉଠ୍ । ତୁ ତ ମୋର ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଧୁ । ମୋ ଭଳି ଗୋଟିଏ "ଅଶାନ୍ତ ଗ୍ରହ"ର ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପୂଜାରୀ । ନିଜ ହାତରେ ନିଜ ଚରିତ୍ରର ପରିସମାପ୍ତି ଟାଣିବାକୁ ମତେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ହୁଏ ତ । କିନ୍ତୁ ତୁ ମତେ ସେଇ ଅଯଥା ଗ୍ଲାନିରୁ ମୁକ୍ତ କରିଚୁ । Really, a friend in need is a friend indeed । (ରିଏଲି, ଏ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ଇନ୍ ନିଡ୍, ଇଜ୍ ଏ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ଇନଡ଼ିଡ଼୍)

(ଏତିକି ବେଳେ ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ପଶି ଆସିଲେ ବୃଦ୍ଧ ଓ ଅଜୟ)

ବୃଦ୍ଧ—(ହେମନ୍ତକୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ି) ହେମନ୍ତ । ହେମନ୍ତ !!!

ହେମନ୍ତ—ତମେ ବି ତା'ହେଲେ ଆସିଚ ? ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ନ ହେଇଥିଲେ, ଜୀବନରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଅବଶୋଷ ରହି ଯାଇଥା'ନ୍ତା ।

ବୃଦ୍ଧ—ମାଳତୀ କାହିଁ ?

ହେମନ୍ତ—ମାଲତୀ ?

ବୃଦ୍ଧ—ହଁ, ତୋ' ବୋଉ ମାଲତୀ ।

ହେମନ୍ତ—ସେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଚି ।

ବୃଦ୍ଧ—ମିଛ କଥା ।

ହେମନ୍ତ—ଆଉ କ'ଣ ତା' ସ୍କୁଲର certificate କୁ (ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍) ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିଥା'ନ୍ତା ?

ବୃଦ୍ଧ—ହେମନ୍ତ !

ହେମନ୍ତ—ତମ ଭଲ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ବଳିଦାଗ ନଦେଇ ରହି ହୁଏ ନାହିଁ । ତମେମାନେ ସୁଯୋଗର ଅପବ୍ୟବହାର କେବେ କର ନାହିଁ ।

ବୃଦ୍ଧ—ହେମନ୍ତ, ତୁ ମୋ ପୁଅ ।

ମୀନା—ବାବା ?

ଅଞ୍ଜୁ—ମିଛ କଥା ।

ହେମନ୍ତ—ଆଉ ସେଇ ଭଲ ପୁଅମାନଙ୍କର ଶେଷ ପରିଣତି ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁଚ ତ ? ତମେମାନେ ଖାଲି, କାପୁରୁଷ । ସ୍ତ୍ରୀ ଦେହରେ ପୁରୁଷର ପଶୁତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା କରି ସାରିବା ପରେ ତମେମାନେ ଭାବ, ତମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ ହେଇଗଲା ।

ବୃଦ୍ଧ—ହେମନ୍ତ ! ମୋ' କୋଳକୁ ଆ ବାବା !

ହେମନ୍ତ—କାହିଁକି ଆସିଚ ତମେ ? ମୋ' ମା' କ'ଣ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ତମ ଛଳନାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରି ନାହିଁ ? ମୁଁ କ'ଣ ତାର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଉନାହିଁ ?

ବୃଦ୍ଧ—ଆଜି ତ ମୁଁ ତତେ ଗ୍ରହଣ କରୁଚି । ମୁଁ ତତେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଚି ।

ହେମନ୍ତ—ଦେଖୁଚ, ମୀନା ! ମୋର ସ୍ଥିତି ଆଜି କେଉଁଠି ? ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ଅନାମ ରଥ, ଆଉ ଅଜୁର ସମାଜ, ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର, ଆଉ ସରକାର ଆଇନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳ । ସମସ୍ତ ମତେ ଗ୍ରାସ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ତିରିଶଟା ବର୍ଷ ଜଳି ପୋଡ଼ି ଛଟପଟ ହୋଇ ସାରିଲା ପରେବି ମୋର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ, ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବୃଦ୍ଧ—ଶୁଣ, ହେମନ୍ତ ! ତୋ, ମା' ଥିଲା ମୋର ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ ।

ହେମନ୍ତ—(ଚମକିପଡ଼ି) କ'ଣ କହିଲ ?

ବୃଦ୍ଧ—ରାଧା ମାଧବ ମନ୍ଦିରରେ ମାଳା ବଦଳକରି ଆମର ବିବାହ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦୁଃସ୍ଥ ଦରିଦ୍ର, ସାମାଜିକ ଝଡ଼ରେ ତିଷ୍ଠି ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ଲୁଚି ଘର ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟହେଲି ।

ହେମନ୍ତ—ଘୃଣା, ବିଦ୍ୱେଷ ଆଉ ଈର୍ଷା ଦେଇ ମତେ ତା'ର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କହି ପାରିବେ, ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର, ଏଇ ଭଳି ଭଣ୍ଡ ପ୍ରଚାରକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଆଇନ କାହିଁକି ମାରିବ ?···ଆଇନ୍ ଏମାନଙ୍କର କିଛି କରି ପାରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବିଚାର କରିଚି । ଅବିନାଶ ଦାସକୁ ମୁଁ ହତ୍ୟାକରିଚି । ବରଗଛ ମୂଳରେ ଶୋଇଥିବା ସେଇ ଭିକାରୀକୁ ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିଚି । There was no way out । (ଦେଆର ୱାଜ୍ ନୋ ୱେ ଆଉଟ୍) କିନ୍ତୁ, ତମର ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ଅନାମ ରଥେ । ତମକୁ ହତ୍ୟାକରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ମୁଁ ପାଇ ବି ହରେଇ ଦେଲି । ଖାଲି ଟିକିଏ ଦୁର୍ବଳତା ପାଇଁ ।···Inspector । ଏଇମାନେ

ହଉଚନ୍ତ ସେଇ ଦାୟିତ୍ୱହୀନ, ଆଚରାୟୀ ବାପ । ଯୋଉମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମୋ' ଭଳି ପୁଅମାନେ ଖୁନୀ, ଡାକୁ, ଆଉ ବ୍ଲାକ୍ ହୁଅନ୍ତି । ବାରମ୍ବାର ନିଜକୁ, ନିଜ ଜନ୍ମକୁ ଧିକ୍କାର ଦେଇ ଦେଇ, ଏମାନେ ଅସାମାଜିକ, ଭର୍ତ୍ସନାରେ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ନରହନ୍ତା ବୋଲି ଆପଣଙ୍କ ଆଇନ କ'ଣ କେବେ ଘୋଷଣା କରିବନାହିଁ, Inspector । (ବିକ୍ଷୁବ୍ଧ ବାତାବରଣକୁ ଅନେଇ ହାତ ଦୁଇଟି ବଢାଇ ଦେଲେ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ) ମୋ' କାମ ଶେଷ ହୋଇଛି, Inspector । (ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର କନଷ୍ଟେବଲ୍‌ଙ୍କୁ ହାତକଡି ଲଗେଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ—କନଷ୍ଟେବଲ ହାତକଡିଟି ଲଗାଉ ଲଗାଉ ଧୀରେ ଧୀରେ ନଇଁ ଆସିଲା ।

—ଯବନିକା—